

Økonomianalyse 2024

5605 Sør-Varanger
Versjon 16.9.2025

OPPDRAKSGIVER: Sør-Varanger kommune

TITTEL: Økonomianalyse 2024

RAPPORT NR.:

DATO: 16.9.2025

AGENDA KAUPANGS KONSULENTER

ANSVARLIG KONSULENT: Bjørn Brox

KVALITETSSIKRET AV: Rune Holbæk

FORORD

Denne analyserapporten er laget på oppdrag av kommunedirektøren i Sør-Varanger kommune. Kommunen sammenlignes med andre mer kostnadseffektive kommuner når det gjelder kostnadsnivå i de kommunale tjenestene.

Datagrunnlaget er i hovedsak hentet fra SSBs KOSTRA-statistikk (publisert 16.6.2025).

Alle konklusjoner i analysen står for Agenda Kaupangs regning. Vi tar forbehold om feil i datagrunnlaget og har god erfaring med en egen prosess med korrigeringer av eventuelle feilføringer i KOSTRA-regnskapet.

Oslo, september 2025

Agenda Kaupang AS

INNHold

01 | SAMMENDRAG

02 | MANDAT OG METODE

06 | KOSTNADSNIVÅ

07 | BARNEHAGE

08 | GRUNNSKOLE

09 | BARNEVERN

10 | PLEIE OG OMSORG

11 | HELSE

12 | SOSIAL

13 | FLYKTNINGER

14 | ADMINISTRASJON

15 | KULTUR OG IDRETT

16 | KIRKE

17 | PLAN, BYGGESAK OG MILJØ

18 | NÆRING

19 | LANDBRUK

20 | SAMFERDSEL

21 | BRANN

22 | BOLIG

23 | EIENDOM

Kapittel 01 | SAMMENDRAG

Agenda Kaupang har levert to analyserapporter til Sør-Varanger kommune, Kommuneindeksen og denne økonomianalysen. Kommuneindeksen 2025 sammenligner driftsutgifter, tjenestekvalitet og finanser med andre kommuner på 14 ulike tjenesteområder. Økonomianalysen forklarer kostnadsforskjellene mellom Sør-Varanger kommune og andre kommuner. Høye netto driftsutgifter kan komme av høye enhetspriser (lav produktivitet), høyt volum, feil strategi (tilbud for høyt i tiltakstrappen/den helhetlige innsatstrappen) eller for lav egenbetaling.

Kostnadsnivået i tjenestene er vurdert på grunnlag av behovskorrigerte netto driftsutgifter. Netto driftsutgifter er den utgiften kommunestyret må bevilge (utgift minus driftsinntekter og refusjoner). Utgiftene korrigeres for forskjeller i demografi, geografi og sosiale forhold for å gjøre kommuneregnskapene sammenlignbare. Utgiftene sammenlignes hovedsakelig med gjennomsnittet i kommunegruppe 8, som er kommuner med 10-20.000 innbyggere og høye driftsinntekter.

Samlede behovskorrigerte netto driftsutgifter var 40 mill. kroner høyere enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 8 i 2024.

Kostnadsnivået ligger over gjennomsnittet i KOSTRA-gruppen i disse tjenestene:

- Administrasjon 2 mill. kr: Høye utgifter til oppgaver utenfor kommunens ansvarsområde.
- Brann 6 mill. kr: Høye utgifter til beredskap
- Grunnskole 18 mill. kr: Dyrere undervisning enn skolestrukturen tilsier. Mye areal per elev. Liten bemanning i SFO.
- Kultur 6 mill. kr: Dyr drift av idrettsanlegg og museer.
- Landbruk 1 mill. kr: Har ikke data om årsak.
- Park og samferdsel: 1 mill. kr: Mye kommunal vei, men lave driftsutgifter per meter. Høy netto utgift til havn og parkering.
- Pleie og omsorg: 49 mill. kr: Høye utgifter både til hjemmetjeneste og sykehjem. Høy utgift per plass i sykehjem.

Øvrige tjenester driftes billigere enn KOSTRA-gruppen:

- Barnehage 14 mill. kr: Det er lave kostnader per oppholdstime i kommunale barnehager, lave kostnader per barn med styrkingstiltak.
- Barnevern 5 mill. kr: Det er lite antall klienter og lite bemanning i tjenesten.
- Bolig 1 mill. kr: Kommunale boliger drives omtrent til selvkost.
- Helse 7 mill. kr: Små utgifter både til behandling og forebygging.
- Kirke 2 mill. kr: Lite tilskudd til den norske kirke.
- Plan 3 mill. kr: God selvfinansiering av gebyrbelagte tjenester.
- Sosial 9 mill. kr: Lave utgifter til alle deler av tjenesten. Kommunen har antakelig lavere utgifter til flyktninger enn kommunegruppen.

Eiendom (formålsbyggene) drives 16 mill. kr dyrere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Det vil si rådhus, skoler, barnehager, sykehjem, idrettshaller og kulturbygg. Kommunen har lite areal per innbygger og høye driftsutgifter per kvm bygg.

Kostnadsforskjellene mellom kommunen og kommunegruppen var 75 mill kr i 2022 og 17 mill kr i 2023.

Kapittel 02 | MANDAT OG METODE | Mandat og metode

Mandat

Dette er en analyse av regnskap og andre KOSTRA-tall fra 2022-2024. Formålet med analysen er å finne ut hvordan de økonomiske nøkkeltallene for kommunen er sammenlignet med andre kommuner.

Metode

Analysen sammenligner ressursbruken innen 15 ulike tjenester i tråd med inndelingen i KOSTRA. Hver tjeneste er satt sammen av flere KOSTRA-funksjoner. Enkelte tjenestefunksjoner holdes utenfor analysen:

- | Funksjoner 170-173 som omfatter felles pensjonsposter (varierer fra kommune til kommune)
- | Funksjon 275 som omfatter introduksjonsordningen (finansiert av tilskudd fra staten)
- | Funksjoner 340-355 som dekker tjenestene vann, avløp og renovasjon (selvfinansiert gjennom kommunale avgifter og gebyrer)
- | Funksjonene 320-325 som gjelder kraftinntekter og næringsposter. Dette stort sett gjelder kraftinntekter og dermed finansposter..

I analysen sammenlignes behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger innen de ulike tjenestene. Dette gjøres gjennomgående i analysen for å vise kommunenes prioriteringer. Utgifter per innbygger tar høyde for ulik demografi og gir dermed en god indikasjon på prioritering korrigert for demografiske forskjeller. Netto driftsutgifter viser kommunens driftsutgifter, inkludert avskrivninger, etter at driftsinntektene, som bl.a. inneholder øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter som refusjoner, er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av kommunens frie inntekter, som skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten. Indikatoren tar ikke høyde for bruk av/avsetning til bundne fond.

Behovskorrigering av utgiftene gjøres med bakgrunn i Kommunal- og distriktsdepartementets beregnede utgiftsbehov per innbygger. Utgiftsbehovet beregnes for åtte velferdstjenester (barnehage, grunnskole, barnevern, pleie og omsorg, helse, sosial, administrasjon og landbruk), og samlet for hver kommune. For de øvrige tjenestene antas utgiftsbehovet å være lik landsgjennomsnittet. Siste års regnskap korrigeres med behovsberegningen for inneværende kalenderår. Tidligere års regnskap korrigeres med kommunal deflator. Behovskorrigerte netto driftsutgifter er netto driftsutgifter delt på utgiftsbehovet i prosent.

Agenda Kaupang gjør **regnskapskorreksjoner** for å gjøre regnskapene mer sammenlignbare:

- Elever i private skoler gjør kommunens skoledrift billigere. Utgiftene i funksjon 202 økes tilsvarende trekk i rammetilskudd for elever i private skoler.
- Bosetting av enslige mindreårige flyktninger varierer mellom kommunene. Vi reduserer utgiftene til 252 Plasseringer tilsvarende tilskudd fra IMDI til bosetting av EM.
- Utgifter til brukere fra nedlagte PU-institusjoner øker utgiftene i PLO. Vi reduserer utgiftene i PLO tilsvarende vertskommunetilskuddet til disse 30 kommunene.
- Regnskapskorreksjoner etter kvalitetssikring av regnskapet der vi finner åpenbare feilføringer. I Horten er det god regnskapskvalitet, men det er gjort noen endringer.

Tidsserieanalyser benyttes for å beskrive kostnadsutviklingen over de siste tre årene. Formålet med å bruke tidsserieanalyser er for å forstå utviklingen som har funnet sted, belyse sammenhenger innen tjenesteproduksjonen, samt avdekke potensielle regnskapsavvik i forhold til det som er innrapportert til KOSTRA.

Kommunen er sammenliknet med kommuner som kommunen har valgt ut. I tillegg sammenliknes kommunen med gjennomsnittet av KOSTRA-gruppen den tilhører.

Kapittel 02 | MANDAT OG METODE | Sammenlikningskommuner

Nøkkeltall om sammenligningsgrunnlaget

Region	Innbyggere (antall)	Areal (km²)	Gjennomsnitt på Utgiftsbehov	Netto driftsutgifter per innbygger (behovskorrigert) (uvektet)	Frie inntekter per innbygger	Frie inntekter per innbygger som andel landssnitt	Befolkningsvekst siste tre år
▲							
1833 Rana	25 926	4 460	99,1 %	77 019	70 400	97,72 %	-0,2 %
1860 Vestvågøy	11 582	424	106,2 %	84 629	74 506	103,42 %	0,3 %
1870 Sortland	10 781	722	102,9 %	88 859	71 646	99,45 %	2,1 %
3226 Aurskog-Høland	18 313	1 145	101,0 %	74 183	68 909	95,65 %	2,1 %
5028 Melhus	17 812	694	101,6 %	79 566	68 438	94,99 %	2,7 %
5601 Alta	21 877	3 849	101,3 %	99 024	79 684	110,60 %	2,6 %
5605 Sør-Varanger	9 963	3 971	99,9 %	96 515	78 864	109,46 %	1,1 %
Gruppe 08	158 585	20 525	104,5 %	91 120	77 097	107,01 %	1,1 %

Analysen skal bidra til å påvise effektiviseringsmuligheter for kommunen. Vi sammenligner med kommuner som kanskje har noe å lære bort om effektiv drift og med KOSTRA-gruppen som gir et solid sammenlikningsgrunnlag, fordi den består av et gjennomsnitt av kommuner med liknende egenskaper. SSB grupperer kommunene langs tre ulike dimensjoner; folkemengde, bundne kostnader og frie disponible inntekter per innbygger.

De viktigste kriteriene for valg av sammenlikningskommuner er:

- | Størrelse (fanges ikke godt nok opp i utgiftsutjevningen i inntektssystemet)
- | Befolkningsvekst (det er lettere å bygge på enn å legge ned)
- | God tjenestekvalitet (måles ved Kommuneindeksen til Agenda Kaupang)
- | Kostnadsnivå (må ha noe å lære bort)

Analysen har som hovedformål å forklare de kostnadsforskjellene som påvises mellom kommunen og KOSTRA-gruppen den tilhører. Det er tryggere å sammenligne kommunens egne tall mot et gjennomsnitt av kommuner fremfor enkeltkommuner. Regnskapsfeil og ekstraordinære forhold vil slå mindre ut i et gjennomsnitt av flere kommuner.

Kommunene i sammenlikningen er valgt ut av kommunen og er basert på kommuner med sammenliknbar størrelse og som Sør-Varanger er vant til å samarbeide med.

I kapitlene som følger vil Sør-Varanger bli omtalt som "kommunen" og KOSTRA-gruppe 8 som "KOSTRA-gruppen".

Kapittel 04 | FINANS

Netto driftsresultat	Netto lånegjeld	Disposisjonsfond
-3,9 %	103,7 %	1,4 %

Godt driftsresultat, lav netto lånegjeld og mye fondsreserver er viktige tegn på sunne kommunale finanser. En sunn og bærekraftig kommuneøkonomi tilsier overskudd på over 1,75%, netto lånegjeld på under 50%, og reserver på over 10%.

Netto driftsresultat viser hva kommunen sitter igjen med etter at løpende utgifter og finansposter er betalt. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk (disposisjons-fondet). Det er en indikator på kommunens økonomiske handlefrihet.

Netto lånegjeld viser gjeldsgraden til kommunene. Høy lånegjeld bidrar til å begrense kommunens handlefrihet. Kommuner med høy lånegjeld er mer eksponert for endring i renter. Kommunene bør ha et mål om å redusere de årlige rente- og avdragskostnadene, slik at finanskostnadene (som følge av potensielle renteøkninger og nye investeringer i bygg og anlegg) ikke øker ytterligere på bekostning av den løpende driften.

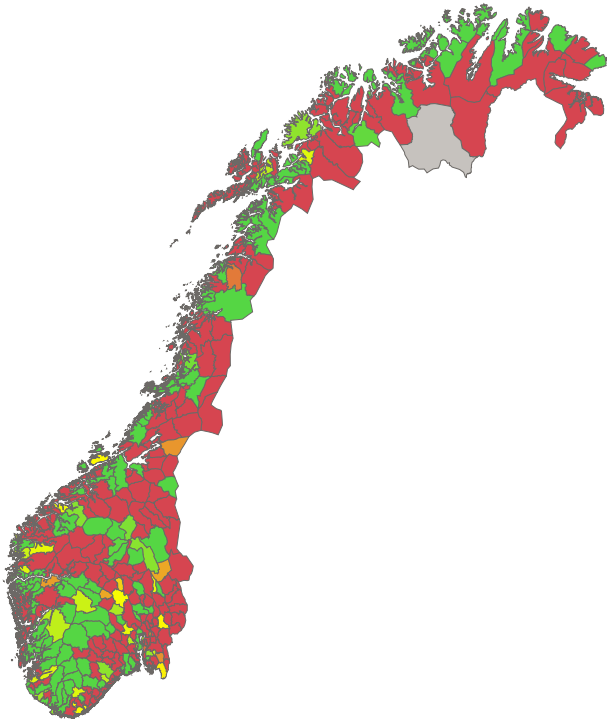
Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts- og investeringsutgifter. Disposisjonsfond er å anse som en økonomisk buffer for å kunne takle svingninger både på inntekts- og utgiftssiden, og kan også benyttes som egenfinansiering av investeringer. Disposisjonsfondet er viktig både med tanke på økonomisk bærekraft og handlingsrom.

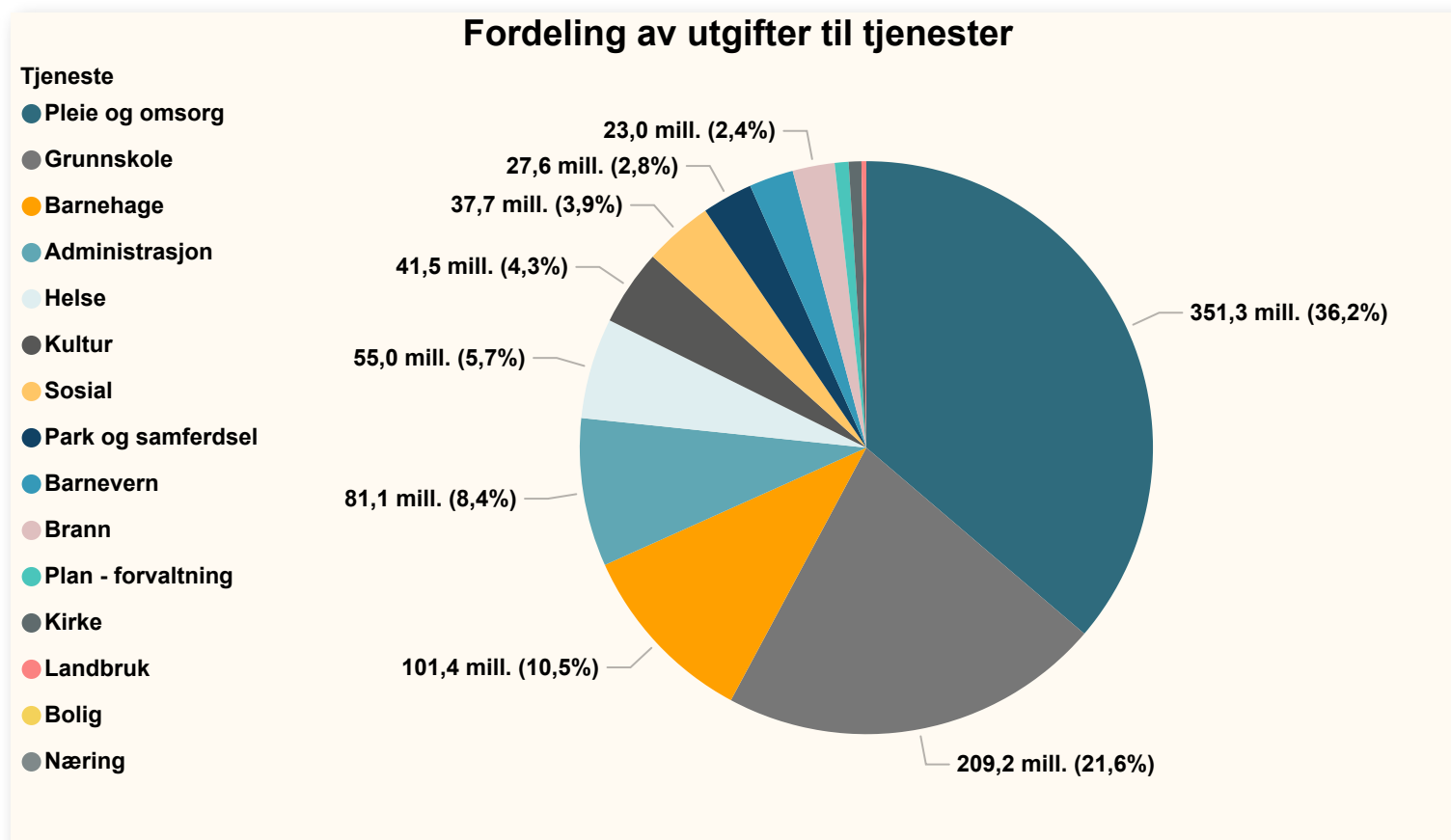
Kommunen har ikke sunne finanser for 2024. Alle tre finansielle nøkkeltall er dårligere enn anbefalte verdier og dårligere enn resultatet i kommunegruppen.

Figuren til høyre viser driftsresultatet i alle norske kommuner i 2024. Rødt betyr underskudd, grønt er over 1,75% og gult betyr 0-1,75%.

Region	Netto driftsresultat	Netto lånegjeld	Disposisjonsfond
1833 Rana	5,3 %	95,0 %	10,1 %
1860 Vestvågøy	-1,8 %	88,7 %	4,6 %
1870 Sortland	-4,9 %	97,1 %	4,8 %
3226 Aurskog-Høland	-0,9 %	88,7 %	9,1 %
5028 Melhus	-7,2 %	108,7 %	6,7 %
5601 Alta	-2,6 %	73,5 %	1,0 %
5605 Sør-Varanger	-3,9 %	103,7 %	1,4 %
Gruppe 08	-0,4 %	97,6 %	10,7 %

Netto driftsresultat i 2024

De kommunale tjenestenes andel av kommunens regnskap er vist over, både i kroner og prosent. Det er vanlig at pleie- og omsorgstjenestene utgjør omtrent 1/3 av alle utgiftene i kommunen og grunnskole utgjør 20%.

Beregnet utgiftsbehov per kommune per tjeneste								
Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	5605 Sør-Varanger	Gruppe 08
Administrasjon	95,0 %	104,2 %	105,6 %	98,2 %	98,6 %	96,6 %	106,9 %	103,7 %
Barnehage	90,1 %	98,1 %	94,4 %	95,7 %	104,7 %	115,2 %	95,5 %	98,0 %
Barnevern	89,2 %	109,4 %	98,3 %	113,1 %	89,5 %	95,9 %	98,0 %	93,8 %
Grunnskole	94,0 %	105,4 %	108,0 %	102,7 %	112,2 %	111,1 %	93,4 %	105,7 %
Helse	102,3 %	106,8 %	106,3 %	103,8 %	101,4 %	100,7 %	109,9 %	109,5 %
Landbruk	78,4 %	147,3 %	109,9 %	188,1 %	182,6 %	79,3 %	82,7 %	184,7 %
Pleie og omsorg	111,8 %	113,3 %	105,8 %	103,6 %	100,1 %	92,9 %	103,8 %	110,6 %
Sosial	80,4 %	89,8 %	87,5 %	85,4 %	75,3 %	89,1 %	95,8 %	84,7 %
Utgiftsbehov totalt	99,1 %	106,2 %	102,9 %	101,0 %	101,6 %	101,3 %	99,9 %	104,5 %

Kostnadsnivået, samt den fremtidige befolkningsutviklingen og befolkningssammensetningen, er nært knyttet til kommunens beregnede utgiftsbehov. Utgiftsbehovet gir en indikasjon på faktisk ressursbruk mot det kommunen objektivt sett har «behov for». Utgiftsbehovet gir også en mulighet til å se hvilke sektorer kommunen kan vente seg de største utfordringene i årene fremover.

Kommunale regnskaper må korrigeres for ulikheter i utgiftsbehov før sammenligning. Ulik befolkningssammensetning, sosiodemografiske forhold og geografi/bosettingsmønster gjør at kommuner har ulikt utgiftsbehov med hensyn til å gi et likeverdig tjenestetilbud. Kommunene kompenseres/trekkes for slike kostnadsforskjeller gjennom inntektssystemets kostnadsnøkler, basert på hvor dyre eller billige kommunene er å drive. Forskjeller i beregnet utgiftsbehov synliggjøres gjennom kostnadsindekser, hvor en indeksverdi over 100 % indikerer at kommunen er mer kostnadskrevende enn landsgjennomsnittet.

Et viktig prinsipp i utjevningsmodellen er at kommunene kun skal få kompensasjon for utgifter ved tjenesteytingen de selv ikke kan påvirke, og som da anses som ufrivillige kostnader. Derfor baseres utgiftsutjevningen på et beregnet utgiftsbehov for den enkelte kommune, og ikke på faktiske kostnader.

Utgiftsbehovet i kommunen per innbygger er 99,9 % av landsgjennomsnittet. Det er bare pleie- og omsorgstjenester, helse og adm som har et utgiftsbehov over 100 %.

Behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger								
Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	5605 Sør-Varanger	Gruppe 08
Administrasjon	5 750	7 618	8 436	6 812	6 058	4 572	7 613	7 465
Barnehage	10 557	11 391	11 855	10 865	11 507	11 021	10 656	12 126
Barnevern	2 348	1 974	3 113	1 812	2 511	3 524	2 488	3 037
Bolig	765	-78	-28	-300	324	1 850	-59	33
Brann	1 228	1 222	1 332	1 090	1 120	1 472	2 308	1 686
Grunnskole	17 729	20 930	18 887	17 710	18 770	19 857	22 477	20 511
Helse	5 136	5 033	5 654	4 348	3 715	6 731	5 022	5 697
Kirke	647	833	771	770	609	813	695	888
Kultur	2 581	2 918	3 994	2 573	3 413	2 845	4 170	3 616
Landbruk	122	175	253	113	148	268	320	167
Næring	-1 691	183	897	107	73	50	-632	-2 067
Park og samferdsel	2 748	2 027	2 924	1 193	1 601	1 219	2 772	2 699
Plan - forvaltning	702	965	1 208	439	533	724	760	1 105
Pleie og omsorg	24 229	24 680	24 213	22 961	25 283	37 664	33 973	29 283
Sosial	4 169	4 758	5 351	3 689	3 901	6 413	3 950	4 873
Totalt	77 019	84 629	88 859	74 183	79 566	99 024	96 515	91 120

Tabellen over viser netto driftsutgifter per tjeneste korrigert for utgiftsbehovet til kommunene. Ved å behovskorrigere netto driftsutgifter vil man få et bedre grunnlag for å kunne sammenligne kommunene mot hverandre. Korrigerings for kommunenes utgiftsbehov utføres ved å ta netto driftsutgifter per innbygger for hver tjeneste og dele dette på utgiftsbehovet i den enkelte tjeneste.

Sør-Varanger kommune har det nest høyeste totale utgiftsnivået i sammenlikningen.

Kapittel 06 | KOSTNADSNIVÅ

Beregnet
utgiftsbehov

99,9 %

Behovskorrigerte
netto driftsutgifter
per innbygger

96 515

Det er korrigert for elever i statlige/private skoler, utgifter til enslige mindreårige flyktninger og vertskommunetilskudd i alle kommunene i sammenlikningen. Regnskapskorreksjoner vises i tabellen til høyre.

Tabellen under viser kostnadsforskjellene i mill. kroner sammenliknet med andre kommuner og gruppen. Positive tall i oransje celler viser høyere og negative tall i hvite celler viser lavere utgifter hvis Sør-Varanger hadde hatt samme utgiftsnivå som sammenlikningskommunene.

Funksjon	Korreksjoner
252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	-753 500
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-753 500
Totalt	-753 500

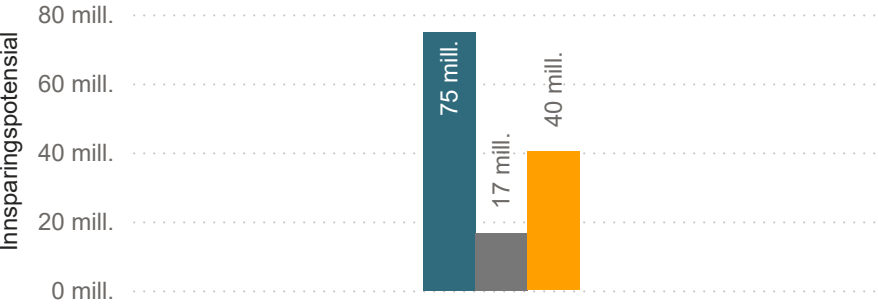
Innsparingspotensial sammenliknet med kommunene i utvalget

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Administrasjon	20 mill.	0 mill.	-9 mill.	9 mill.	17 mill.	32 mill.	2 mill.
Barnehage	1 mill.	-7 mill.	-11 mill.	-2 mill.	-8 mill.	-3 mill.	-14 mill.
Barnevern	1 mill.	5 mill.	-6 mill.	7 mill.	0 mill.	-10 mill.	-5 mill.
Bolig	-8 mill.	0 mill.	0 mill.	2 mill.	-4 mill.	-19 mill.	-1 mill.
Brann	11 mill.	11 mill.	10 mill.	12 mill.	12 mill.	8 mill.	6 mill.
Grunnskole	44 mill.	14 mill.	33 mill.	44 mill.	35 mill.	24 mill.	18 mill.
Helse	-1 mill.	0 mill.	-7 mill.	7 mill.	14 mill.	-19 mill.	-7 mill.
Kirke	0 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	1 mill.	-1 mill.	-2 mill.
Kultur	16 mill.	12 mill.	2 mill.	16 mill.	8 mill.	13 mill.	6 mill.
Landbruk	2 mill.	1 mill.	1 mill.	2 mill.	1 mill.	0 mill.	1 mill.
Park og samferdsel	0 mill.	7 mill.	-2 mill.	16 mill.	12 mill.	15 mill.	1 mill.
Plan - forvaltning	1 mill.	-2 mill.	-4 mill.	3 mill.	2 mill.	0 mill.	-3 mill.
Pleie og omsorg	101 mill.	96 mill.	101 mill.	114 mill.	90 mill.	-38 mill.	49 mill.
Sosial	-2 mill.	-8 mill.	-13 mill.	2 mill.	0 mill.	-24 mill.	-9 mill.
Totalt	185 mill.	129 mill.	93 mill.	232 mill.	179 mill.	-20 mill.	40 mill.

KAPITTEL 06 KOSTNADSNIVÅ: INNSPARINGSPOTENSIAL DE SISTE TRE ÅR

Innsparingspotensial etter År

År 2022 2023 2024

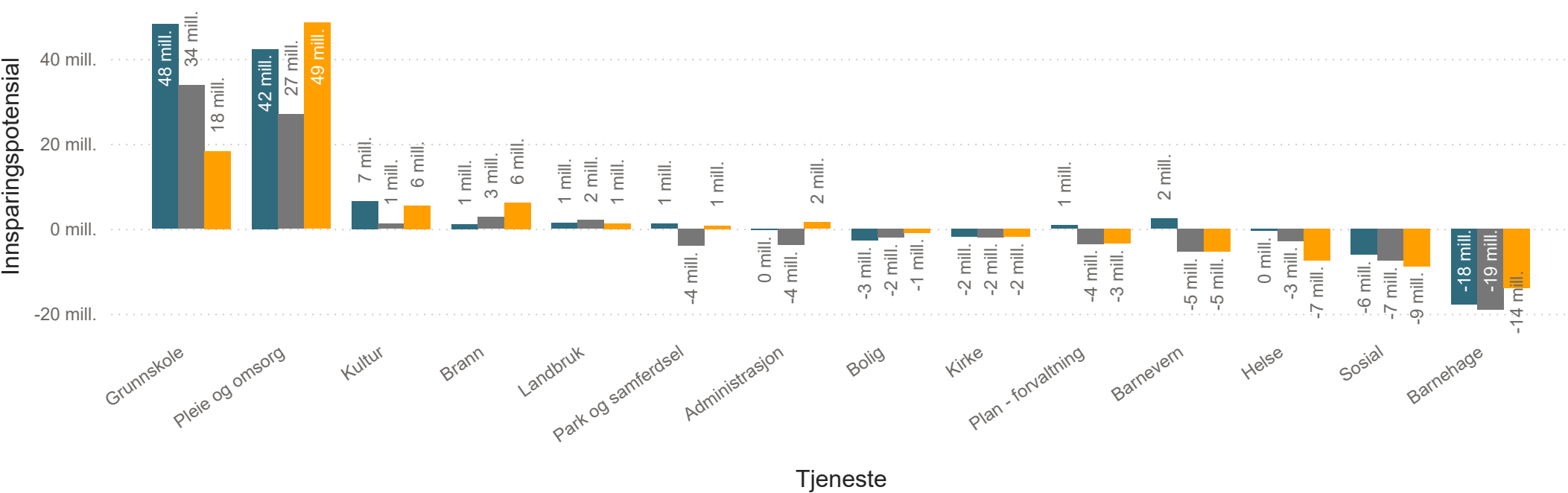
På denne siden viser vi innsparingspotensialet i millioner kroner i forhold til kommunegruppen de siste tre årene. Beløpene er i siste års prisnivå.

Kommunen har fått et mindre innsparingspotensial de siste tre årene. Det er blitt større fra 2023 til 2024.

De tjenestene som har fått et lavere kostnadsnivå (lavere innsparingspotensial) det siste året er grunnskole, landbruk, helse og sosial. De andre tjenestene har økt innsparingspotensialet.

Innsparingspotensial etter Tjeneste og År

År 2022 2023 2024

Kapittel 07 | BARNEHAGE

Netto utgifter

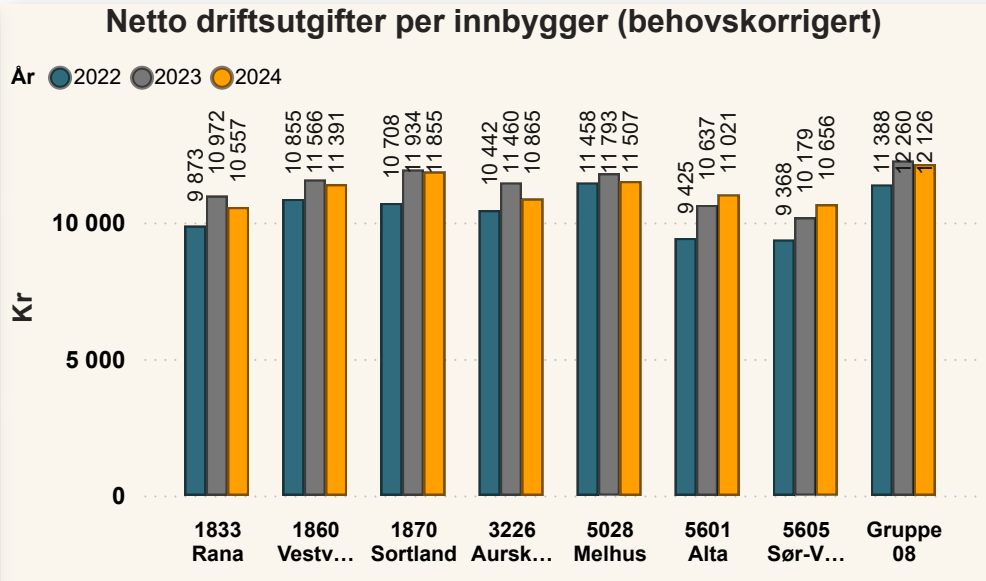
101,4 mill.

Behovskorrigerte netto driftsutgifter per innbygger

10 656

Beregnet utgiftsbehov

95,5 %

Innsparingspotensial				
Region	201 Barnehage	211 Styrket tilbud til førskolebarn	221 Barnehagelokaler og skyss	Totalt
1833 Rana	-3 mill.	-4 mill.	8 mill.	1 mill
1860 Vestvågøy	-8 mill.	-11 mill.	11 mill.	-7 mill
1870 Sortland	-11 mill.	-6 mill.	6 mill.	-11 mill
3226 Aurskog-Høland	-3 mill.	-5 mill.	6 mill.	-2 mill
5028 Melhus	-4 mill.	-5 mill.	1 mill.	-8 mill
5601 Alta	-10 mill.	-2 mill.	8 mill.	-3 mill
Gruppe 08	-13 mill.	-6 mill.	5 mill.	-14 mill

Barnehage omfatter tre tjenestefunksjoner; 201 Barnehage, 211 Styrket tilbud til førskolebarn og 221 Barnehagelokaler og skyss.

Behovet for barnehage i kommunen er beregnet til **95,5 %** i prosent av landsgjennomsnittet.

Netto utgifter til barnehage var **101M**. Dette utgjør **10 656** kroner per innbygger når det er korrigert for utgiftsbehov.

Høye utgifter til funksjon 201 Barnehage kan komme av høy dekningsgrad eller lav produktivitet i kommunale barnehager. Produktivitet i kommunale barnehager kan måles med plasser per årsverk eller korrigerte brutto driftsutgifter per plass.

Kommunen har høyere kostnader til barnehage enn kommunegruppen. Årsaker:

- 201 barnehage: Lavere utgifter enn gruppen skyldes lave kostnader per oppholdstime i kommunale barnehager. Planlagt bemanning er høy. Kan tyde på lite inntak av vikarer. Dekningsgraden er middels.
- 211 styrkingstiltak: Lave utgifter kommer av middels andel av barn med styrkingstiltak, men lav utgift per barn.
- 221 lokaler: Høye utgifter kommer av høy andel kommunale barnehager og mye areal per plass.

Kapittel 07 | BARNEHAGE | Beregnet utgiftsbehov

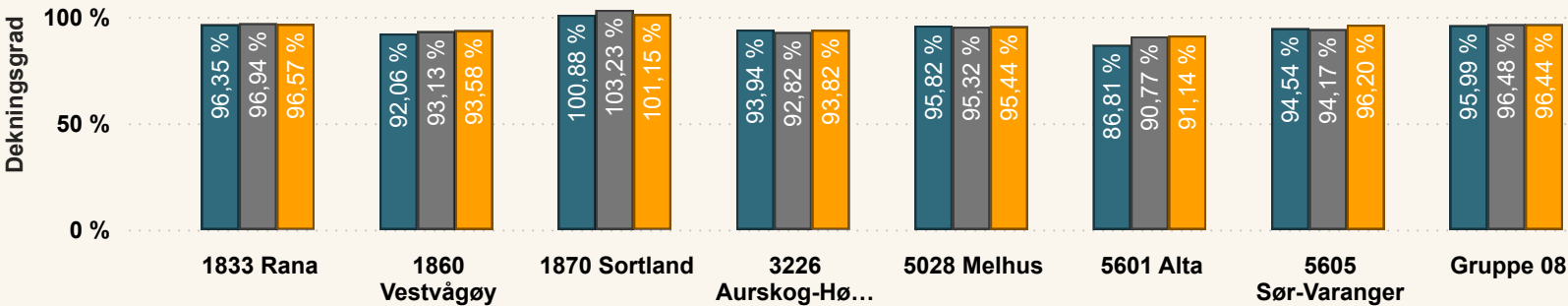
Beregnet utgiftsbehov for barnehage

Region	1-5 år (83,8 %)	Sysselsatte i heltidsstilling (16,2 %)	Utgiftsbehov barnehage
1833 Rana	87,7 %	102,1 %	90,1 %
1860 Vestvågøy	100,3 %	86,7 %	98,1 %
1870 Sortland	95,7 %	87,9 %	94,4 %
3226 Aurskog-Høland	96,1 %	93,7 %	95,7 %
5028 Melhus	105,6 %	100,1 %	104,7 %
5601 Alta	118,1 %	100,3 %	115,2 %
5605 Sør-Varanger	94,0 %	103,2 %	95,5 %
Gruppe 08	99,2 %	92,0 %	98,0 %

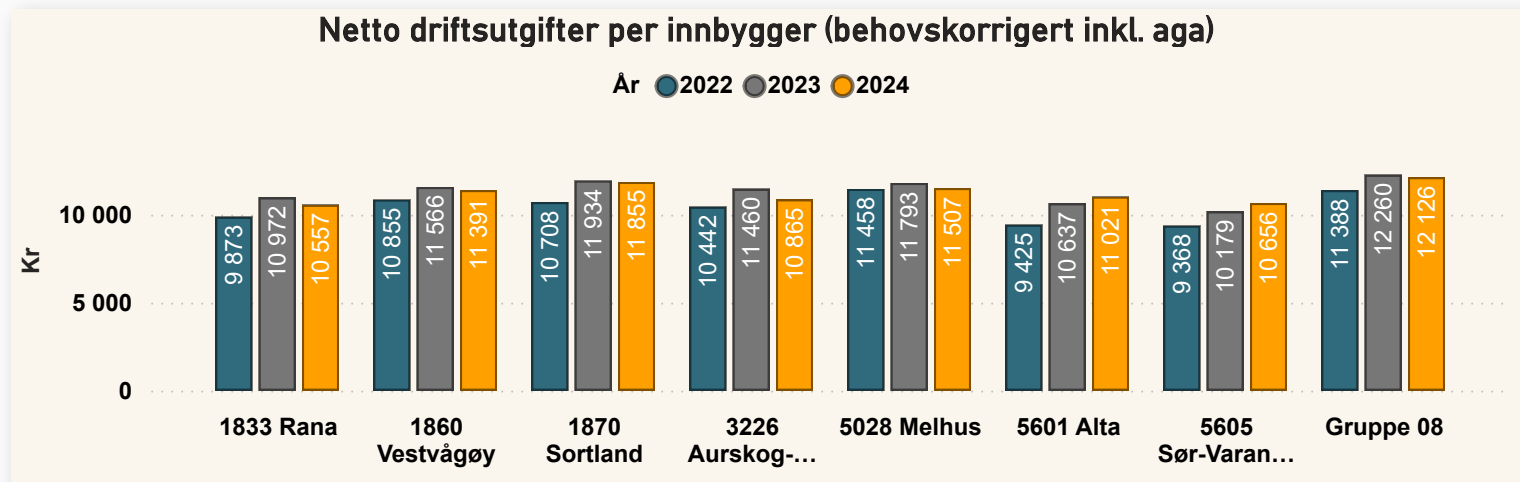
Utgiftsbehovet i kommunen er på **95,5 %** av landsgjennomsnittet. I kostnadsnøkkelen for barnehage er det lagt størst vekt på alderskriteriet. Utdanningskriteriet er i 2024 byttet ut med sysselsatte i heltidsstilling.

Dekningsgrad barnehage

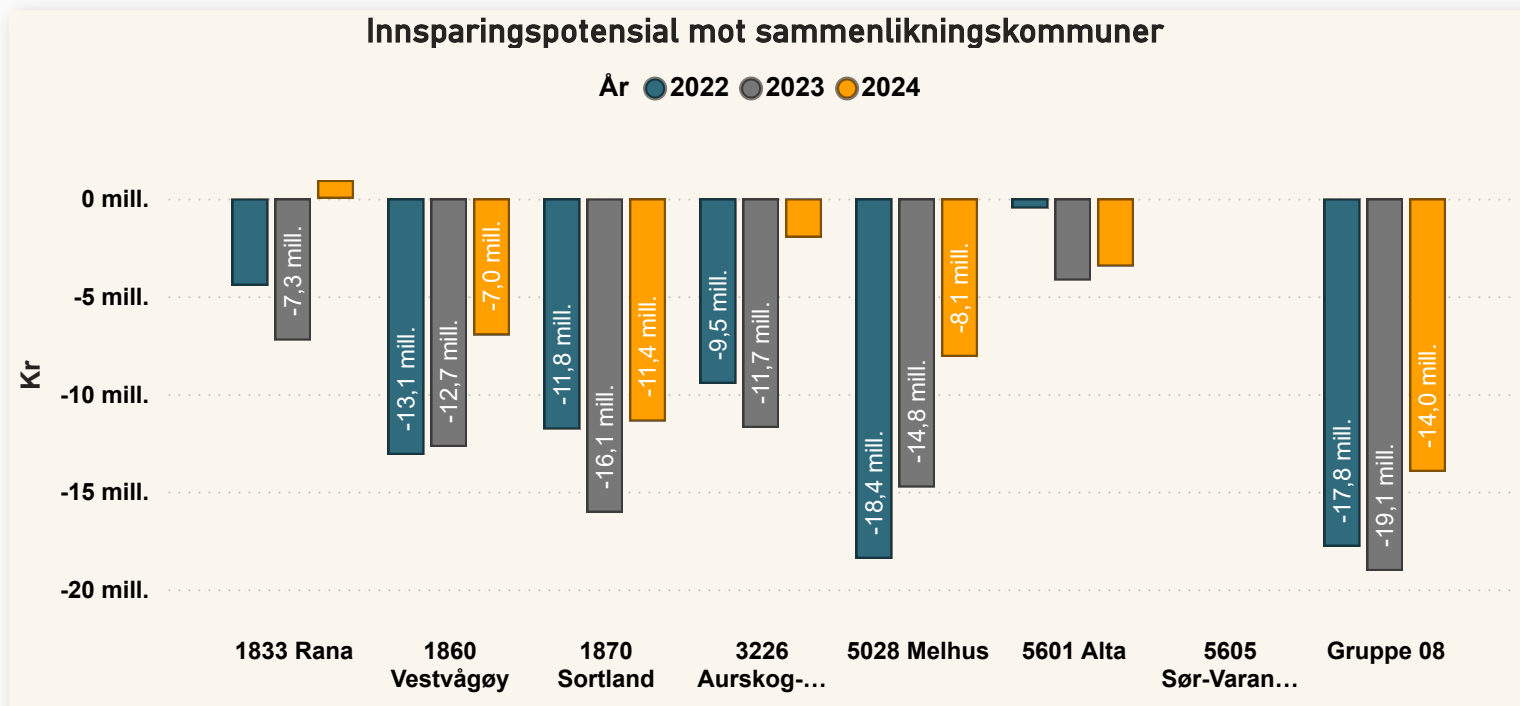
År 2022 2023 2024

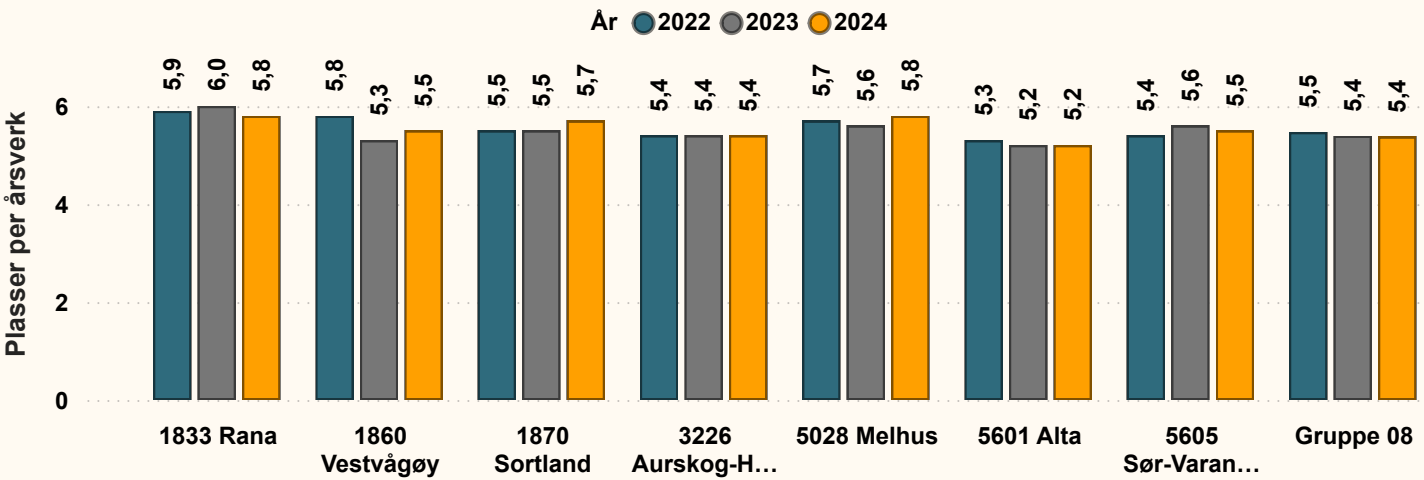
Dekningsgraden i barnehage er **96,20 %** i **2024**. Dekningsgraden har stor betydning for kostnadene. Ett barn under 2 år koster rundt 300.000 kroner netto.

Kommunen har lavere netto utgifter per innbygger enn kommunegruppen. Utgiftsnivået per innbygger har økt litt de siste tre årene.

Plasser per årsverk i kommunale barnehager

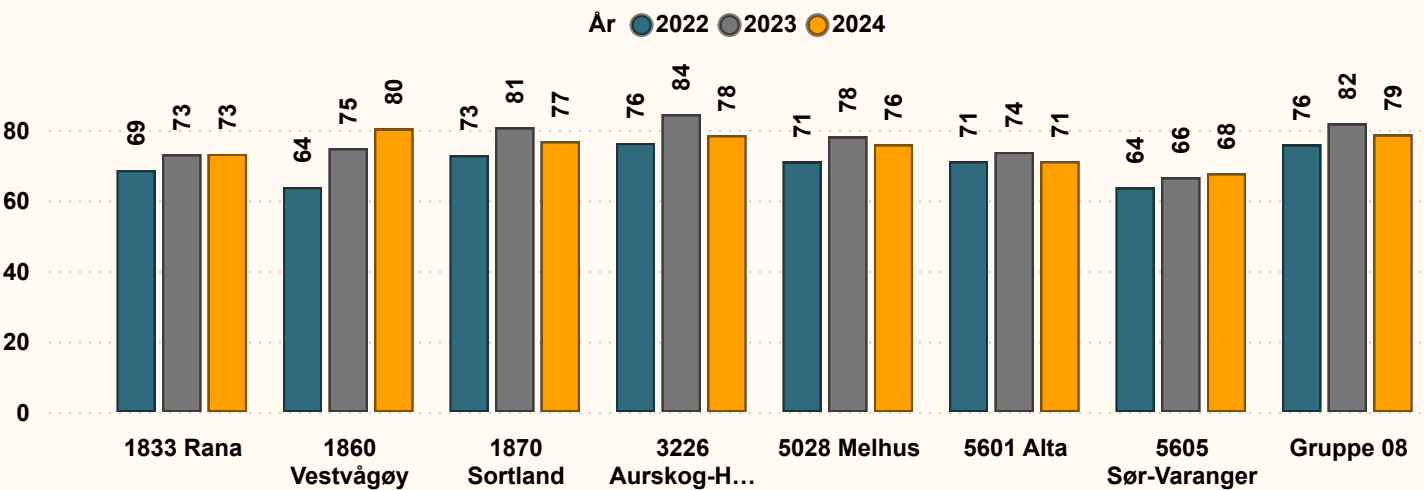

Plasser per årsverk er viktig for produktiviteten i tjenesten.

Bemanningsnormen for barnehager stiller krav om at barnehagen har en bemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og en ansatt per seks barn over tre år. Vi regner om alle barn til over tre år, slik at vi kan se på kun ett forholdstall.

Kommunen hadde **5,5** plasser per årsverk i kommunale barnehager i **2024**.

Korrigert brutto utgift funksjon 201 per time i kommunale barnehager

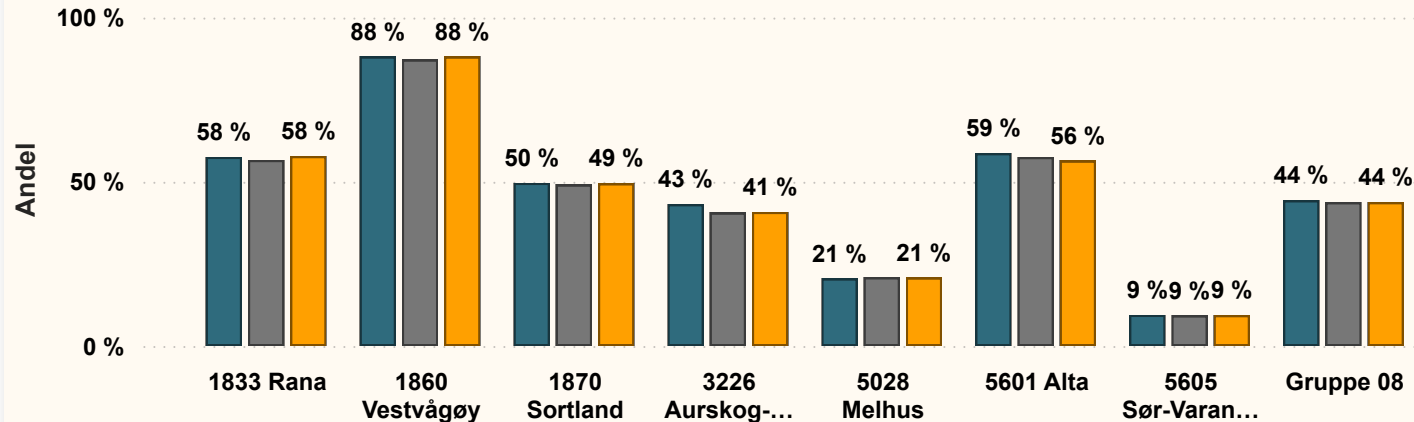
Produktiviteten i kommunale barnehager styrer tilskuddssatsene til de private barnehagene. Produktiviteten kan måles med korrigerte brutto driftsutgifter per korrigerte oppholdstime. Indikatoren sammenligner kostnaden ved å produsere tjenesten per time før foreldrebetalingen er trukket fra.

Kommunens korrigerte brutto utgift var **68** kroner per time i kommunale barnehager i **2024**.

Kapittel 07 | BARNEHAGE | Utgifter til private barnehager

Andel private barnehageplasser

År ● 2022 ● 2023 ● 2024

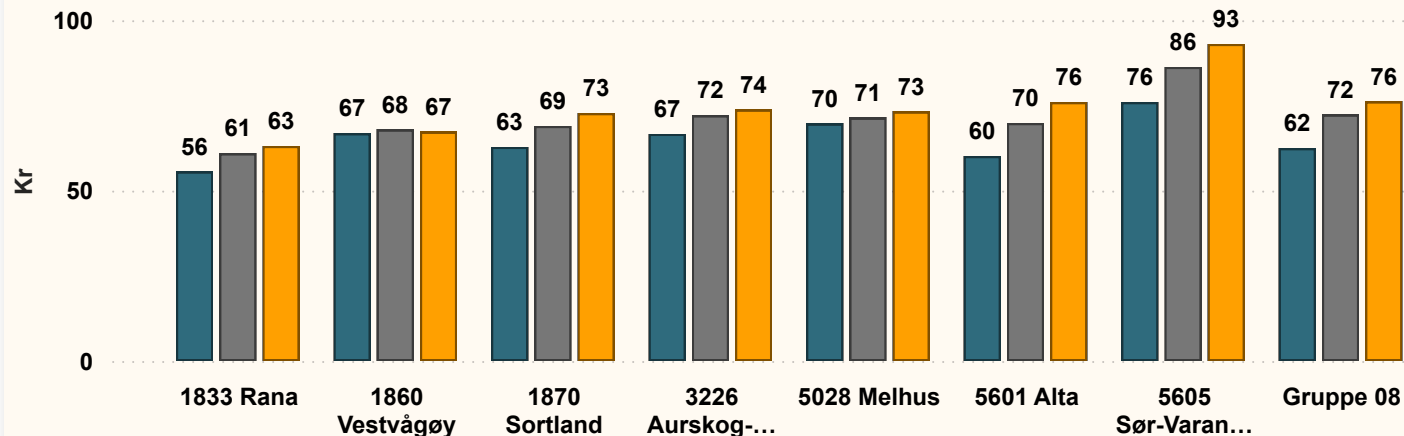
Vi ser en sammenheng mellom totale utgifter til barnehage og andelen private barnehager hvor kommuner med høy andel av private er særdeles opptatt av produktiviteten i kommunale barnehager fordi det har betydning for overføringene.

I **2024** er **9 %** av barnehageplassene i kommunen private plasser.

I KOSTRA-gruppen er **44 %** av barnehageplassene private.

Tilskudd per oppholdstime

År ● 2022 ● 2023 ● 2024

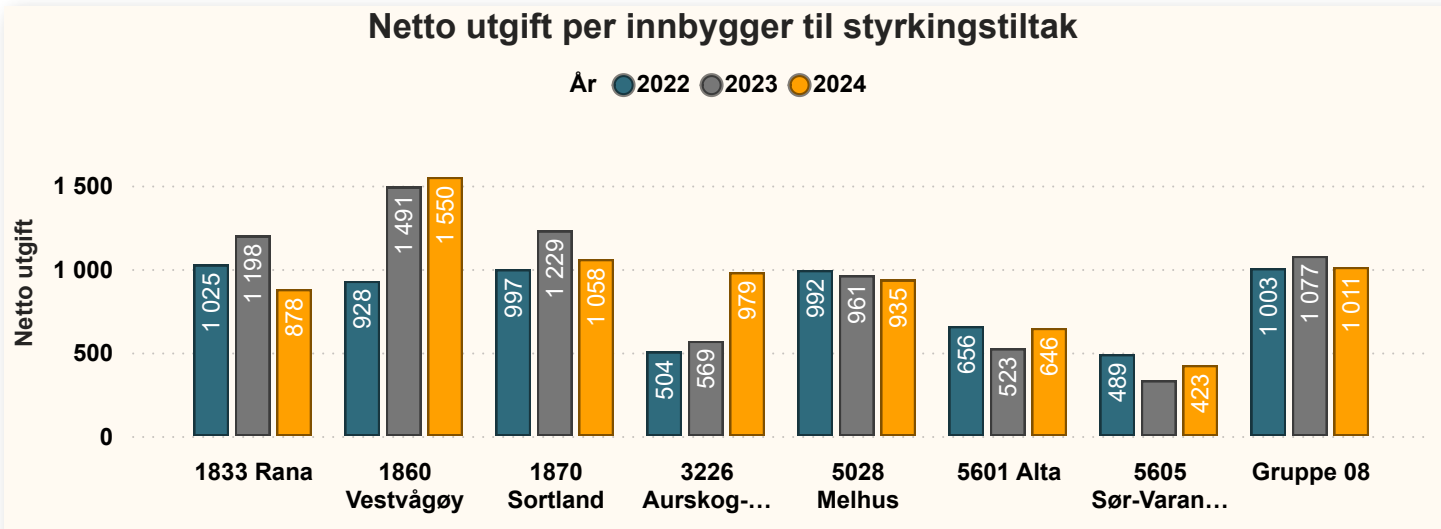

Grunnlaget for tilskudd til private barnehager omfatter 201 Barnehage (ordinært pedagogisk tilbud), mens det beregnes et eget kapitaltilskudd basert på de private barnehagenes alder.

Høye satser for tilskudd har stor økonomisk betydning i kommuner med høy andel private barnehager.

I KOSTRA-gruppen er tilskuddet **75** kroner per oppholdstime.

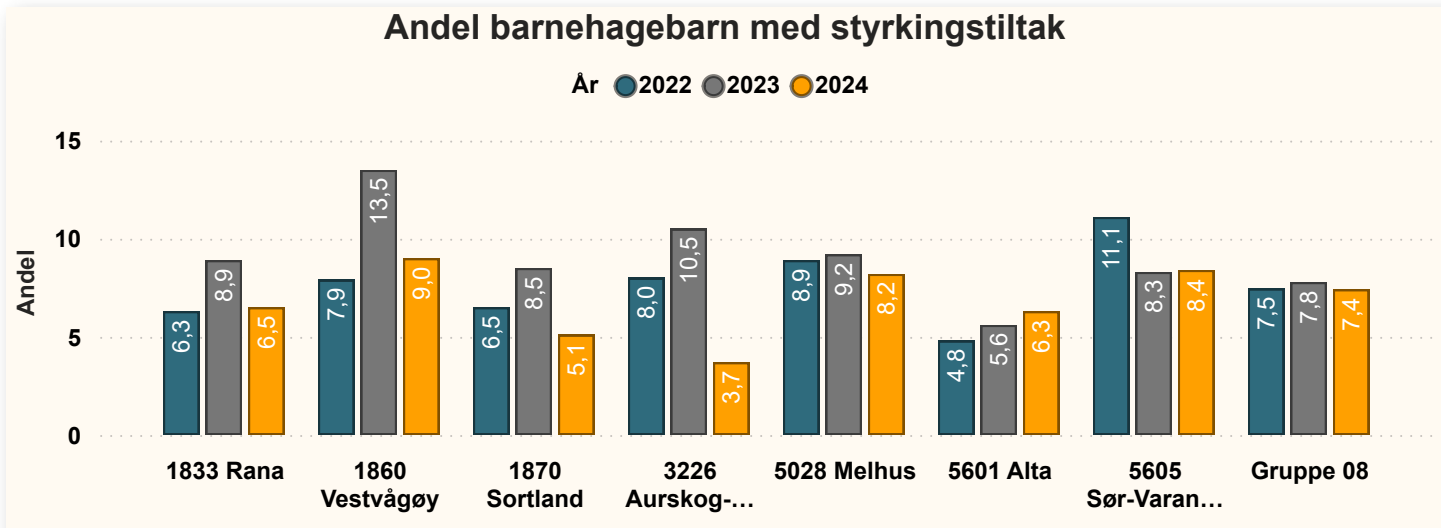
Tilskudd per oppholdstime til private barnehager er **93** kroner i kommunen i **2024**.

Høye utgifter til styrkingstiltak i barnehagen kan komme av mange barn med behov for hjelp eller dyre tiltak per barn som får hjelp.

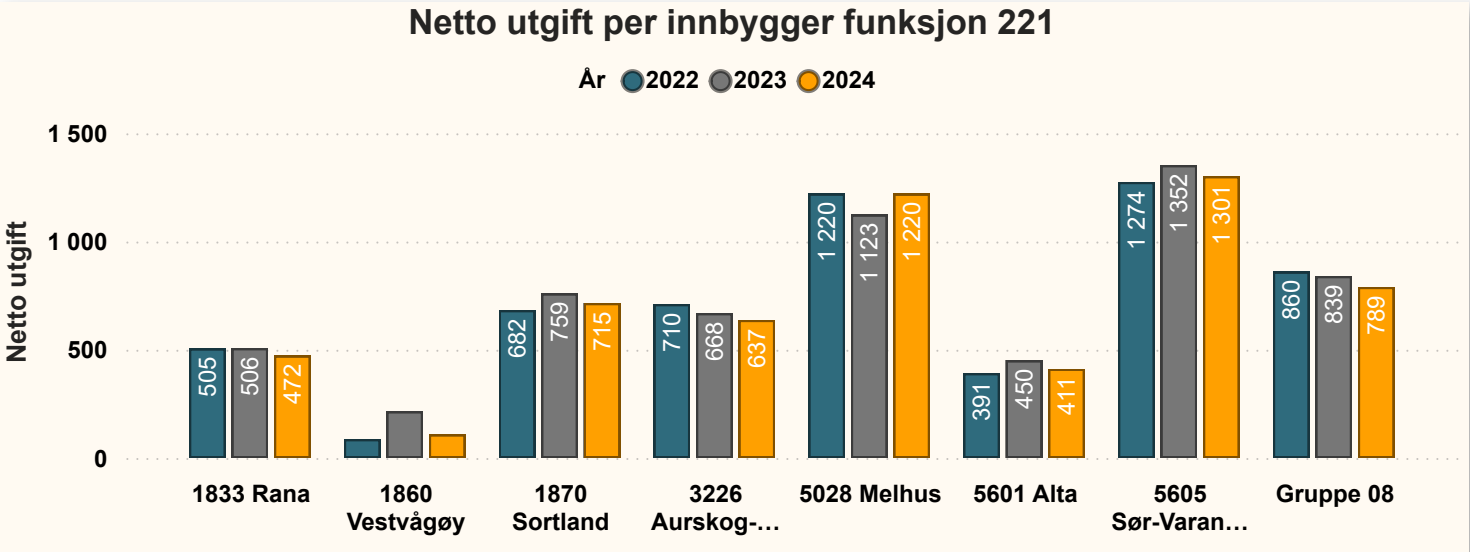
Det er tre typer vedtak: spesialundervisning (paragraf 31) og bistand til funksjonshemmede (paragraf 37) og språkstøtte.

Kommunen har lave utgifter til styrkingstiltak i barnehagen. Andelen barn med styrking er høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Utgiften per vedtak er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

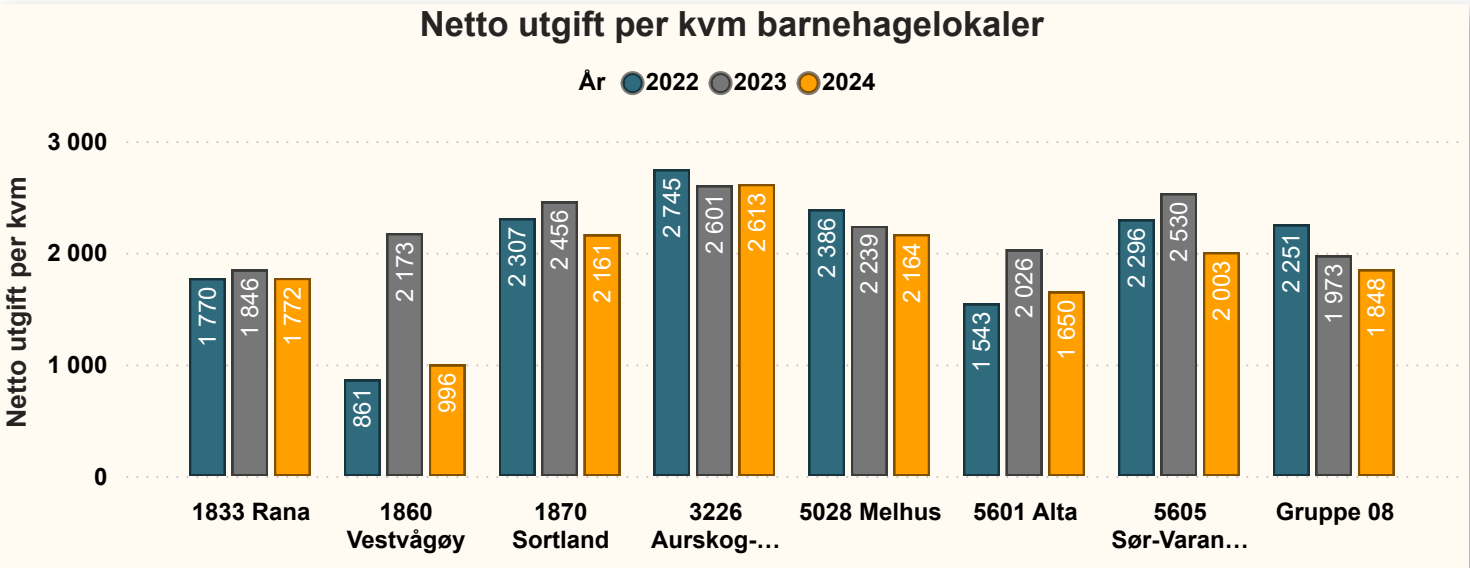
Netto utgift per barn med styrkingstiltak

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	364 782	305 210	311 886
1860 Vestvågøy	249 212	237 349	359 063
1870 Sortland	284 587	283 629	422 487
3226 Aurskog-Høland	137 152	118 010	597 840
5028 Melhus	204 765	200 794	221 946
5601 Alta	259 151	174 786	190 863
5605 Sør-Varanger	100 259	92 742	117 115
Gruppe 08	283 015	291 123	279 016

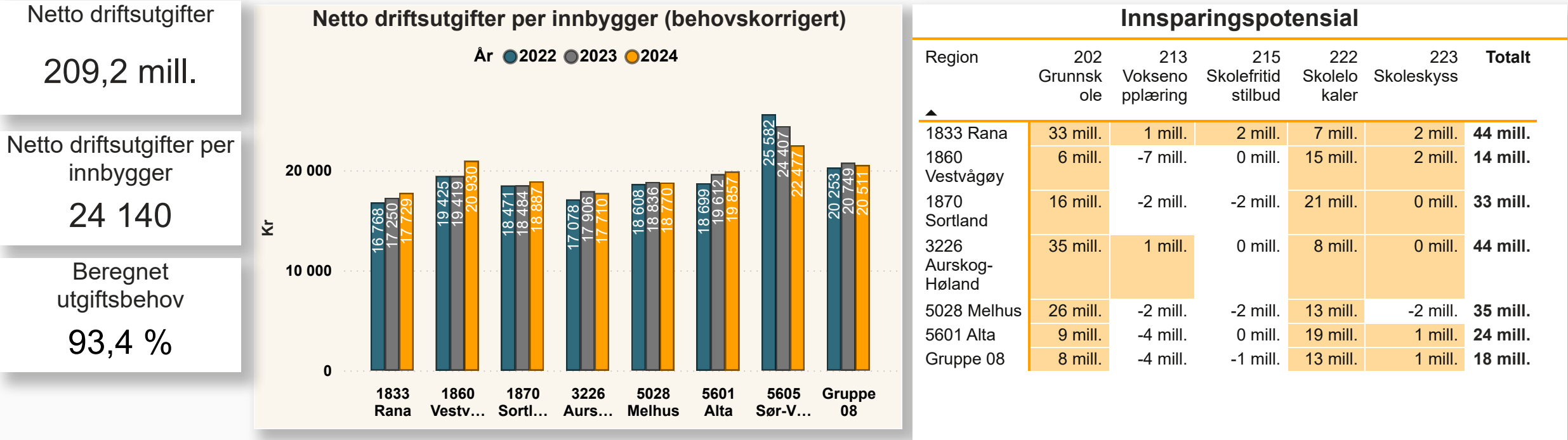
Dette gjelder kommunale barnehager. Høye utgifter til 221 Barnehagelokaler kan komme av høy andel kommunale barnehageplasser, mye areal per barn eller høye driftsutgifter per kvm i kommunale barnehager.

Det er **16** kvadratmeter barnehagelokaler per barn og en kvadratmeterutgift på **2 003** kroner. Dette gir **23,6K** kroner per plass i utgift til lokaler i **2024**.

Region	Kvadratmeter lokaler per barn i barnehage	Utgift per plass
1833 Rana	13,2	16 361
1860 Vestvågøy	18,9	12 844
1870 Sortland	12,3	20 390
3226 Aurskog-Høland	9,2	17 826
5028 Melhus	14,6	23 676
5601 Alta	12,0	14 825
5605 Sør-Varanger	16,3	23 599
Gruppe 08	15,1	19 678

Kapittel 08 | GRUNNSKOLE

Grunnskole omfatter fem tjenestefunksjoner; 202 Grunnskole, 213 Voksenopplæring, 215 Skolefritidstilbud, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss.

Behovet for grunnskole er **93,4 %** av landsgjennomsnittet i kommunen.

Netto driftsutgifter var **209,23M** kroner i 2022. Netto driftsutgifter per innbygger behovskorrigert var **22 477** kroner i **2024**.

Kommunen har 18 millioner kroner høyere kostnader enn kommunegruppen. Utgiftene er lavere innenfor VO og SFO, men høyere innenfor undervisning, lokaler og skyss. Høye utgifter i grunnskolen kan komme av små skoler eller bemanning ut over det skolestørrelsen tilsier.

202 Grunnskole: Høye utgifter kommer av store skoler med høyere bemanning enn skolestrukturen tilsier.

215 SFO: Lave utgifter kommer av høy dekning, lav bemanning og høy egenbetaling.

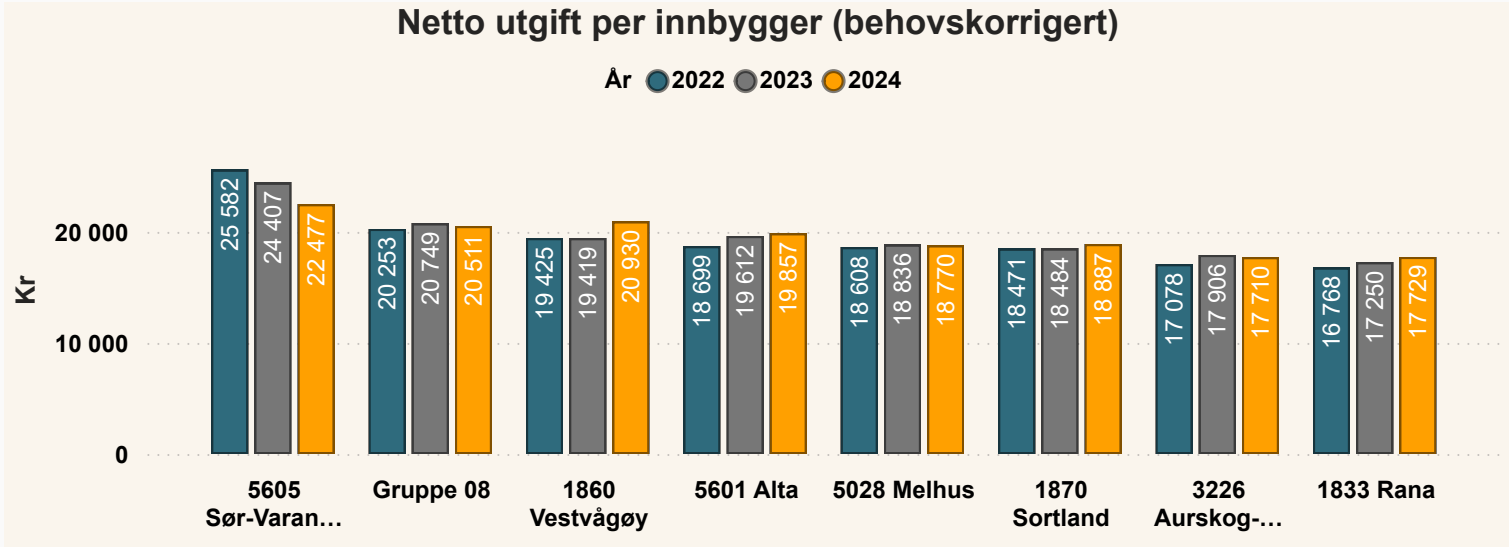
222 Lokaler: Høye utgifter kommer av mye areal per elev og noe middels utgifter til drift per kvm.

223 Skoleskyss: Høye utgifter kommer av få elever med rett til skyss og svært høye utgifter per skysset elev.

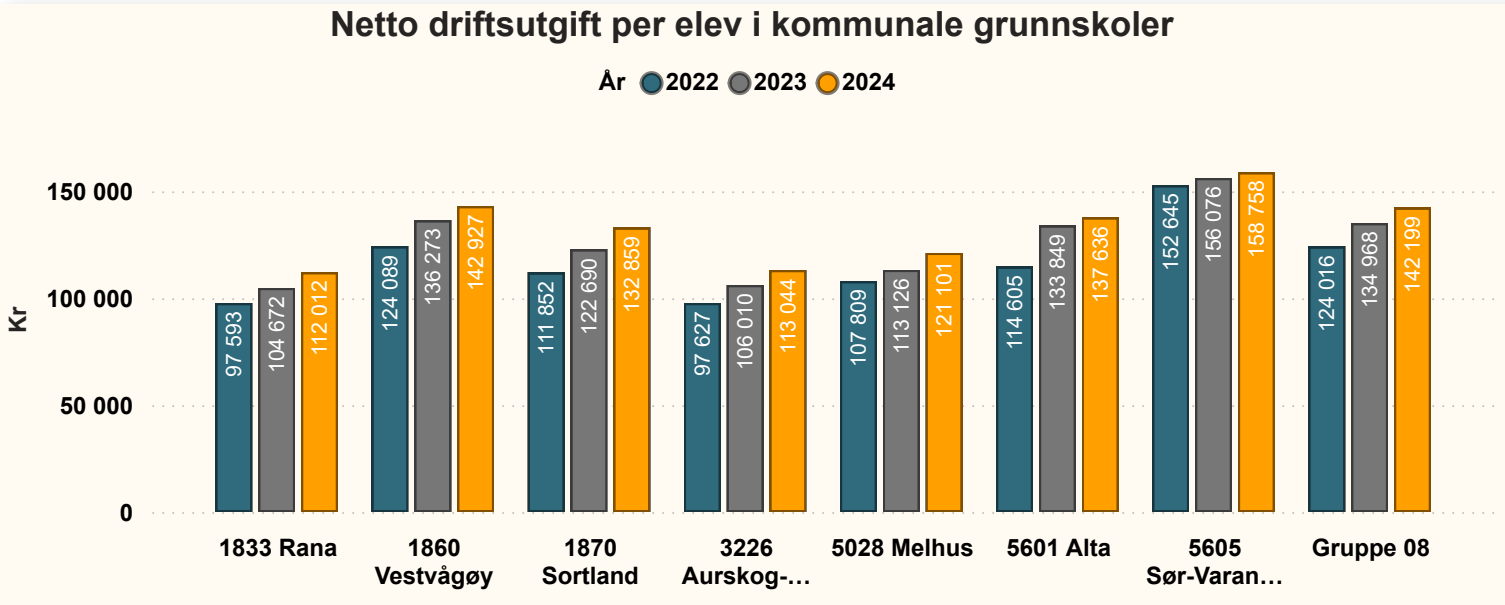
213 Voksenopplæring: Lave utgifter betyr at utgiftene står i stil med statstilskudd fra IMDI til norskopplæring for flyktninger.

Utgiftsbehov for grunnskole							
Region	13-15 år (27,8 %)	6-12 år (62,3 %)	Basistillegg (2,1 %)	Innvandrere 6-15 år, ekskl. Skandinavia (3,5 %)	Reiseavstand innen sone (2,2%)	Reiseavstand til nabokrets (2,2 %)	Utgiftsbehov grunnskole
1833 Rana	101,0 %	92,9 %	60,0 %	65,6 %	112,4 %	98,5 %	94,0 %
1860 Vestvågøy	104,7 %	103,2 %	134,4 %	107,5 %	126,6 %	123,8 %	105,4 %
1870 Sortland	107,1 %	104,7 %	145,3 %	136,6 %	117,2 %	124,6 %	108,0 %
3226 Aurskog-Høland	102,5 %	100,8 %	85,7 %	111,5 %	110,6 %	153,6 %	102,7 %
5028 Melhus	104,2 %	116,4 %	88,3 %	104,6 %	127,4 %	113,9 %	112,2 %
5601 Alta	105,9 %	111,5 %	71,7 %	98,9 %	133,3 %	199,4 %	111,1 %
5605 Sør-Varanger	92,5 %	81,3 %	156,3 %	138,4 %	213,1 %	198,8 %	93,4 %
Gruppe 08	104,3 %	100,5 %	130,2 %	114,1 %	193,6 %	148,3 %	105,7 %

Utgiftsbehovet for grunnskole er **93,4 %** i kommunen. I kostnadsnøkkelen er det lagt størst vekst på barn i alderen 6-15 år (92 %).

Behovskorrigerte netto driftsutgifter i grunnskolen har sunket noe mellom 2022 og 2024.

Elever per kommunal skole

Region	Elever per skole
1833 Rana	273
1860 Vestvågøy	202
1870 Sortland	177
3226 Aurskog-Høland	301
5028 Melhus	195
5601 Alta	159
5605 Sør-Varanger	192
Gruppe 08	158

Høye utgifter per elev til 202 Grunnskole kan komme av små skoler eller lav produktivitet (høyere utgift per elev enn skolestrukturen tilsier).

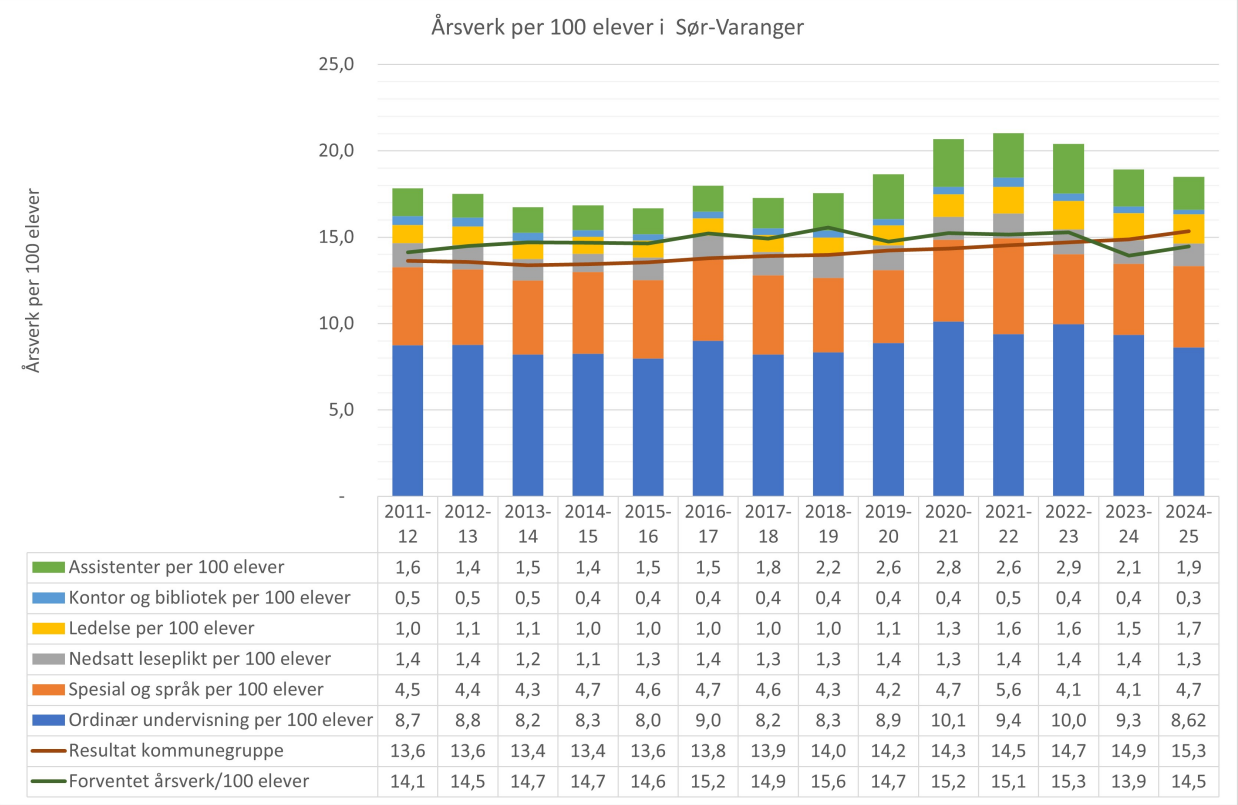
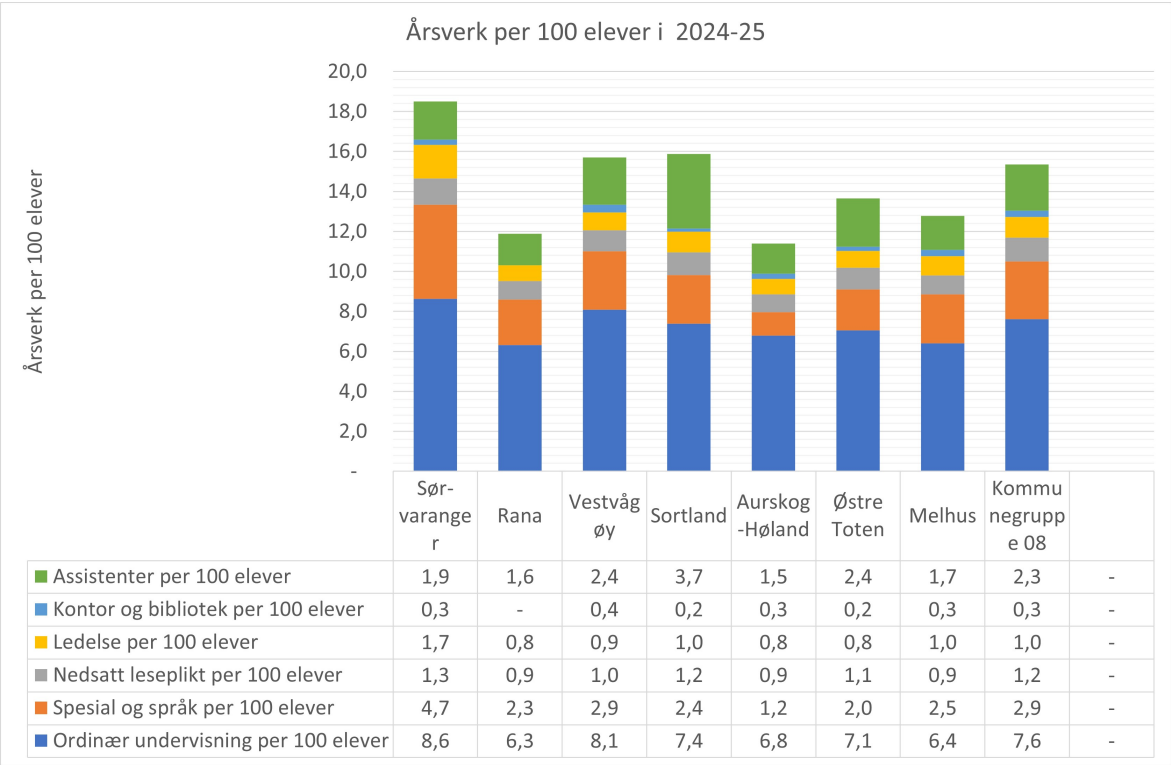
Kommunen har høye utgifter per elev og store skoler. Utgiften per elev har steget de siste årene. Det har den i alle sammenligningskommunene.

Grunnskole-årsverk per elev

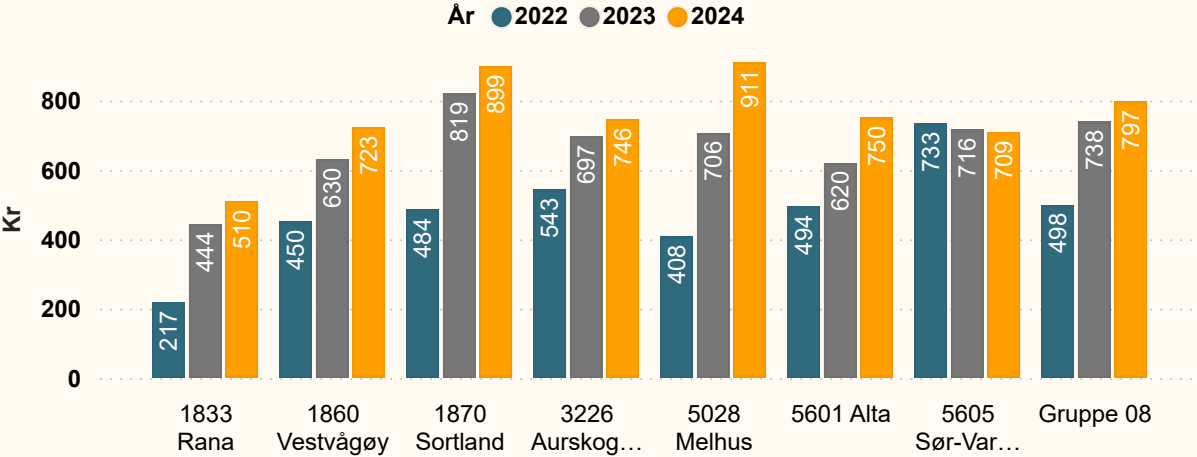
Produktiviteten i grunnskolen kan måles med antall årsverk til ulike oppgaver per elev. Produktiviteten avhenger av skolestørrelsen. Store skoler har stordriftsfordeler, spesielt når det gjelder ordinær undervisning (de lovpålagte undervisningstidene).

Figur til venstre: Kommunen bruker 18,5 årsverk per 100 elever skoleåret 2024-25. Det er 3 årsverk mer enn gjennomsnittet i kommunegruppe 08 og mest av sammenligningskommunene. Kommunen har flere årsverk per elev til ordinær undervisning, ITO/spesialundervisning, ledelse og nedsatt leseplikt..

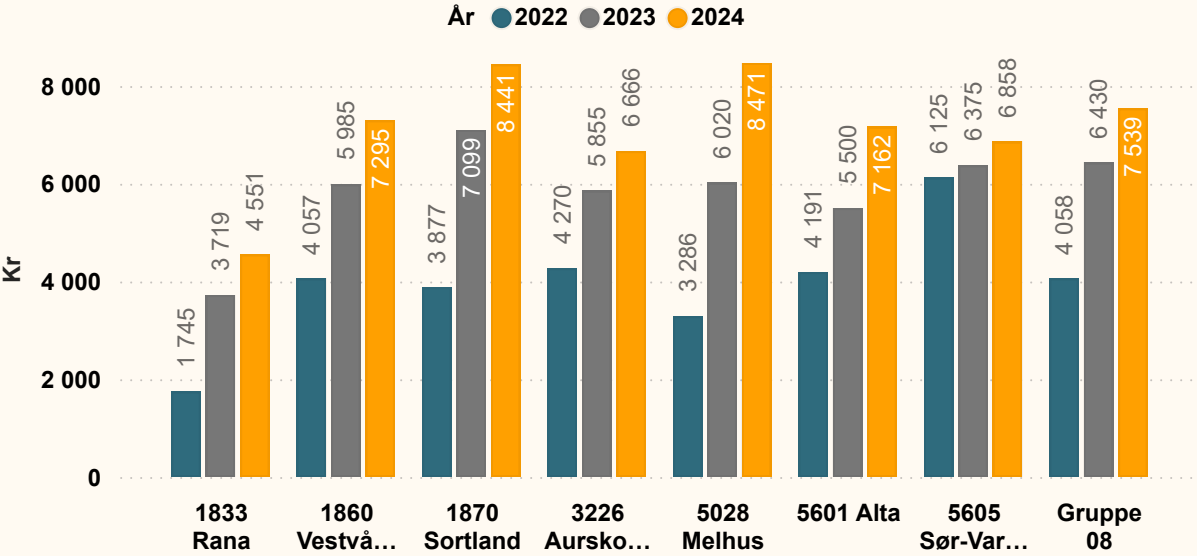
Figur til høyre: Viser utviklingen over tid, sammenlignet med kommunegruppen og forventet bemanning (etter skolestørrelse). Kommunen har ligget over kommunegruppen alle årene. Kommunen bruker langt flere årsverk per elev enn skolestrukturen tilsier. Elevtallet per skole er større enn i kommunegruppen

Netto utgift per innbygger funksjon 215

Netto driftsutgift per elev i kommunale SFO

Region

Andel elever i SFO

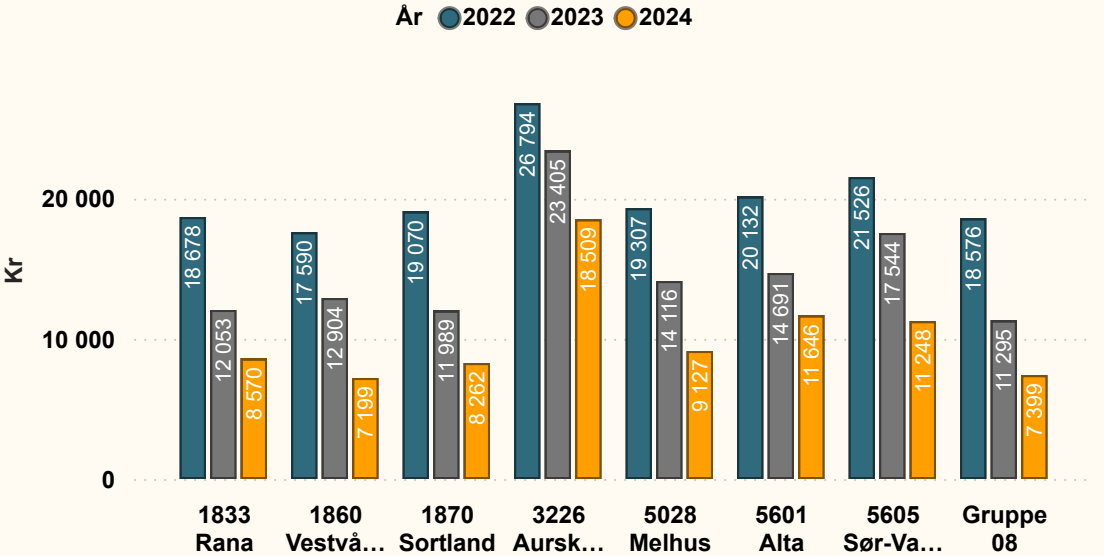
1833 Rana	63,9 %
1860 Vestvågøy	74,0 %
1870 Sortland	76,1 %
3226 Aurskog-Høland	74,8 %
5028 Melhus	77,7 %
5601 Alta	61,9 %
5605 Sør-Varanger	85,3 %
Gruppe 08	72,3 %

SFO er lite lovregulert. Alle elever i 1.-4.klasse har rett til plass. Kommunen kan bestemme bemanningsfaktor og egenbetaling. Kommunen kan drive tjenesten til selvkost.

Høye utgifter til SFO kan komme av høy deltakelse, høy bemanning eller lav egenbetaling.

Kommunen har lavere nettoutgifter til tjenesten enn kommunegruppen, både per innbygger og per elev. Det er høy dekningsgrad. Inntektene per elev er høyere enn i kommunegruppen.

Brukerbetaling per elev i SFO

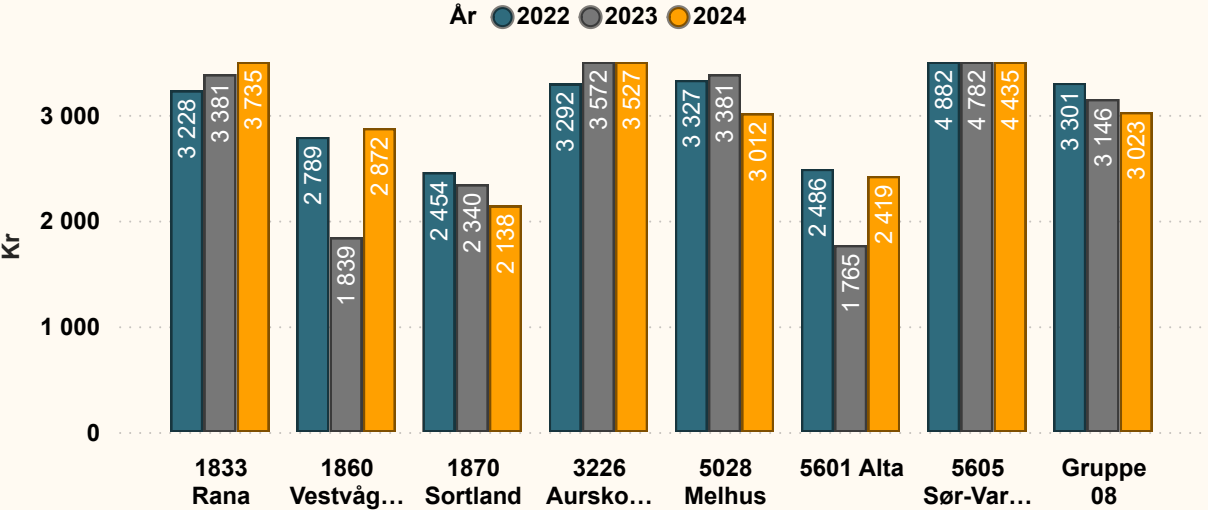
Kapittel 08 | GRUNNSKOLE| Skolefritidsordning 2

Brutto utgift per elev i SFO

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	31 139	33 593	29 457
1860 Vestvågøy	36 438	41 775	36 858
1870 Sortland	40 677	44 750	40 983
3226 Aurskog-Høland	45 385	45 940	42 240
5028 Melhus	35 903	40 321	40 162
5601 Alta	45 938	43 598	43 704
5605 Sør-Varanger	44 488	39 535	32 818
Gruppe 08	40 296	41 023	36 322

Korrigerte brutto driftsutgifter per elev i SFO viser hvor stor bemanning det er per elev. Utgiftene i kommunen er lavere enn kommunegruppen.

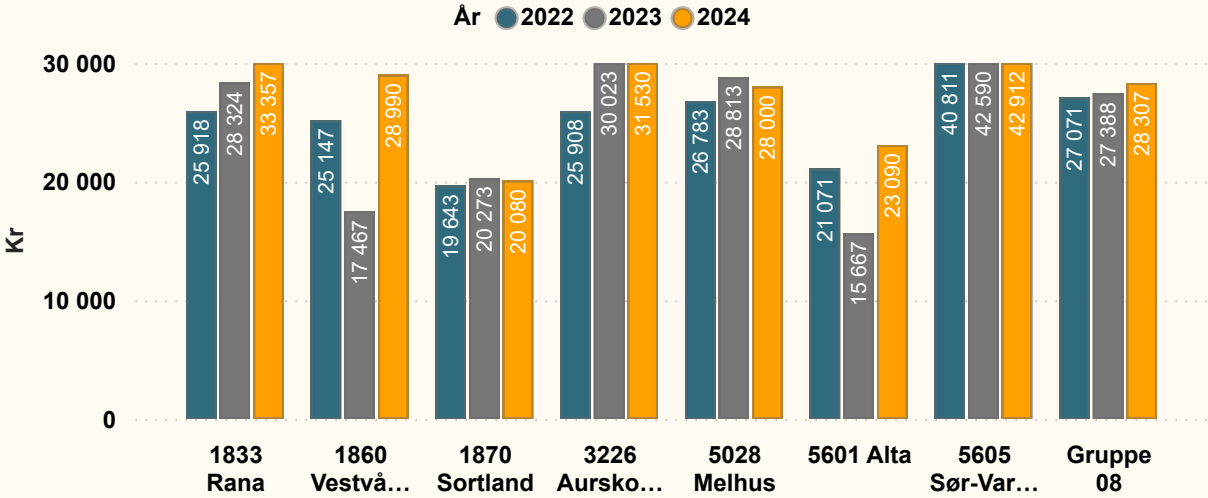
Netto utgift per innbygger funksjon 222 Skolelokaler

Areal kvm per elev i kommunale grunnskoler

Region	Areal per elev	Netto driftsutgifter per kvm skolelokaler
1833 Rana	19,6	1 705
1860 Vestvågøy	21,6	1 340
1870 Sortland	17,0	1 184
3226 Aurskog-Høland	21,0	1 505
5028 Melhus	21,4	1 307
5601 Alta	23,8	968
5605 Sør-Varanger	36,8	1 168
Gruppe 08	24,6	1 150

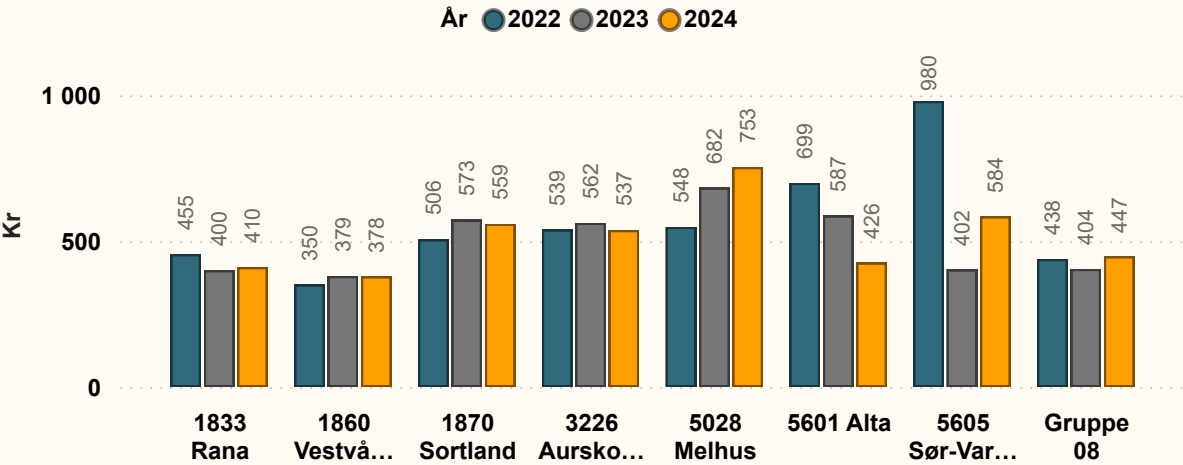
Netto utgift til 222 Skolelokaler per elev i kommunale grunnskoler

Høye utgifter per elev til 222 Skolelokaler kan komme av mye areal per elev eller høye driftsutgifter per kvm skolelokaler

Kommunen har høye utgifter til lokaler per innbygger og per elev. Årsaken er mye areal per elev og middels driftsutgifter per kvadratmeter.

Netto utgift per innbygger funksjon 223 Skoleskyss

Andel elever med skoleskyss

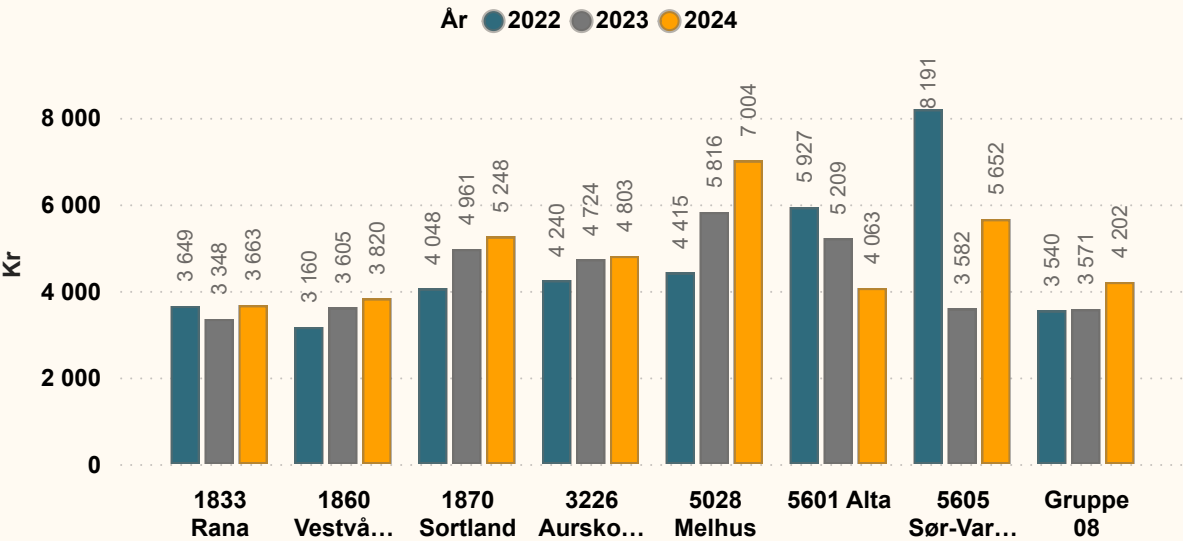
Region	2022	2023	2024
1833 Rana	37,2 %	36,7 %	38,1 %
1860 Vestvågøy	32,4 %	31,4 %	31,4 %
1870 Sortland	31,0 %	35,0 %	32,3 %
3226 Aurskog-Høland	38,5 %	39,9 %	39,4 %
5028 Melhus	36,7 %	38,3 %	37,6 %
5601 Alta	32,5 %	34,5 %	37,2 %
5605 Sør-Varanger	26,2 %	25,6 %	22,1 %
Gruppe 08	35,7 %	37,1 %	36,1 %

Kommunen har lave utgifter til skoleskyss per innbygger og per elev i grunnskolen.

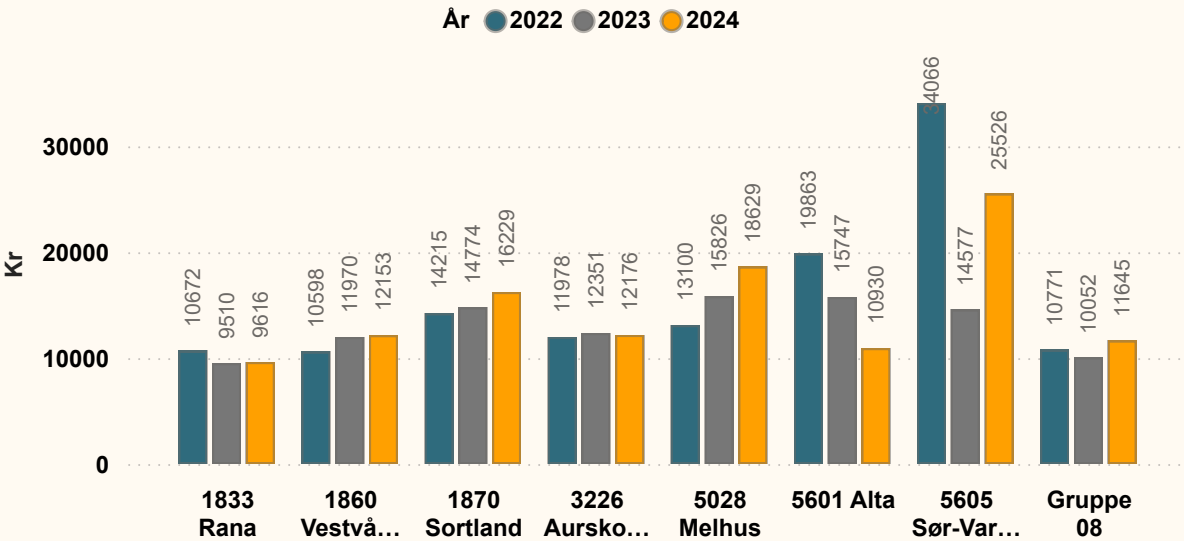
Høye utgifter per elev til funksjon 223 Skoleskyss, kan komme av mange elever med rett til skyss eller høye utgifter per skyssset elev.

Kommunen har få med skoleskyss, men høye utgifter per elev som skysses.

Netto driftsutgift til 223 Skoleskyss per elev

Netto driftsutgift til 223 Skoleskyss per skyssset elev

Kapittel 09 | BARNEVERN

Netto driftsutgifter

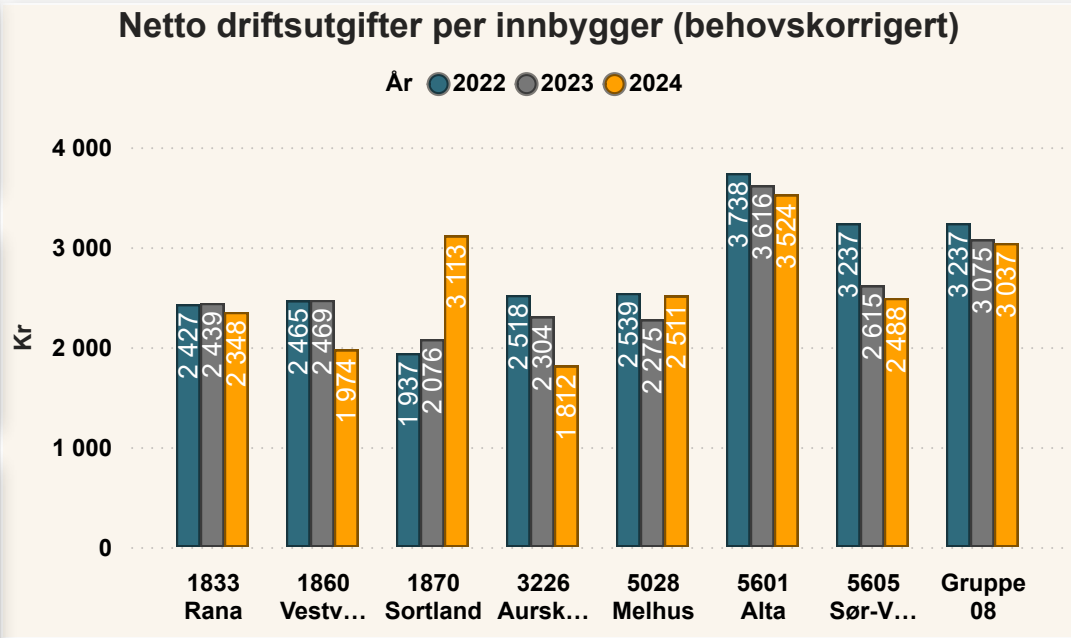
24,3 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

2 488

Beregnet utgiftsbehov

98,0 %

Innsparingspotensial				
Region	244 Barnevern tjeneste	251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet	252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet	Totalt
1833 Rana	-1 mill.	1 mill.	1 mill.	1 mill.
1860 Vestvågøy	1 mill.	-1 mill.	5 mill.	5 mill.
1870 Sortland	1 mill.	-5 mill.	-2 mill.	-6 mill.
3226 Aurskog-Høland	3 mill.	0 mill.	3 mill.	7 mill.
5028 Melhus	6 mill.	-2 mill.	-4 mill.	0 mill.
5601 Alta	-4 mill.	0 mill.	-6 mill.	-10 mill.
Gruppe 08	-1 mill.	-1 mill.	-3 mill.	-5 mill.

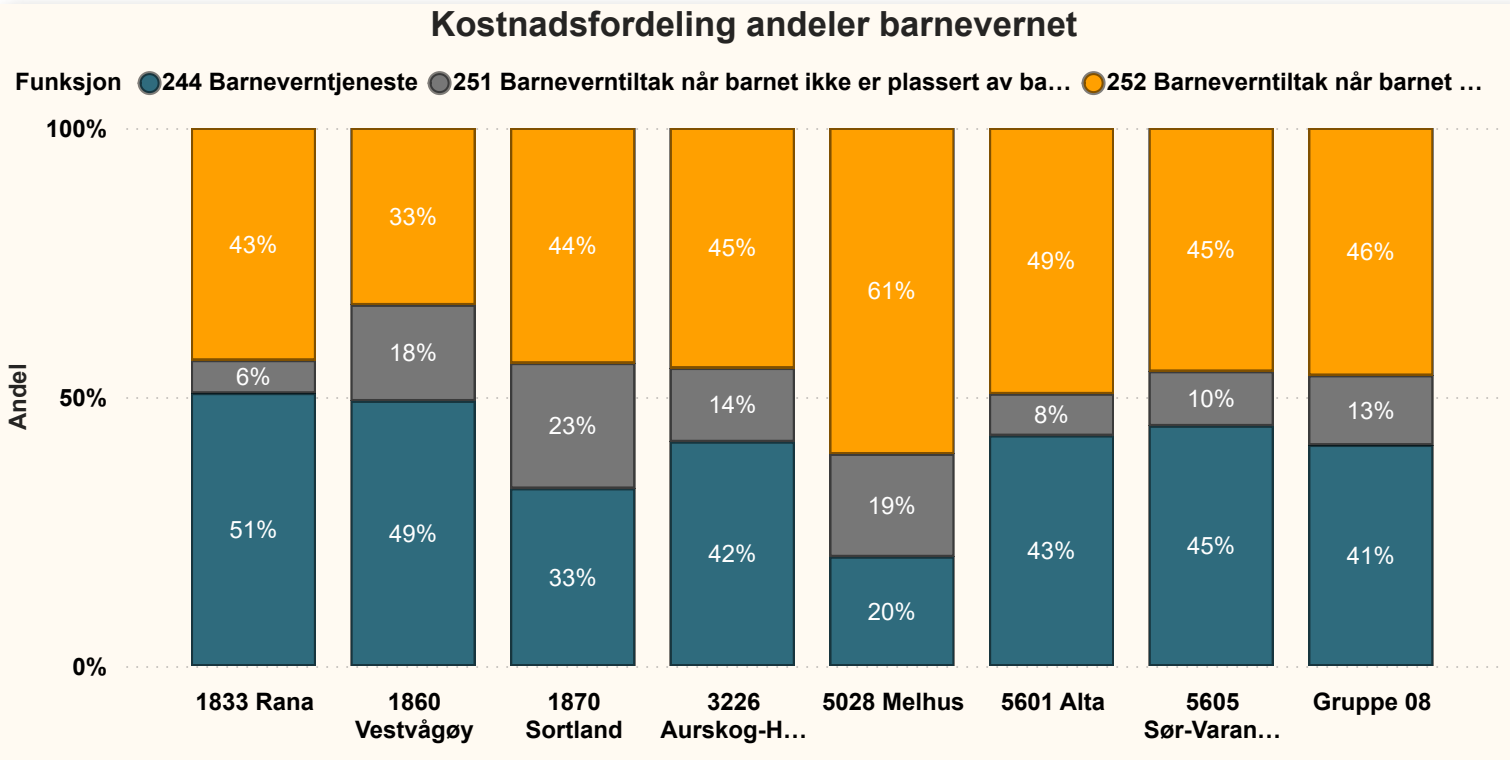
Barnevern omfatter tre tjenestefunksjoner: 244 Barneverntjeneste, 251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet (tiltak i hjemmet) og 252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet (tvangstiltak).

Behovet for barnevern i kommunen er beregnet til 98,8 % av landsgjennomsnittet per innbygger. Antatte utgifter til bosetting av mindreårige flyktninger er tatt ut av regnskapet med et beløp tilsvarende tilskuddet. Korrigeringen er gjort på funksjon 252.

Høye utgifter i barnevernet kommer av mange saker og dyre tiltak (plasseringer). Egenandelen ved bruk av institusjon og fosterhjem er blitt høyere med oppvekstreformen og overføring av finansieringsansvar til kommunene.

Kommunen har høyere utgifter til barnevernet. Årsaker:

- 244 Barnevernstjeneste: Lave kostnader kommer av få ansatte per innbygger. Dette er utgifter til saksbehandling.
- 251 Hjelpetiltak: Lave utgifter kommer av middels antall klienter og lave kostnader per klient.
- 252 Plasseringer: Lave kostnader kommer av få plasserte barn.

Andel av innbyggerne 0-24 år med tiltak fra barnevernet

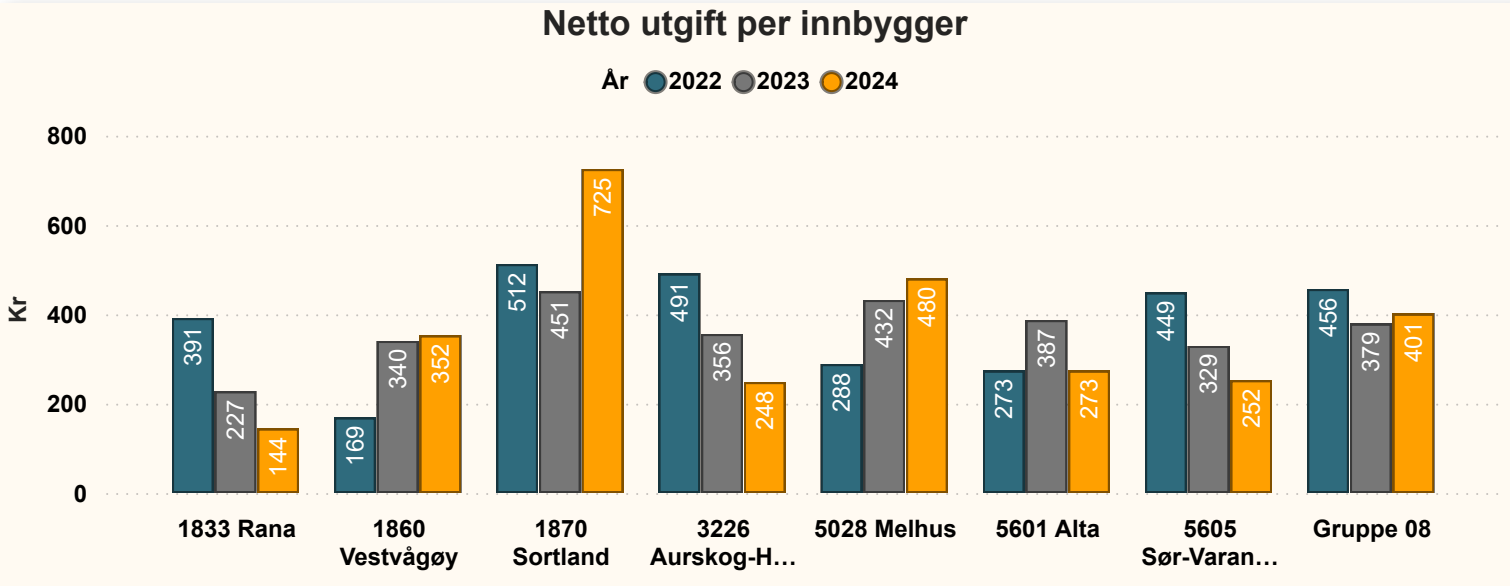
Region	Andel innbyggere 0-24 år med tiltak
1833 Rana	2,94 %
1860 Vestvågøy	2,30 %
1870 Sortland	2,70 %
3226 Aurskog-Høland	2,58 %
5028 Melhus	2,80 %
5601 Alta	3,01 %
5605 Sør-Varanger	2,74 %
Gruppe 08	3,07 %
Totalt	3,00 %

Figuren over viser hvordan kostnadene i barnevernet fordeler seg per tjenestefunksjon i 2024. Den gir et bilde på forskjeller i prioritering og ressursbruk mellom de ulike kommunene som sammenlignes.

45 % av utgiftene i barnevernstjenesten gikk til plasseringstiltak i kommunen (funksjon 252). Det er samme andel som i KOSTRA-gruppen. Andelen av kostnadene som går til saksbehandling (funksjon 244) er høyere enn i KOSTRA-gruppen.

Kommunen har lav andel innbyggere med barnevernstiltak.

Kapittel 09 | BARNEVERN| Tiltak når barnet ikke er plassert

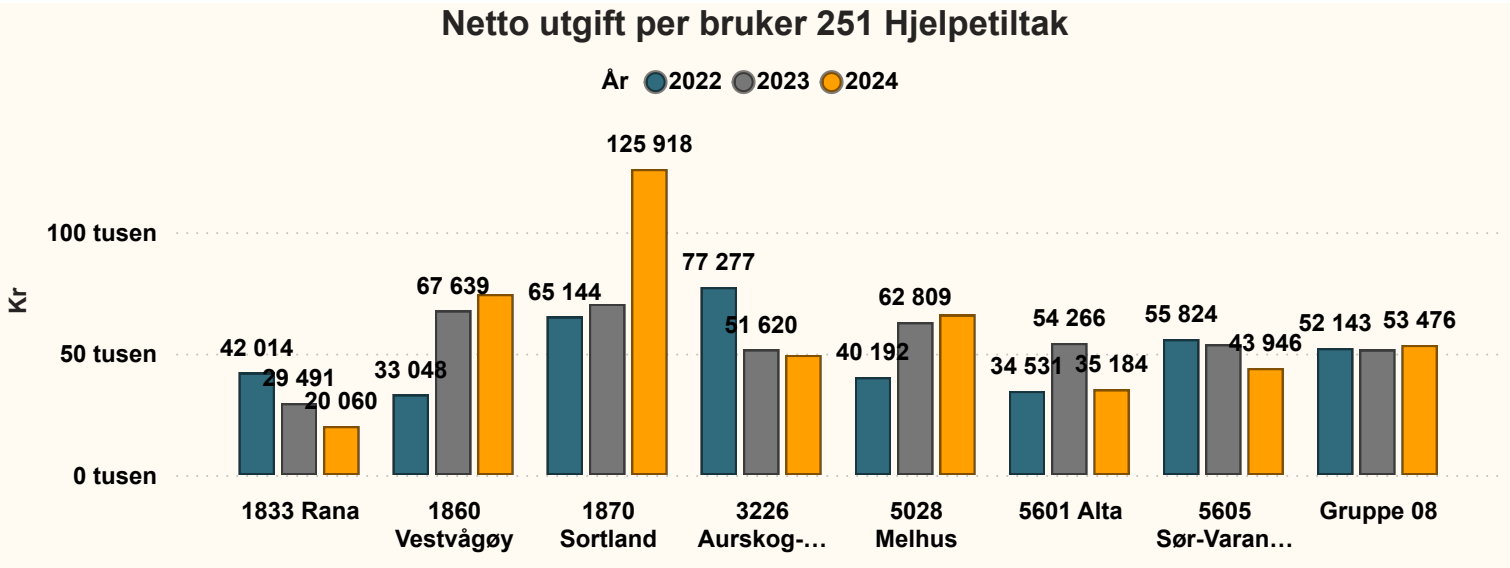
Andel av barn med tiltak med hjelpetiltak

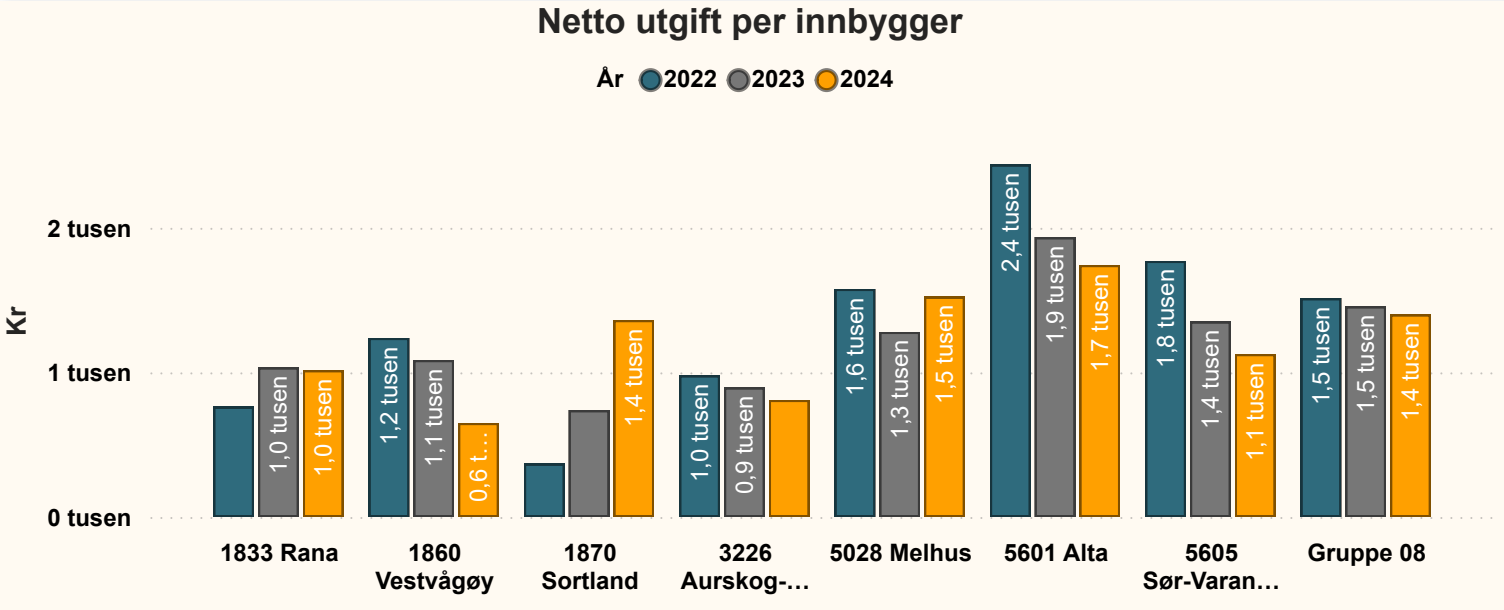
Region	2022	2023	2024
1833 Rana	0,82	0,82	0,82
1860 Vestvågøy	0,75	0,77	0,79
1870 Sortland	0,88	0,86	0,73
3226 Aurskog-Høland	0,79	0,82	0,83
5028 Melhus	0,74	0,75	0,77
5601 Alta	0,77	0,78	0,77
5605 Sør-Varanger	0,78	0,75	0,80
Gruppe 08	0,80	0,78	0,78

Høy utgift per innbygger til hjelpetiltak kan komme av høy dekningsgrad eller høy utgift per bruker.

Kommunen har lave utgifter per innbygger.

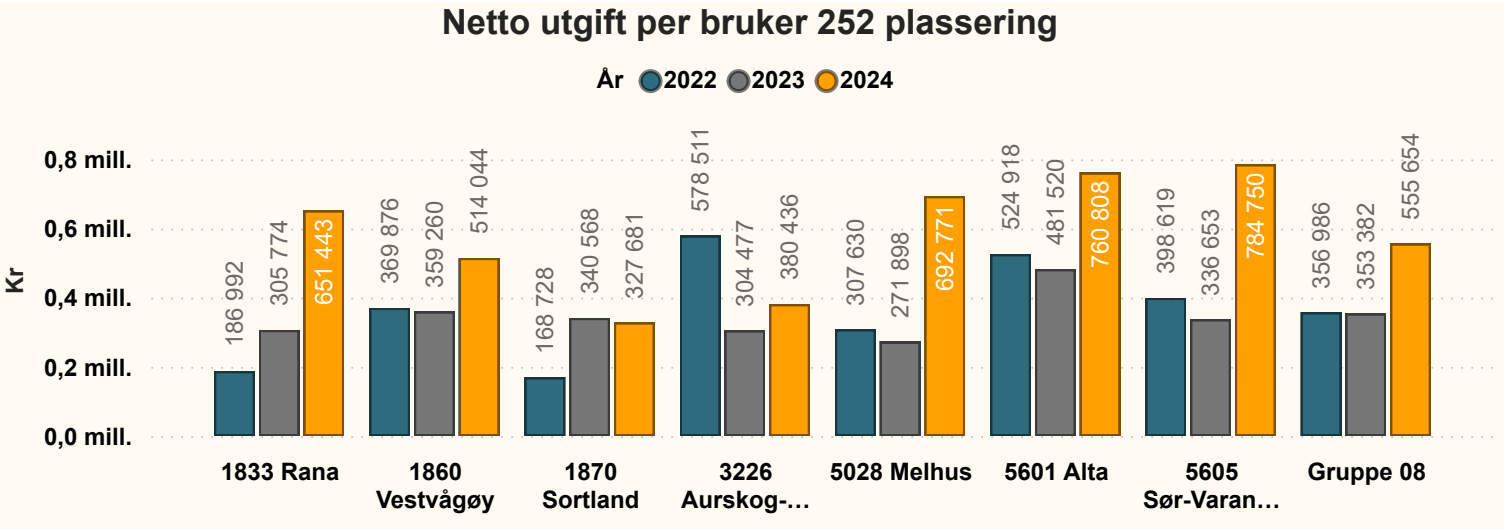
En middels andel av innbygger i alderen 0-24 har hjelpetiltak fra barnevernet. Utgiften per tiltak er lavere enn i kommunegruppen.

Andel av innbyggerne 0-24 år med plassering

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	0,64 %	0,56 %	0,52 %
1860 Vestvågøy	0,57 %	0,53 %	0,48 %
1870 Sortland	0,42 %	0,43 %	0,72 %
3226 Aurskog-Høland	0,60 %	0,54 %	0,45 %
5028 Melhus	0,75 %	0,73 %	0,65 %
5601 Alta	0,83 %	0,70 %	0,68 %
5605 Sør-Varanger	0,79 %	0,72 %	0,55 %
Gruppe 08	0,71 %	0,69 %	0,67 %

Høy utgift per innbygger kan komme av høy dekningsgrad eller høy utgift per bruker. Kommunens utgifter til plasseringer er lavere enn KOSTRA-gruppen.

En lav andel av innbyggere i alderen 0-24 år er plassert utenfor hjemmet av barnevernet. Utgiften per plassering er høyere enn i KOSTRA-gruppen.

Det lave utgiftsnivået forklares med få saker.

Kapittel 10 | PLEIE OG OMSORG

Netto driftsutgifter

351,3 mill.

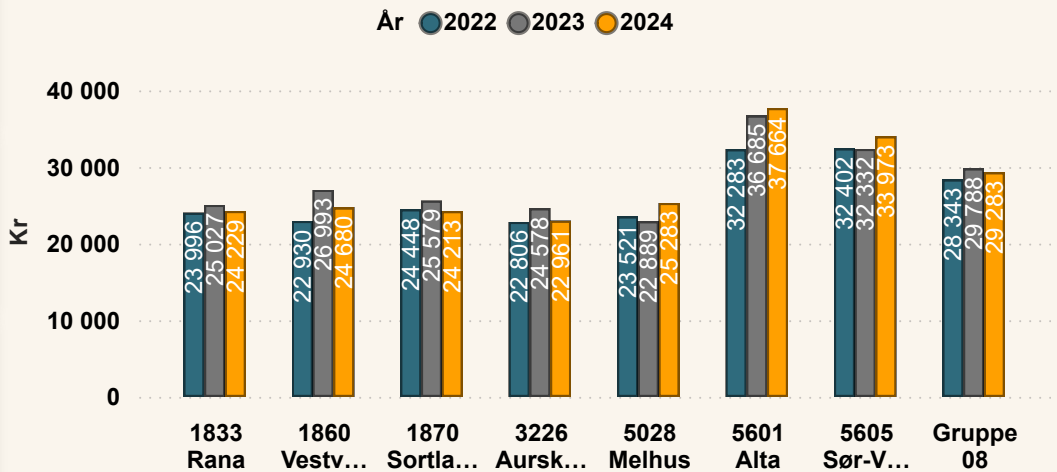
Netto driftsutgifter
per innbygger

33 973

Beregnet
utgiftsbehov

103,8 %

Netto driftsutgifter per innbygger

Pleie og omsorg (PLO) er den største kommunale tjenesten i Sør-Varanger med 36,2 prosent av de totale utgiftene i 2024 og utgjør vanligvis omtrent en tredel av kommunebudsjettet på nasjonalt nivå.

PLO omfatter hjemmebaserte tjenester og tjenester i institusjon. Hjemmebaserte tjenester består av tjenester i bemannet bolig (funksjon 257) eller i eget hjem (funksjon 258) og aktivisering (funksjon 234). Sykehjem, barneboliger og avlastningstilbud i institusjon for barn regnes som institusjon (funksjon 253) og lokaler (261).

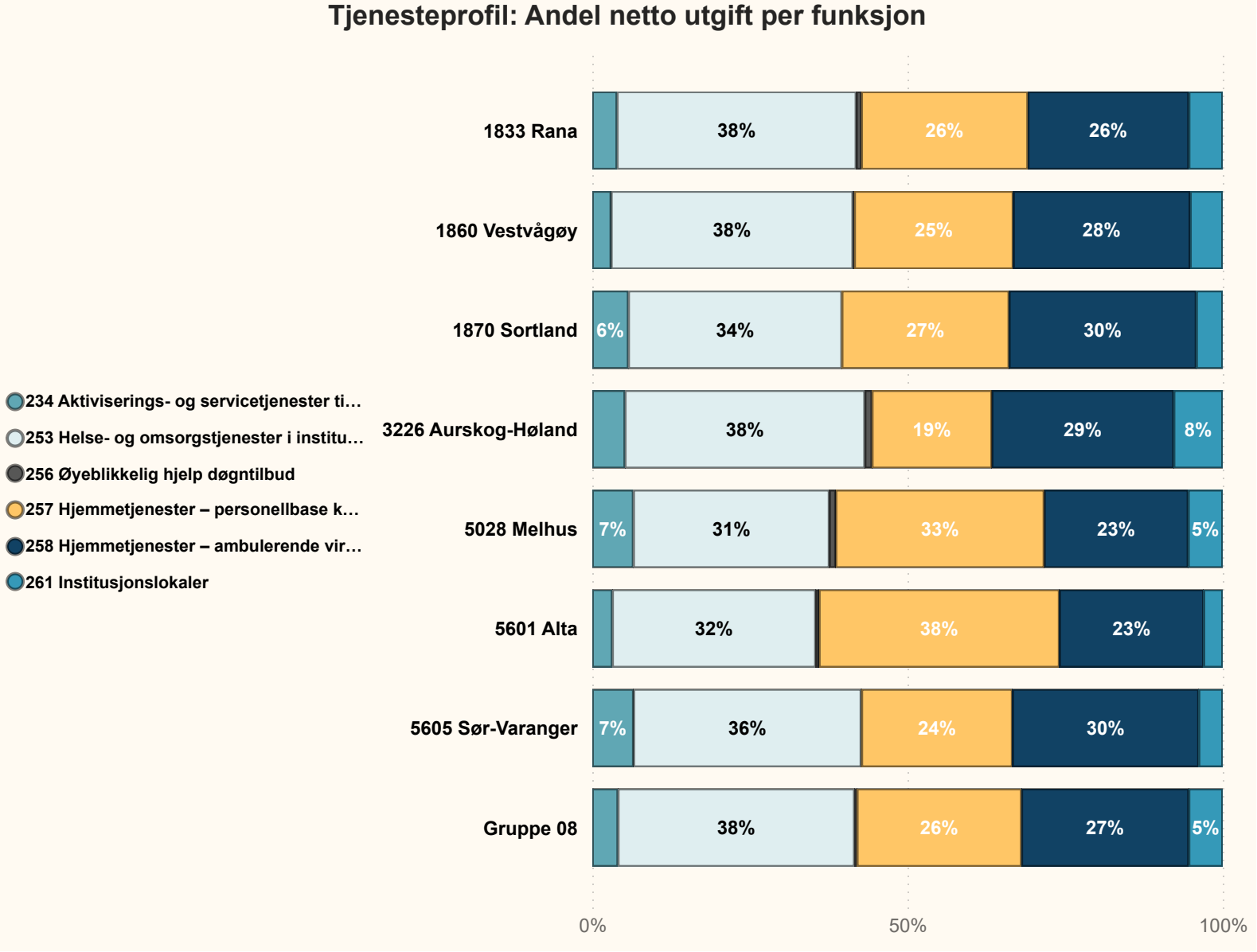
PLO omfatter tjenester til ulike brukergrupper: Personer med utviklingshemming/utviklingsforstyrrelser, personer med psykiske helse- og rusutfordringer og eldre/personer i alle alle aldersgrupper med somatiske lidelser. Kostraregnskapet skiller ikke mellom brukergruppene.

Høye netto driftsutgifter i PLO kan komme av mange brukere, dyre brukere, feil strategi (for mange tilbud høyt oppe i i den helhetlige innsatstrappen) og lave driftsinntekter (vederlag på sykehjem). Effektivisering betyr lavere volum, høyere produktivitet og tidligere innsats.

Kommunen har over tid hatt svært høye utgifter til PLO. Utgiftene til institusjoner er høyere enn KOSTRA-gruppen. Dette vil i hovedsak si eldreomsorg (sykehjem). Hjemmebaserte tjenester er også dyrere enn kommunegruppen.

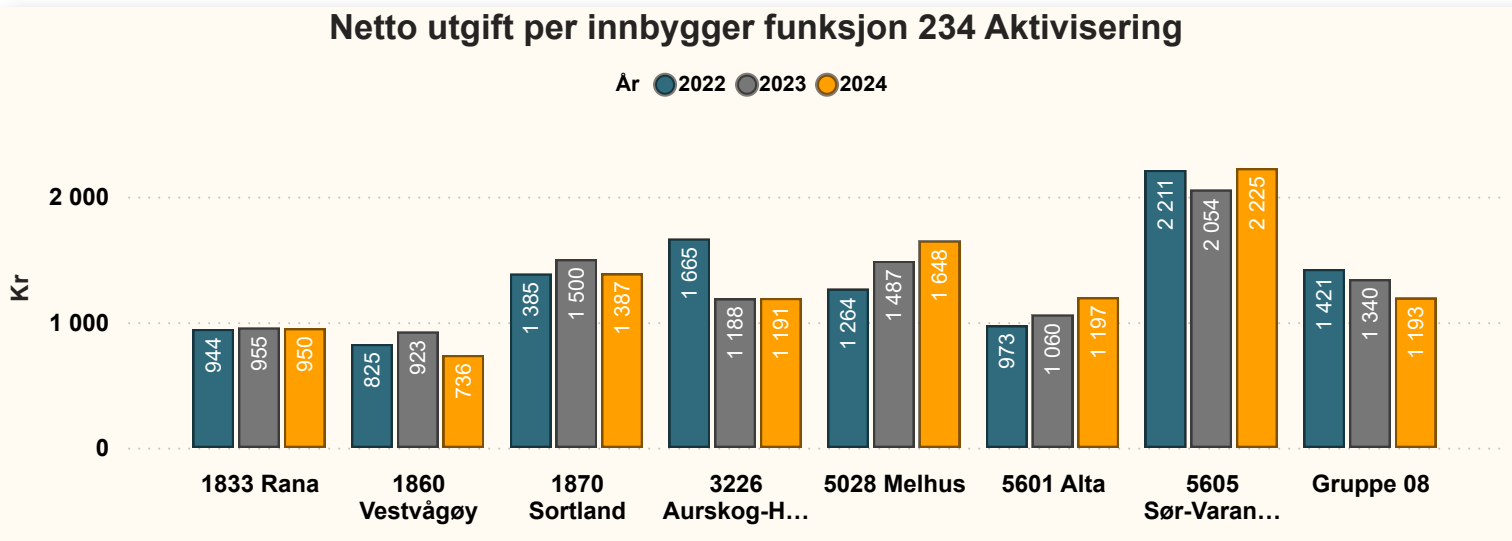
234 Aktivisering: Høye utgifter kommer av høy utgift per bruker.
253: Høye utgifter kommer av få og dyre plasser.
257+258: Høye utgifter kommer av middels antall dyre brukere.
261: Lave kostnader kommer av færre plasser i sykehjem og lite areal per plass.

Region	234 Aktiviserings- og servicetjenester til eldre og personer med funksjonsnedsettelse mv.	253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon	256 Øyeblikkelig hjelp døgntilbud	257 Hjemmetjenester – personellbase knyttet til bofelleskap/samløst omsorgsboliger	258 Hjemmetjenester – ambulerende virksomhet mv.	261 Institusjonslokaler	Totalt
1833 Rana	13 mill.	32 mill.	-2 mill.	18 mill.	40 mill.	0 mill.	101 mill.
1860 Vestvågøy	15 mill.	29 mill.	0 mill.	20 mill.	32 mill.	0 mill.	96 mill.
1870 Sortland	9 mill.	42 mill.	0 mill.	18 mill.	29 mill.	3 mill.	101 mill.
3226 Aurskog-Høland	11 mill.	36 mill.	-2 mill.	39 mill.	35 mill.	-5 mill.	114 mill.
5028 Melhus	6 mill.	46 mill.	-2 mill.	-2 mill.	44 mill.	-1 mill.	90 mill.
5601 Alta	11 mill.	1 mill.	-2 mill.	-64 mill.	15 mill.	2 mill.	-38 mill.
Gruppe 08	11 mill.	13 mill.	-1 mill.	5 mill.	23 mill.	-3 mill.	49 mill.

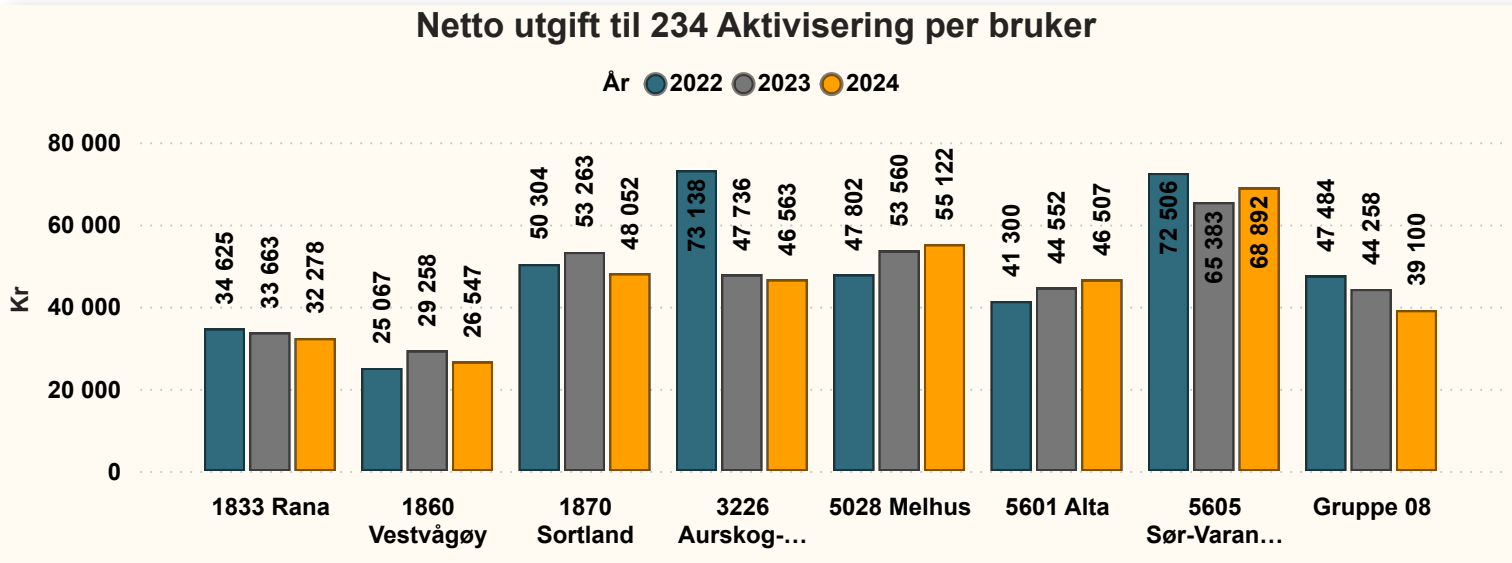
Tjenesteprofilen i PLO forteller hvor stor del av utgiftene som går til de ulike delene av tjenesten. Det er alminnelig antatt i sektoren at PLO bør ha stor vekt på tiltak langt nede i i den helhetlige innsatstrappen. Det betyr en hjemmebasert tjeneste med gode aktivitetstilbud.

Tjenesteprofilen i kommunen følger den antatte beste profilen med hovedvekten på hjemmebaserte tjenester og aktivisering av hjemmeboende..

Andel brukere 234 aktivisering

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	3,1 %	3,3 %	3,3 %
1860 Vestvågøy	3,8 %	3,6 %	3,1 %
1870 Sortland	2,9 %	3,0 %	3,1 %
3226 Aurskog-Høland	2,3 %	2,6 %	2,6 %
5028 Melhus	2,7 %	2,8 %	3,0 %
5601 Alta	2,3 %	2,3 %	2,4 %
5605 Sør-Varanger	3,2 %	3,3 %	3,4 %
Gruppe 08	3,2 %	3,3 %	3,3 %

Funksjon 234 omfatter dagsenter, støttekontakt, matombringning og trygghetsalarm. Dette er støttetjenester for å få hjemmebaserte tjenester til å fungere.

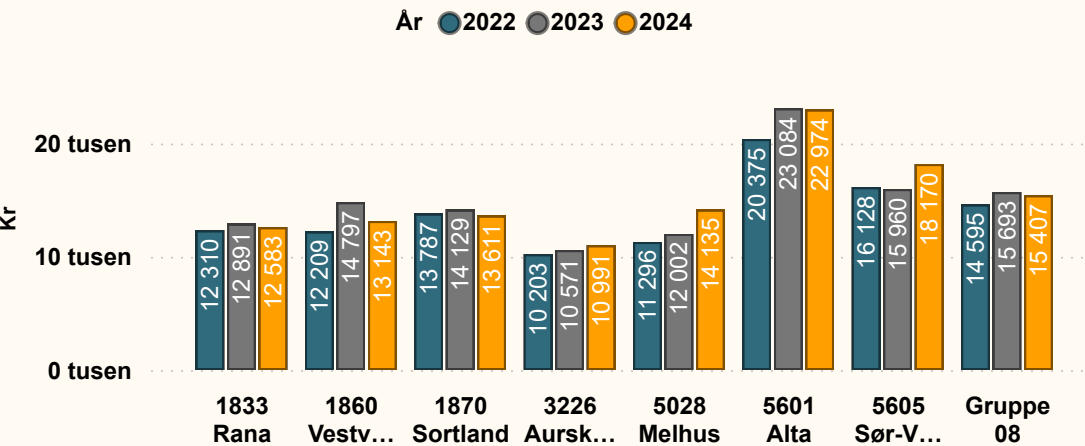
Høye utgifter til funksjon 234 kan komme av mange brukere eller dyre brukere.

Kommunen har en høy utgift til aktivisering. Utgiften per bruker er høyere enn snittet i KOSTRA-gruppen.

Andelen brukere innen funksjon 234 er omtrent som KOSTRA-gruppen.

Høye utgifter kommer av høye enhetskostnader per bruker.

Netto utgift per innbygger helse- og omsorgstjenester i hjemmet

Netto driftsutgift til helse- og omsorgstjenester i hjemmet per bruker

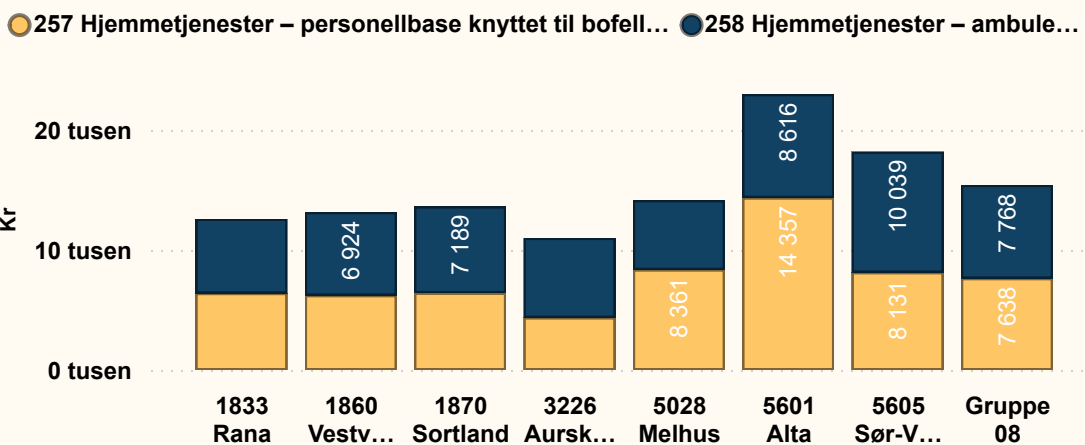
Region	2024
1833 Rana	318 719
1860 Vestvågøy	259 044
1870 Sortland	319 970
3226 Aurskog-Høland	291 564
5028 Melhus	321 751
5601 Alta	476 959
5605 Sør-Varanger	435 986
Gruppe 08	379 628

Her ser vi på summen av utgifter til funksjonene 257 og 258 og 254 for 2022-2023. Høy utgift per innbygger kan komme av høy dekningsgrad eller høy utgift per bruker.

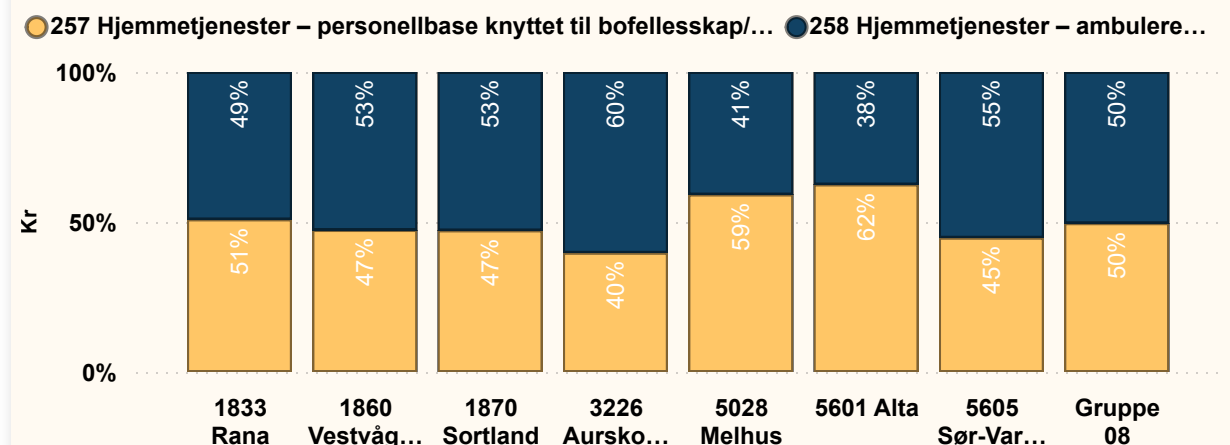
Kommunen har høye utgifter til hjemmebaserte tjenester. Kostnadene per bruker er litt høyere enn i kommunegruppen.

Kommunen har en høyere andel ambulerende tjeneste enn kommunegruppen.

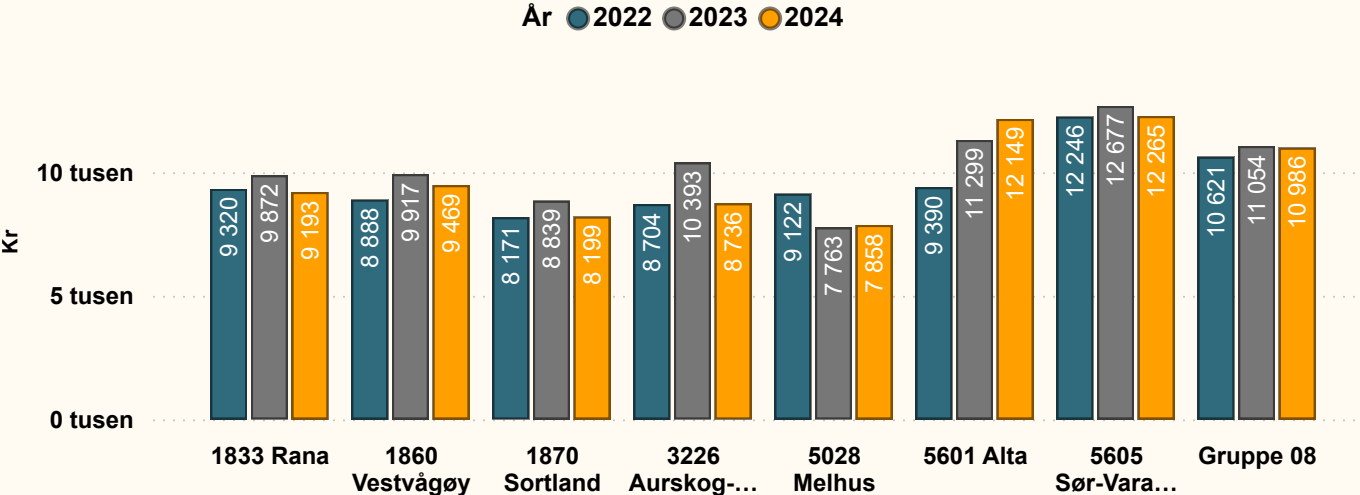
Netto utgift per innbygger helse- og omsorgstjenester i hjemmet

Andel av utgifter til funksjonene 257 og 258

Netto utgift per innbygger funksjon 253 Pleie i institusjon

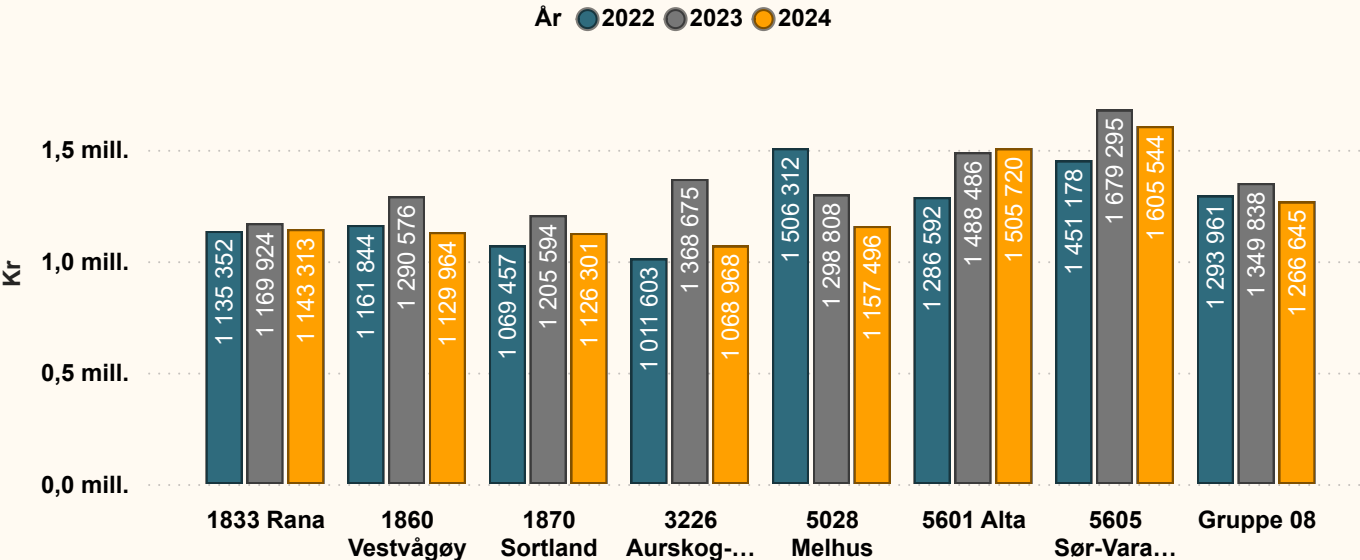
Dekningsgrad sykehjem innbyggere 80+

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	16,34 %	16,32 %	14,16 %
1860 Vestvågøy	16,41 %	17,28 %	17,29 %
1870 Sortland	16,21 %	15,57 %	14,21 %
3226 Aurskog-Høland	17,40 %	15,58 %	15,21 %
5028 Melhus	12,21 %	11,53 %	12,00 %
5601 Alta	18,92 %	17,09 %	18,94 %
5605 Sør-Varanger	16,22 %	14,14 %	13,44 %
Gruppe 08	16,78 %	16,38 %	16,18 %

Andel innbyggere 80+ på institusjon

Region	2024
1833 Rana	13,1 %
1860 Vestvågøy	10,0 %
1870 Sortland	8,7 %
3226 Aurskog-Høland	8,9 %
5028 Melhus	8,5 %
5601 Alta	10,7 %
5605 Sør-Varanger	10,4 %
Gruppe 08	11,1 %

Netto utgift per plass i institusjon

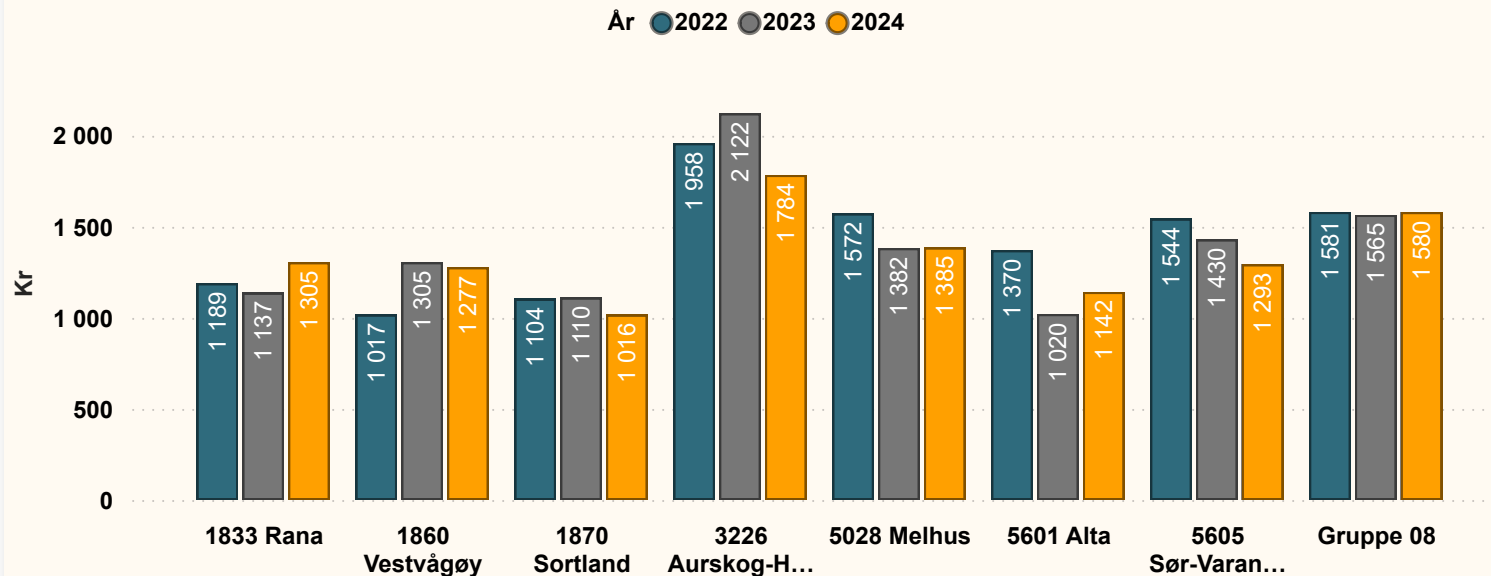

Funksjon 253 omfatter pleie i institusjon. Det vil si mye sykehjem og litt barneboliger. Høy utgift per innbygger kan komme av mange plasser eller dyre plasser.

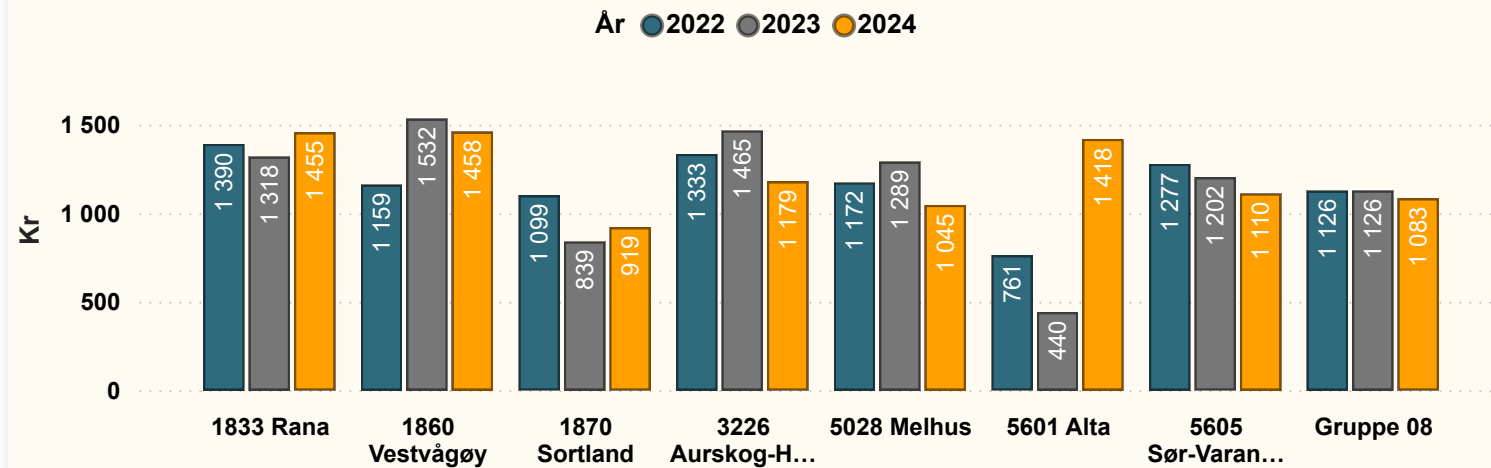
Det er store variasjoner i dekningsgrader mellom kommunene. Det handler både om praksis i tildelingsfunksjonen og om kapasitet i alternative tilbud.

Kommunen har høye kostnader til institusjon per innbygger. Det er en lavere dekningsgrad enn KOSTRA-gruppen målt i plasser per innbygger 80+. Kommunen har høye utgifter per plass i institusjon.

Netto utgift per innbygger funksjon 261 institusjonslokaler

Netto utgifter per kvm institusjonslokaler

Areal kvm per plass i institusjon

Region Areal per plass Netto driftsutgifter per kvm institusjonslokaler

1833 Rana	110	1 455
1860 Vestvågøy	103	1 458
1870 Sortland	149	919
3226 Aurskog-Høland	180	1 179
5028 Melhus	190	1 045
5601 Alta	100	1 418
5605 Sør-Varanger	152	1 110
Gruppe 08	162	1 083

Høye utgifter til 261 Institusjonslokaler kan komme av mange plasser, mye areal per plass eller høye driftsutgifter per kvm lokaler.

Behovskorrigerte netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger er lavere enn i KOSTRA-gruppen.

Vi har allerede sett at kommunen har lavere dekningsgrad.

Antall kvadratmeter per plass er lavere enn KOSTRA-gruppen. Netto utgift per kvadratmeter lokaler er lik KOSTRA-gruppen.

At kommunen har lave utgifter per innbygger handler om lavere dekningsgrad og lite areal per plass.

Kapittel 11 | HELSE

Netto driftsutgifter

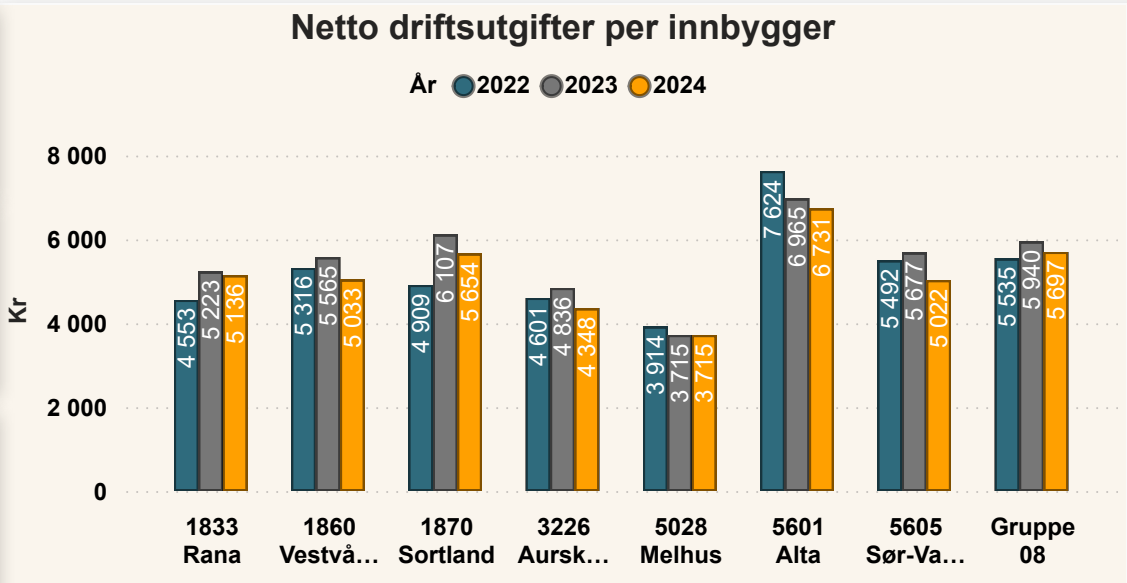
55,0 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

5 022

Beregnet
utgiftsbehov

109,9 %

Helse omfatter tre tjenestefunksjoner; 232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste, 233 Annet forebyggende helsearbeid og 241 Behandling mm. (fastleger, legevakt og fysioterapi).

Høye kostnader til 232 helsestasjoner kan komme av mange eller dyre ansatte.

Høye utgifter til 241 Behandling mm. kan komme av dyr fastlegeordning, dyr legevakt eller mange fysio- og ergoterapeuter.

Utgiftsnivået i kommunen er lavere enn KOSTRA-gruppen. Både 232 Helsestasjoner og 241 Behandling har et lavere utgiftsnivå enn i kommunegruppen.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Helse							
232 Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	-2 mill.	-2 mill.	-4 mill.		-5 mill.	-3 mill.	-3 mill.
233 Annet forebyggende helsearbeid	0 mill.	1 mill.	2 mill.		2 mill.	4 mill.	2 mill.
241 Diagnose, behandling, habilitering og rehabilitering	1 mill.	0 mill.	-5 mill.		10 mill.	14 mill.	-17 mill.
Totalt	-1 mill.	0 mill.	-7 mill.		7 mill.	14 mill.	-19 mill.

Kapittel 12 | SOSIAL

Netto driftsutgifter

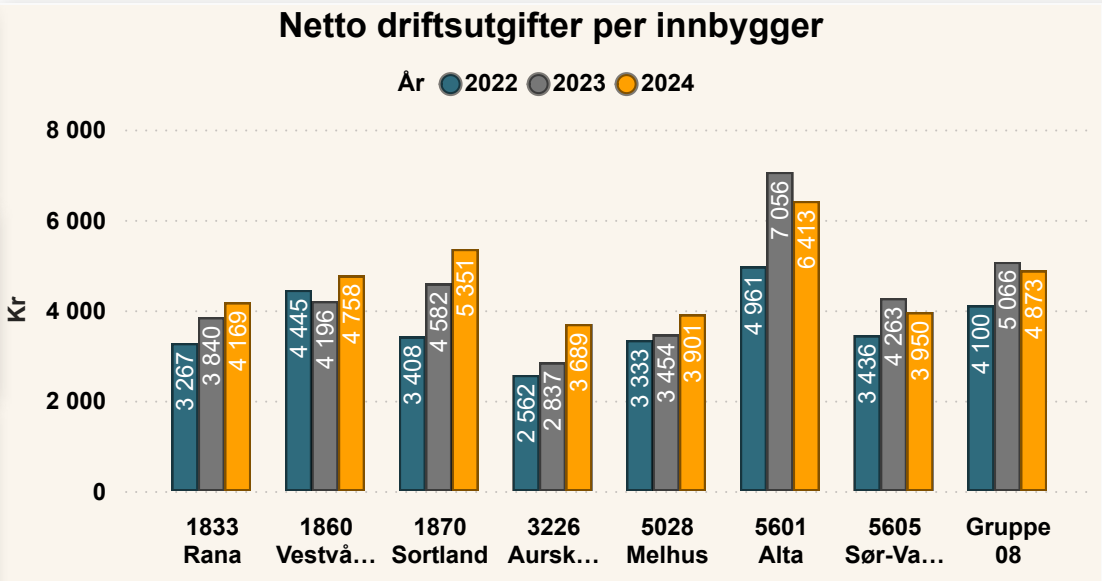
37,7 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

3 950

Beregnet utgiftsbehov

95,8 %

Sosial omfatter 242 Råd, veiledning (de ansatte) 243 Tilbud til personer med rusproblemer, 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi, 276 Kvalifiseringsordningen og 281 Ytelse til livsopphold. Funksjon 275 som omfatter introduksjonsordningen er holdt utenom analysen (finansiert av tilskudd fra staten).

Utgiftsnivået i kommunen er lavere enn i KOSTRA-gruppen. Kommunen har lave kostnader til 242 saksbehandling og 276 kvalifiseringsordningen.

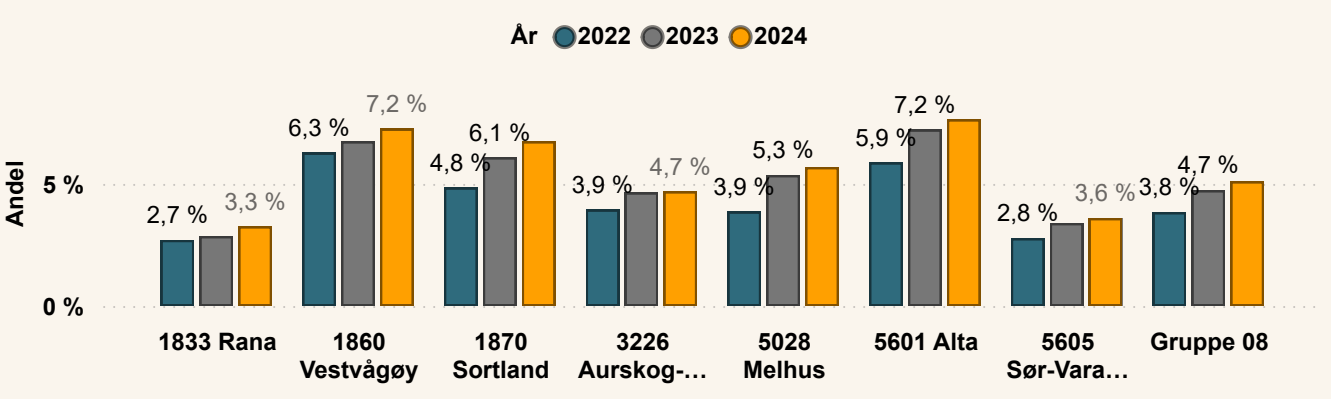
Flyktningene er storforbrukere av sosiale tjenester. Høyt antall bosatte flyktninger vil øke utgiftene til sosialhjelp. Kommunen har antakelig lavere utgifter til flyktninger enn sammenlikningskommunene.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Sosial							
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	-5 mill.	-1 mill.	1 mill.	6 mill.	-2 mill.	-6 mill.	-7 mill.
243 Tilbud til personer med rusproblemer	0 mill.	2 mill.	0 mill.	3 mill.	0 mill.	2 mill.	0 mill.
273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	1 mill.	1 mill.	0 mill.	0 mill.	1 mill.	1 mill.	0 mill.
276 Kvalifiseringsordningen	-1 mill.	-1 mill.	-7 mill.	-2 mill.	-2 mill.	-2 mill.	-2 mill.
281 Ytelse til livsopphold	2 mill.	-8 mill.	-7 mill.	-5 mill.	3 mill.	-18 mill.	0 mill.
Totalt	-2 mill.	-8 mill.	-13 mill.	2 mill.	0 mill.	-24 mill.	-9 mill.

Netto utgift per innbygger per funksjon

Funksjon	2022	2023	2024
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	1 537	1 700	1 480
243 Tilbud til personer med rusproblemer	298	303	331
273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi	218	226	218
276 Kvalifiseringsordningen	171	114	62
281 Ytelse til livsopphold	1 212	1 920	1 860

Andel innbyggere med sosialhjelp

Varighet sosialhjelp og hovedinntekt

Region	Andel med sosialhjelp mer enn 6 måneder	Andel med sosialhjelp som hovedinntekt
1833 Rana	32,5 %	14,6 %
1860 Vestvågøy	31,8 %	14,3 %
1870 Sortland	29,3 %	11,5 %
3226 Aurskog-Høland	36,3 %	20,8 %
5028 Melhus	42,3 %	14,5 %
5601 Alta	38,3 %	15,0 %
5605 Sør-Varanger	24,5 %	9,2 %
Gruppe 08	31,3 %	14,6 %

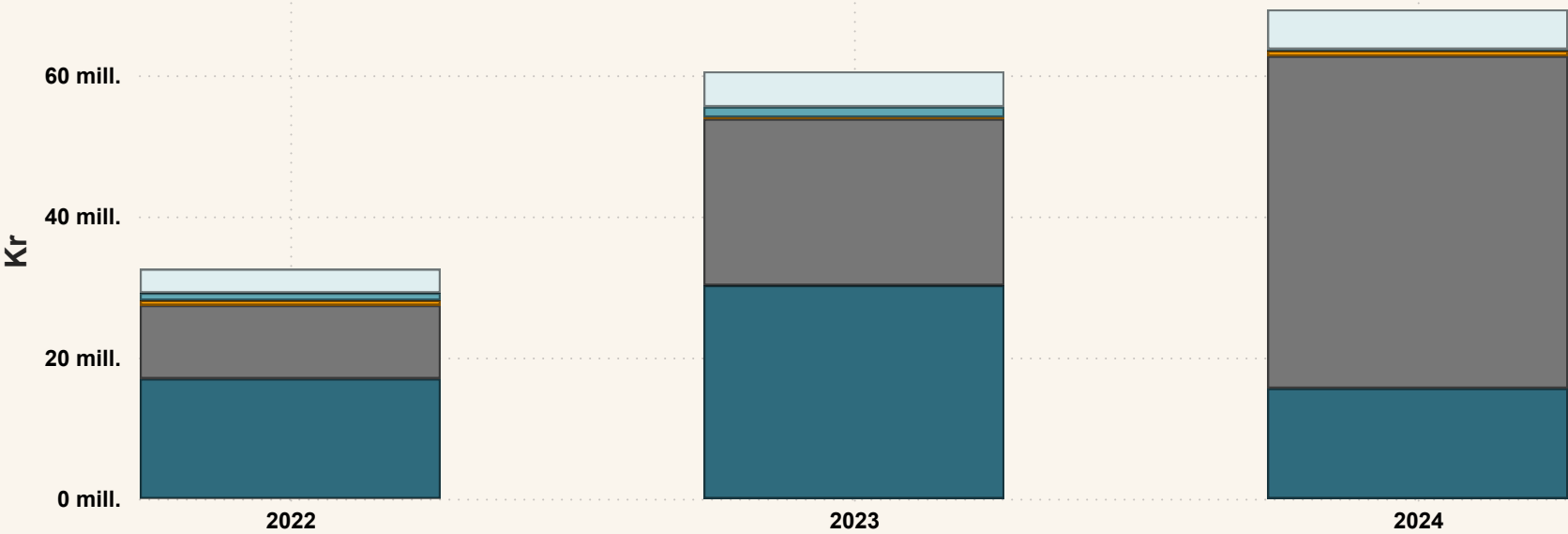
Høye utgifter til sosialhjelp kan komme av mange tilfeller eller høye utgifter per sosialhjelpstilfelle. Kommunen har lavere andel sosialhjelpsmottakere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Det er færre med sosialhjelp over lang tid.

Høy andel sosialklienter blant innbyggerne kan skyldes dårlige levekår eller lite effektiv sosialtjeneste. Utgiftsnivået i analysen er behovskorrigert. Stort mottak av flyktninger kan være en annen årsak, men trolig ikke en hovedforklaring.

Kapittel 13 | FLYKTNINGER

Tilskudd og tilskuddstype

- Integreringstilskudd for år 1
- Integreringstilskudd for år 2-5
- Tilskudd til bosetting av enslige mindreårige flyktninger
- Tilskudd til bosetting av personer med alvorlige funksj...
- Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap fo...
- Tilskuddsordningen for bosatte utover opprinnelig anm...

Region		Integreringstilskudd totalt per innbygger	
▲			
Nr	Kommune	Innbyggere	Tilskudd per innbygger
1833	Rana	25927	2 574
1860	Vestvågøy	11582	6 676
1870	Sortland	10781	12 770
3226	Aurskog-Høland	18314	4 193
3442	Østre Toten	14827	4 144
5028	Melhus	17812	4 340
5605	Sør-Varanger	9963	6 955
EKG08	Kommunegruppe 8		7 210

Utgiftene til mottak og integrering av flyktninger er et viktig og vanskelig tema i kommunale økonomianalyser. Utgiftene er store. Kommunene velger selv hvor mange flyktninger de vil bosette. Utgiftene finansieres i prinsippet ved ekstra rammetilskudd. Mange flyktninger fører derfor til høye netto utgifter i en del tjenester, spesielt barnevern, sosial, helse og grunnskole. Vi har korrigert barnevernstjenestene ved å redusere funksjonen for plasseringer 252 tilsvarende tilskuddsbeløpet for enslige mindreårige.

For å anslå effekten av mottak av flyktninger kan man sammenligne kommunenes inntekter fra integreringstilskudd og øvrige statstilskudd knyttet til bosetting og integrering av flyktninger. Høye tilskudd kan indikere høye utgifter til flyktninger, men det er ikke noen direkte sammenheng.

Basert på størrelsen av utbetalt tilskudd fra IMDi, så er det grunn til å tro at kommunen har lavere utgifter til flyktninger enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppen. Det samlede tilskuddet til bosetting og integrering av flyktninger i 2024 utgjorde 77 millioner kroner eller 6955 kroner per innbygger. Det er litt lavere enn kommunegruppen.

Kapittel 14 | ADMINISTRASJON

Netto driftsutgifter

81,1 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

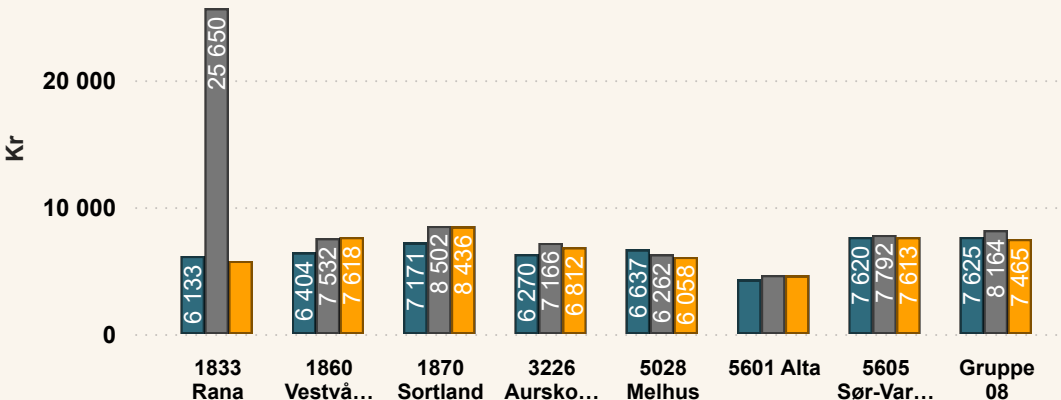
7 613

Beregnet
utgiftsbehov

106,9 %

Netto driftsutgifter per innbygger

Ar 2022 2023 2024

Administrasjon og styring omfatter flere tjenestefunksjoner; 100 Politisk styring, 110 Kontroll og revisjon, 120 Administrasjon, 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, 130 Administrasjonslokaler, 180 Diverse fellesutgifter og 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde. Funksjonene 190 Interne serviceenheter og 290 Interkommunale samarbeid er også tatt med under dette tjenesteområdet.

Vanlige årsaker til dyr administrasjon er mange ansatte, mye kontorareal og høye utgifter til IKT.

Utgiftsnivået i kommunen er høyere enn i KOSTRA-gruppen. Det er utgifter til oppgaver utenom kommunalt ansvarsområde som drar opp utgiftsnivået.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Administrasjon							
100 Politisk styring	0 mill.	-2 mill.	-2 mill.	1 mill.	0 mill.	0 mill.	-1 mill.
110 Kontroll og revisjon	1 mill.	0 mill.	0 mill.	1 mill.	1 mill.	0 mill.	0 mill.
120 Administrasjon	14 mill.	-1 mill.	-2 mill.	0 mill.	6 mill.	17 mill.	-2 mill.
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	2 mill.	-1 mill.	-2 mill.	-3 mill.	-3 mill.	0 mill.	-2 mill.
130 Administrasjonslokaler	3 mill.	-6 mill.	-5 mill.	-1 mill.	2 mill.	-3 mill.	-2 mill.
180 Diverse fellesutgifter	-2 mill.	-1 mill.	-4 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-2 mill.
285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	3 mill.	12 mill.	7 mill.	12 mill.	13 mill.	19 mill.	11 mill.
290 Interkommunale samarbeid	0 mill.	-1 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.	-1 mill.	-1 mill.
Totalt	20 mill.	0 mill.	-9 mill.	9 mill.	17 mill.	32 mill.	2 mill.

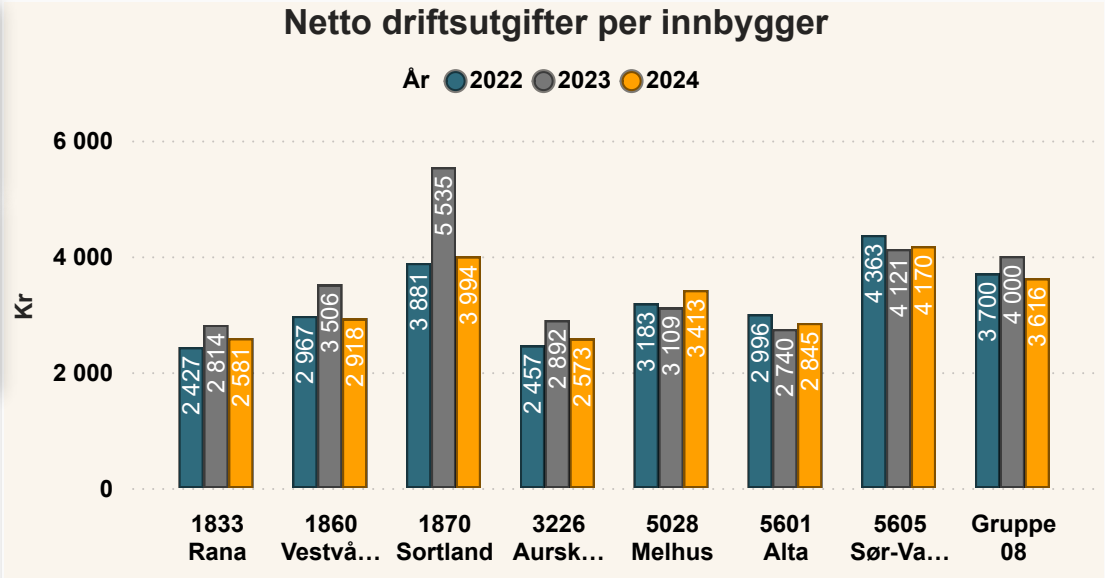
Kapittel 15 | KULTUR OG IDRETT

Netto driftsutgifter

41,5 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

4 170

Kultur og idrett omfatter flere tjenestefunksjoner; 231 Aktivitetstilbud til barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Muséer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg, 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg, 383 Kulturskole, 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg og 386 Kommunale kulturbygg. Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten.

Kommunen har litt høyere utgifter til kultur enn gruppen. Det er kommunale idrettsanlegg og drift av museer som er dyrere.

Vi mangler data for å forklare kostnadsforskjellene i prioritering og aktivitet innen kultur og idrett.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Kultur							
231 Aktivitetstilbud til barn og unge	0 mill.	0 mill.	1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	1 mill.
370 Bibliotek	1 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.	1 mill.	1 mill.	0 mill.
373 Kino	0 mill.	0 mill.	1 mill.	1 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.
375 Muséer	3 mill.	4 mill.	4 mill.	4 mill.	4 mill.	2 mill.	3 mill.
377 Kunstformidling	-3 mill.	-2 mill.	-2 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.
380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	-2 mill.	-4 mill.	-2 mill.	-3 mill.	-4 mill.	0 mill.	-3 mill.
381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	9 mill.	13 mill.	10 mill.	10 mill.	4 mill.	3 mill.	7 mill.
383 Kulturskole	3 mill.	-2 mill.	1 mill.	1 mill.	-1 mill.	3 mill.	0 mill.
385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	2 mill.	2 mill.	-3 mill.	1 mill.	0 mill.	1 mill.	-1 mill.
386 Kommunale kulturbygg	3 mill.	1 mill.	-8 mill.	3 mill.	4 mill.	4 mill.	-1 mill.
Totalt	16 mill.	12 mill.	2 mill.	16 mill.	8 mill.	13 mill.	6 mill.

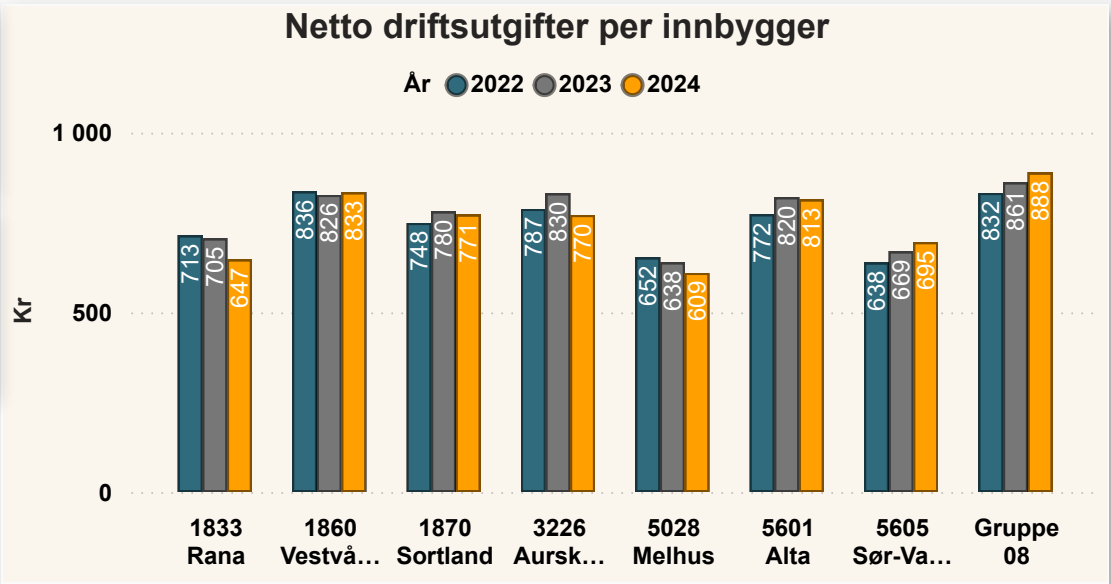
Kapittel 16 | KIRKE

Netto driftsutgifter

6,9 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

695

Kirke omfatter to tjenestefunksjoner; 390 Den norske kirke og 393 Gravplasser og krematorier.

Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Utgiftsbehovet for kirke er derfor antatt å være lik landsbehovet (100 %).

Netto driftsutgifter per innbygger er lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Det gjelder tilskudd til kirken.

Drift av gravplasser kan skje til selvkost. Høye netto driftsutgifter betyr at gebyrene er satt lavere enn loven tillater. Tilskudd til kirken skal dekke driften av kirkebyggene og menighetenes fellesråd. Høye utgifter kan bety mange kirker, urasjonell drift eller stort vedlikeholdsbehov.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Kirke							
390 Den norske kirke	-1 mill.	-3 mill.	0 mill.	-2 mill.	0 mill.	-2 mill.	-2 mill.
393 Gravplasser og krematorier	1 mill.	1 mill.	-1 mill.	1 mill.	1 mill.	0 mill.	0 mill.
Totalt	0 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	1 mill.	-1 mill.	-2 mill.

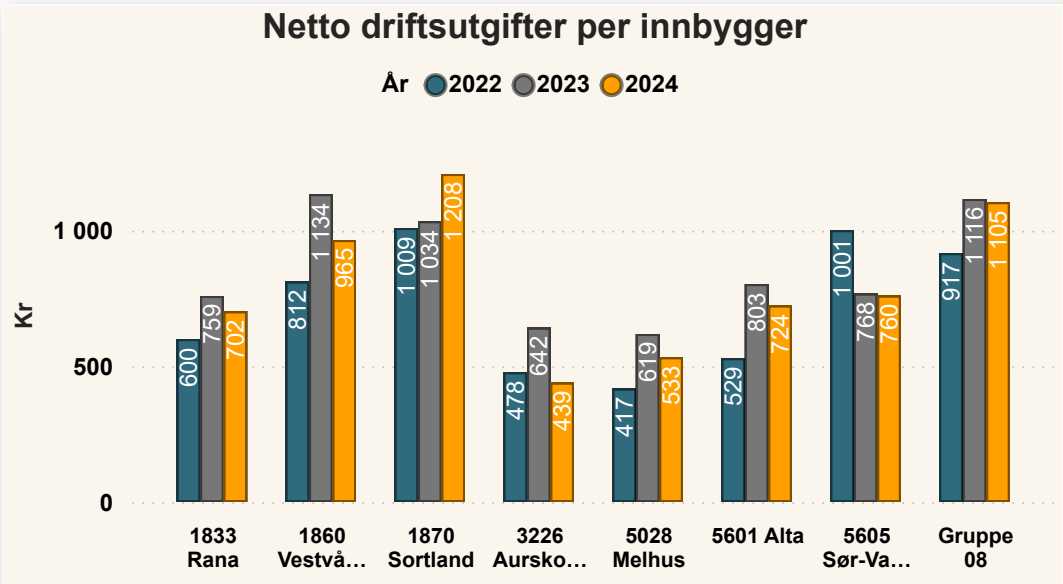
Kapittel 17 | PLAN-FORVALTNING

Netto driftsutgifter

7,6 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

760

Plan-forvaltning omfatter flere tjenestefunksjoner; 301 Plansaksbehandling, 302 Byggesaksbehandling, 303 Kart og oppmåling, 360 Naturforvaltning og 365 Kulturminneforvaltning. Dette er forvaltningstjenestene i teknisk.

Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Utgiftsbehovet for plan mm. per innbygger er antatt å være likt i alle kommuner.

Plan, byggesak og kart/oppmåling er tjenester som i stor grad kan finansieres med gebyrer fra brukerne. Høye kostnader kan skyldes lave gebyrer eller lav produktivitet.

Kommunen har like stor grad av selvfinansiering på disse områdene som kommunegruppen.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Plan - forvaltning							
365 Kulturminneforvaltning	0 mill.	0 mill.	-1 mill.	-1 mill.	0 mill.	0 mill.	0 mill.
360 Naturforvaltning og friluftsliv	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	0 mill.	-2 mill.	-1 mill.
303 Kart og oppmåling	1 mill.	1 mill.	-1 mill.	2 mill.	0 mill.	1 mill.	0 mill.
302 Byggesaksbehandling, opprettelse og endring av eiendom og eierseksjonering	2 mill.	0 mill.	-2 mill.	2 mill.	3 mill.	1 mill.	0 mill.
301 Plansaksbehandling	0 mill.	-2 mill.	1 mill.	2 mill.	-1 mill.	0 mill.	-2 mill.
Totalt	1 mill.	-2 mill.	-4 mill.	3 mill.	2 mill.	0 mill.	-3 mill.

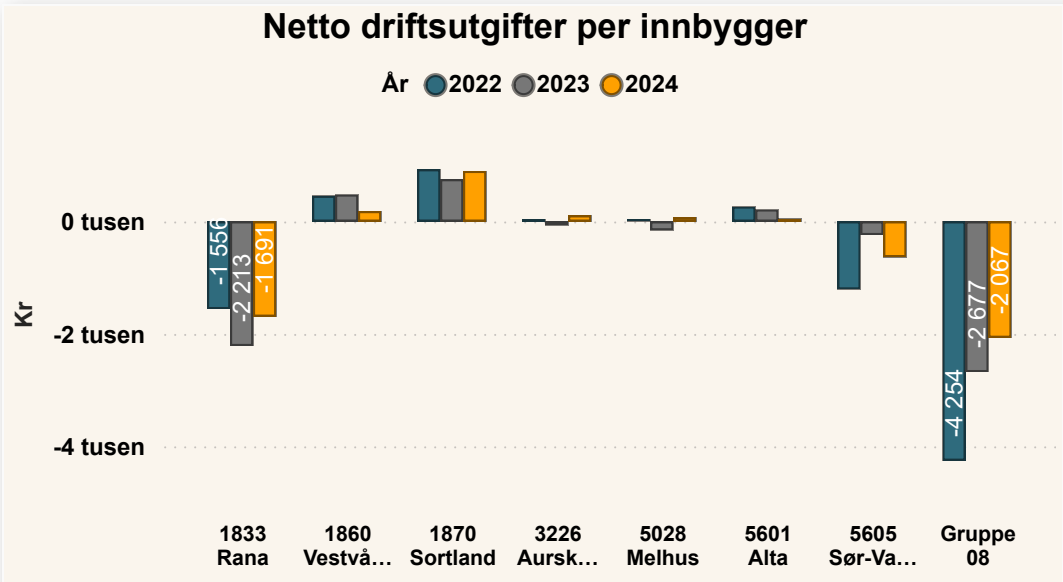
Kapittel 18 | NÆRING

Netto driftsutgifter

-6,29 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

-632

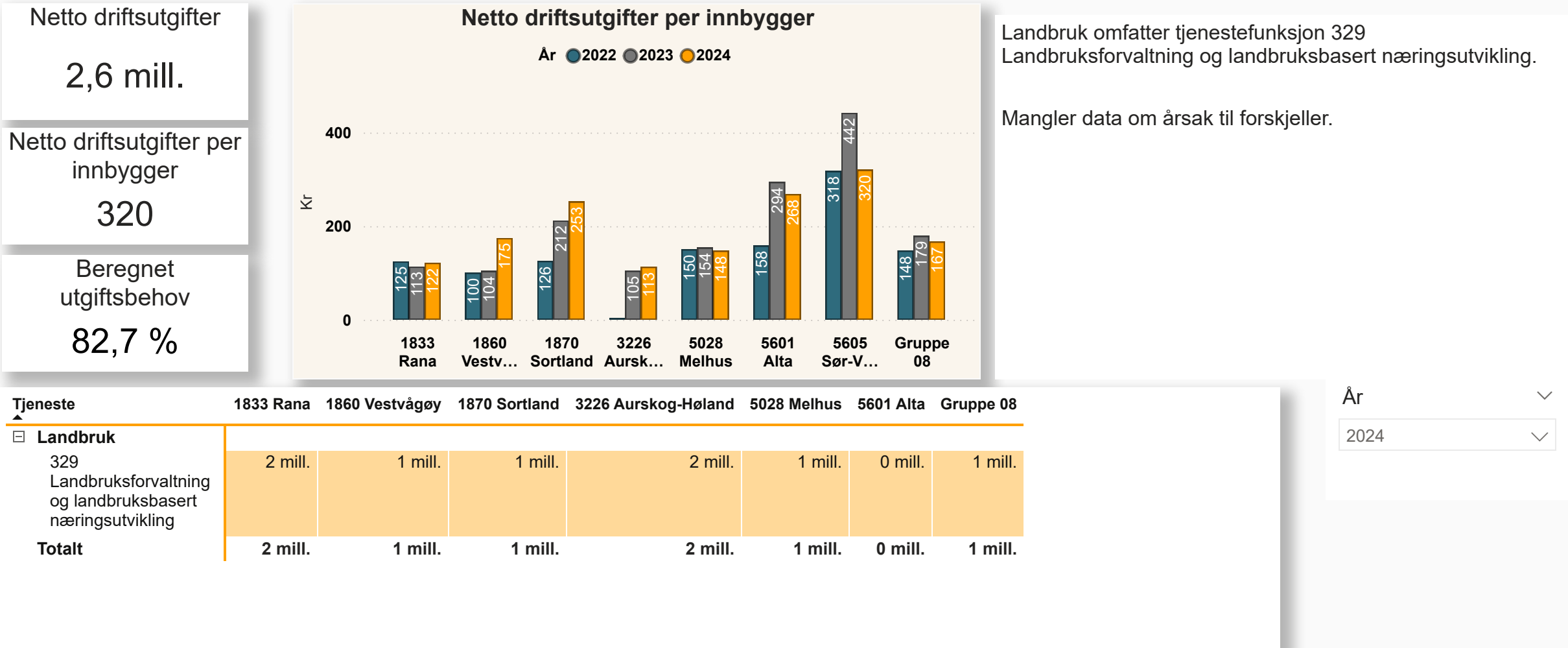
Næring omfatter tre tjenestefunksjoner; 320 Kommunal næringsvirksomhet, 321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg og 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet.

Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Utgiftsbehovet for næring er derfor antatt å være lik landsbehovet (100 %).

Kommunen har høyere netto utgifter enn kommunegruppen. Her kan andre kommuner ha store inntekter fra salg av kraft mm.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Næring							
320 Kommunal næringsvirksomhet	6 mill.	2 mill.	-7 mill.	0 mill.	-1 mill.	0 mill.	1 mill.
321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	4 mill.	-5 mill.	-5 mill.	-5 mill.	-3 mill.	-5 mill.	16 mill.
325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	0 mill.	-5 mill.	-3 mill.	-2 mill.	-2 mill.	-2 mill.	-3 mill.
Totalt	11 mill.	-8 mill.	-15 mill.	-7 mill.	-7 mill.	-7 mill.	14 mill.

Kapittel 19 | LANDBRUK

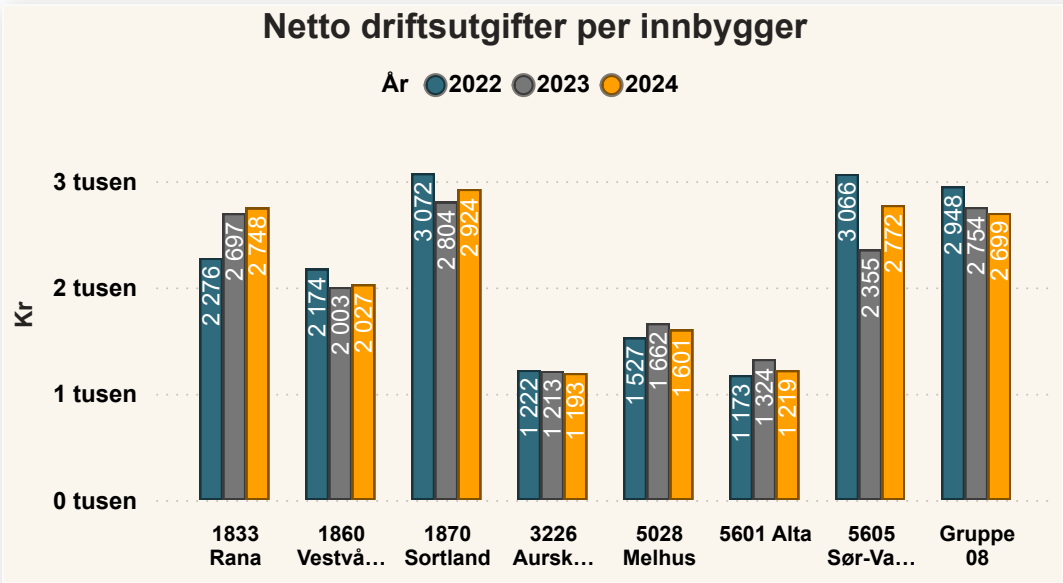
Kapittel 20 | PARK OG SAMFERDSEL

Netto driftsutgifter

27,6 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

2 772

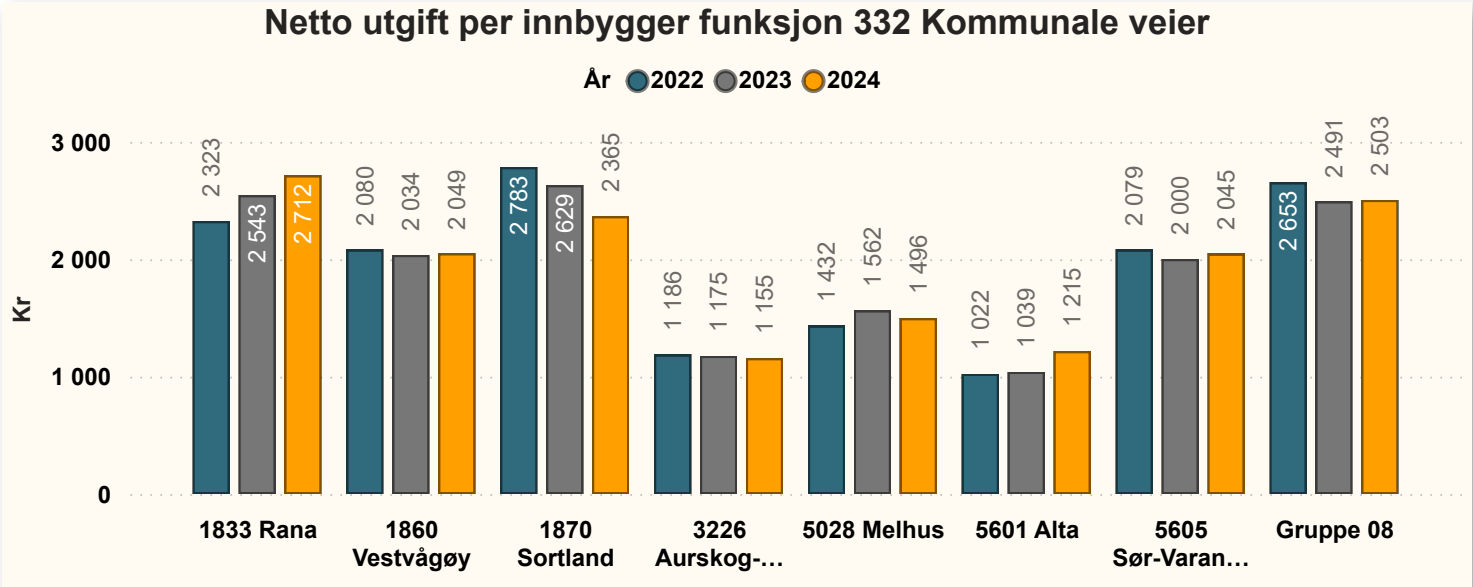
Park og samferdsel omfatter 330 Transporttiltak, 332 Kommunale veier og 335 Parkdrift. 330 Transporttiltak omfatter vanligvis parkering og havnevesen.

Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Utgiftsbehovet for samferdsel er derfor antatt å være lik landsgjennomsnittet (100 %).

Kommunen har mindre netto inntekt fra parkering og havn enn det som er vanlig.

Kostnadene til drift av kommunale veier er lave. Kommunen har mye kommunal vei og lave driftsutgifter per kilometer.

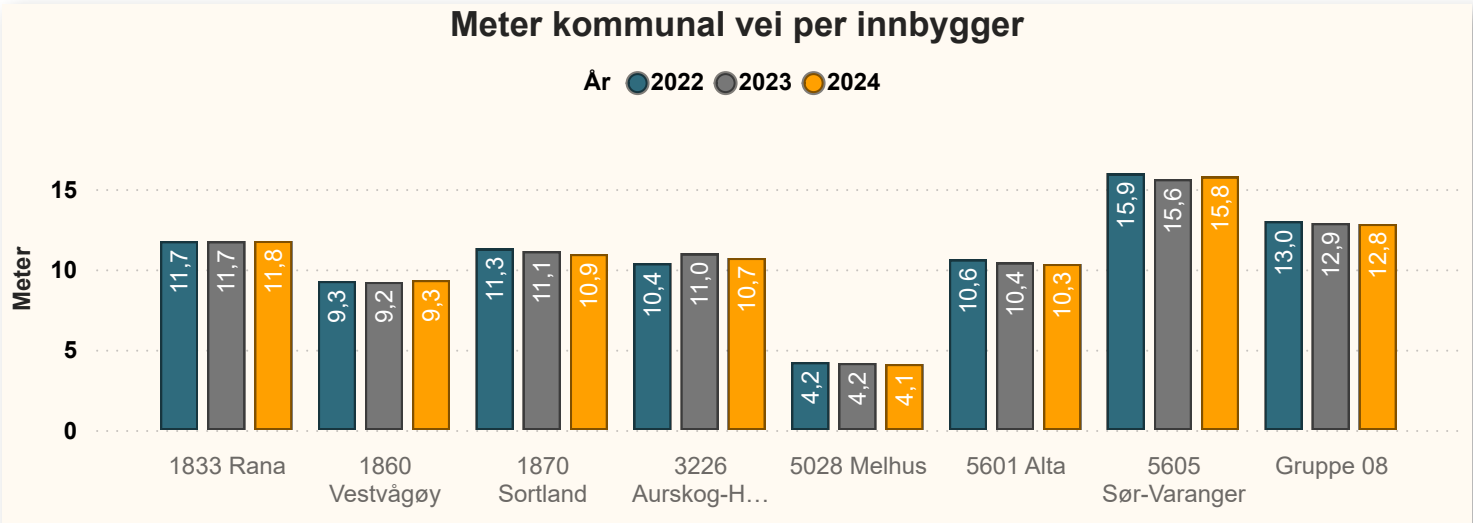
Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Park og samferdsel							
330 Samferdsel og transporttiltak	8 mill.	5 mill.	4 mill.	5 mill.	5 mill.	7 mill.	6 mill.
332 Kommunale veier	-7 mill.	0 mill.	-3 mill.	9 mill.	5 mill.	8 mill.	-5 mill.
335 Rekreasjon i tettsted	-1 mill.	2 mill.	-3 mill.	2 mill.	1 mill.	1 mill.	-1 mill.
Totalt	0 mill.	7 mill.	-2 mill.	16 mill.	12 mill.	15 mill.	1 mill.

Omfanget av kommunale veier vedtas av kommunestyret. Kommunale veier kan nedklassifiseres til private veier etter vedtak i kommunestyret. Ingen innbyggere har krav på vei til boligen sin. Behovet for kommunale veier avhenger av mange faktorer, blant annet hvor mye riksvei og fylkesvei det er gjennom kommunen. I noen kommuner dekker staten og fylket store deler av behovet.

Høye utgifter til kommunale veier kan komme av mye kommunal vei eller høye utgifter til drift av de kommunale veiene per meter.

Kommunen har 5 millioner kroner lavere netto driftsutgifter enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Kommunen har mer vei per innbygger (15 meter) enn gjennomsnittet i kommunegruppen (13 meter). Netto driftsutgifter per kilometer vei i kommunen (130.000 kroner) var lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppen (195.000 kroner). Årsaken til lave kostnader til kommunale veier er lave utgifter til drift per kilometer vei, inkludert avskrivninger.

Netto driftsutgift per km kommunal vei			
Region	2022	2023	2024
1833 Rana	197 842	216 759	230 567
1860 Vestvågøy	224 514	220 902	219 685
1870 Sortland	246 960	236 567	216 059
3226 Aurskog-Høland	114 382	107 160	107 949
5028 Melhus	340 050	375 794	365 055
5601 Alta	96 414	99 810	117 637
5605 Sør-Varanger	130 438	128 169	129 777
Gruppe 08	204 471	193 671	195 109

Drift og vedlikehold per km vei

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	161 144	177 218	190 918
1860 Vestvågøy	163 991	160 115	161 454
1870 Sortland	185 273	174 278	141 941
3226 Aurskog-Høland	97 725	90 683	91 332
5028 Melhus	230 862	256 721	236 685
5601 Alta	34 392	38 171	54 075
5605 Sør-Varanger	100 089	101 855	100 592
Gruppe 08	146 821	136 991	135 577

Netto driftsutgifter omfatter både utgifter til drift, vedlikehold og avskrivninger. Det er interessant å se på FDV-kostnadene for seg selv.

Kommunen brukte 100.000 kroner til drift og vedlikehold per kilometer kommunal vei i 2024. Det er ca 35.000 kroner mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen.

Lavere avskrivninger forklarer 30.000 kroner av kostnadsforskjellen per kilometer vei mellom kommunen og kommunegruppen. Lave FDV-kostnader forklarer 35.000 kroner av kostnadsforskjellen.

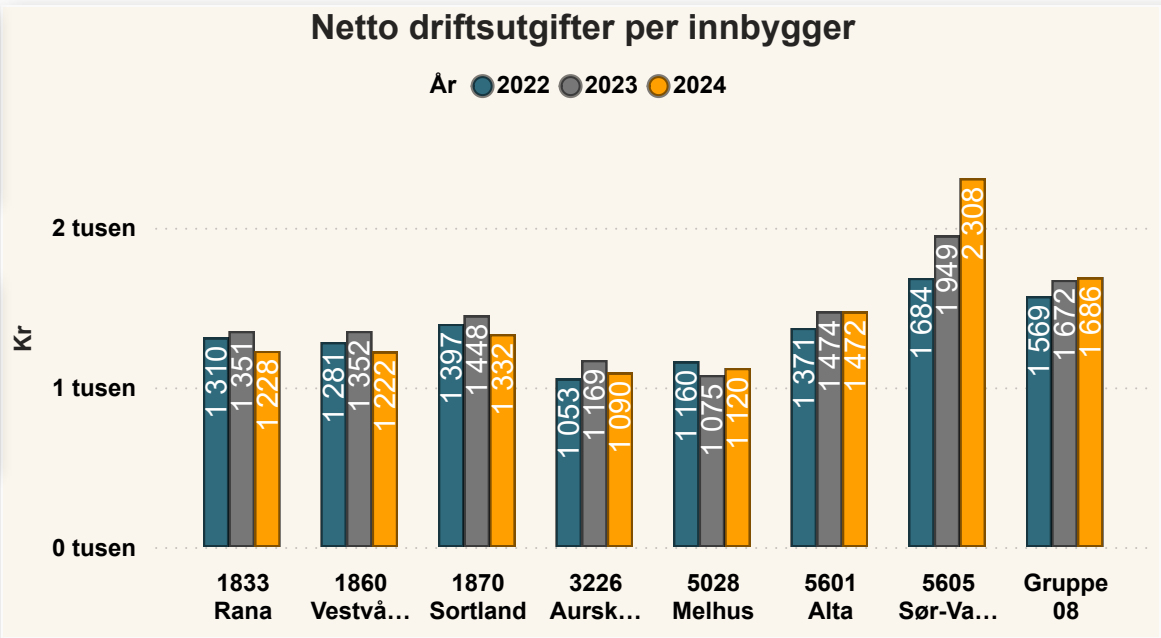
Kapittel 21 | BRANN

Netto driftsutgifter

23,0 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

2 308

Brann omfatter to tjenestefunksjoner; 338 Forebygging av brann (blant annet feiing) og 339 Beredskap mot branner og andre ulykker.

Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Utgiftsbehovet for brann og ulykkesvern er derfor antatt å være lik landsbehovet (100 %).

Høye kostnader til branntjenesten kan skyldes at brannberedskapen er høyere enn loven krever. Tersklene for beredskap følger innbyggertallet i tettstedene. Tersklene gjør at noen kommuner rett over terskelverdiene får høye kostnader per innbygger. Det blir stadig flere interkommunale brannsamarbeid (IKS).

Store kommuner med interkommunale løsninger har vanligvis lave kostnader per innbygger.

Kommunen har høyere netto driftsutgifter enn kommunegruppen og alle sammenligningskommunene. Kostnadene har økt mye de siste årene.

Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Brann							
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	11 mill.	11 mill.	9 mill.	13 mill.	14 mill.	8 mill.	6 mill.
338 Forebygging av branner og andre ulykker	0 mill.	0 mill.	1 mill.	-1 mill.	-2 mill.	0 mill.	0 mill.
Totalt	11 mill.	11 mill.	10 mill.	12 mill.	12 mill.	8 mill.	6 mill.

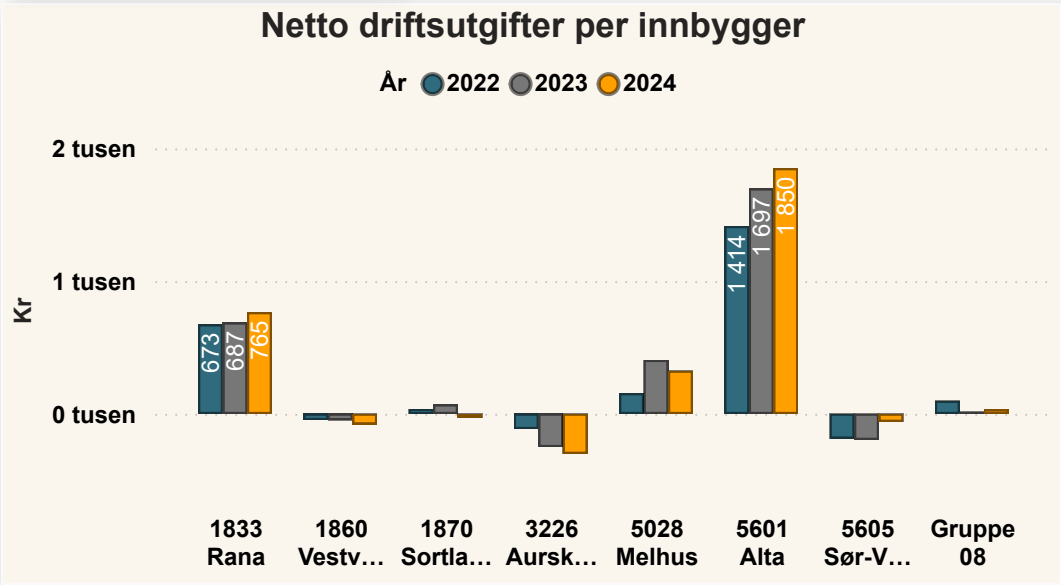
År

2024

Kapittel 22 | BOLIG

Netto driftsutgifter

-585,0 tusen

Bolig omfatter tre tjenestefunksjoner; 265 Kommunalt disponerte boliger, 283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv. og 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak.

Det er ingen behovsberegning for denne tjenesten. Utgiftsbehovet for boligjenester er derfor antatt å være lik landsgjennomsnittet (100 %).

Det er mulig å drive kommunale boliger uten netto kostnader. Husleien tilsvarer kommunens utgifter til drift, vedlikehold og avskrivninger på boligene. De fleste kommuner jobber etter prinsippet "gjengs husleie", som betyr at boligene skal ha tilnærmet markedsleie. Subsidier til leietakerne som trenger det, skal skje i form av sosialhjelp eller bostøtte. Det er på denne måten mulig å drive boligene uten store netto kostnader. Husleien tilsvarer kommunens utgifter til drift, vedlikehold og avskrivninger på boligene. På nye boliger er det vanskelig å oppnå kostnadsdekkende husleie.

Kommunen har litt lavere netto driftsutgifter per innbygger enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Kommunale boliger er den største delen av tjenesten.

Kommunen har litt færre disponible boliger per innbygger enn gruppen. Det er en lavere utleiegrad enn KOSTRA-gruppen og sammenlikningskommunene.

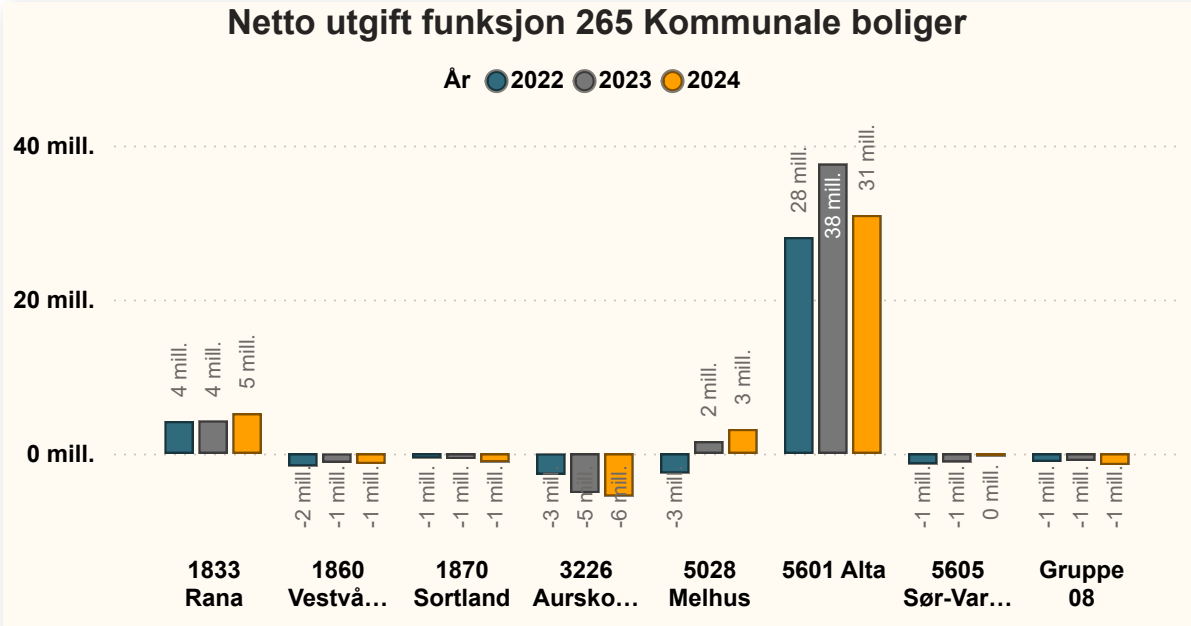
Tjeneste	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
Bolig							
265 Kommunalt disponerte boliger	-2 mill.	1 mill.	1 mill.	3 mill.	-2 mill.	-14 mill.	1 mill.
283 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig mv.	-2 mill.	0 mill.	0 mill.	1 mill.	1 mill.	0 mill.	1 mill.
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak	-4 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-1 mill.	-3 mill.	-5 mill.	-2 mill.
Totalt	-8 mill.	0 mill.	0 mill.	2 mill.	-4 mill.	-19 mill.	-1 mill.

Utleiegrad
kommunale boliger

98,26 %

Andel tilrettelagt for
rullestol

33 %

Nøkkeltall kommunal bolig

År Region	2024 Netto utgift per kommunal bolig	Kommunale boliger per 1000 innbygger
1833 Rana	8 959	22
1860 Vestvågøy	-4 430	26
1870 Sortland	-2 957	35
3226 Aurskog-Høland	-17 544	17
5028 Melhus	7 341	24
5601 Alta	52 736	27
5605 Sør-Varanger	-876	40
Gruppe 08	-4 056	29

Kommunen hadde 0,4 mill. kr i overskudd på driften av kommunale boliger i 2024 (driftsutgifter+avskrivninger minus husleieinntekter).

Høye utgifter til boligdriften kan komme av mange boliger eller høye nettoutgifter per bolig.

Kommunen har flere disponible boliger enn gruppen.

Kommunen hadde netto inntekt på 873 kroner per kommunal bolig i 2024. Det er i samsvar med prinsipper om gjengs leie. Det er 3000 kr mindre enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Lave nettoinntekter per bolig er årsaken til at kommunen har høyere kostnader til boligdriften enn gjennomsnittet i gruppen.

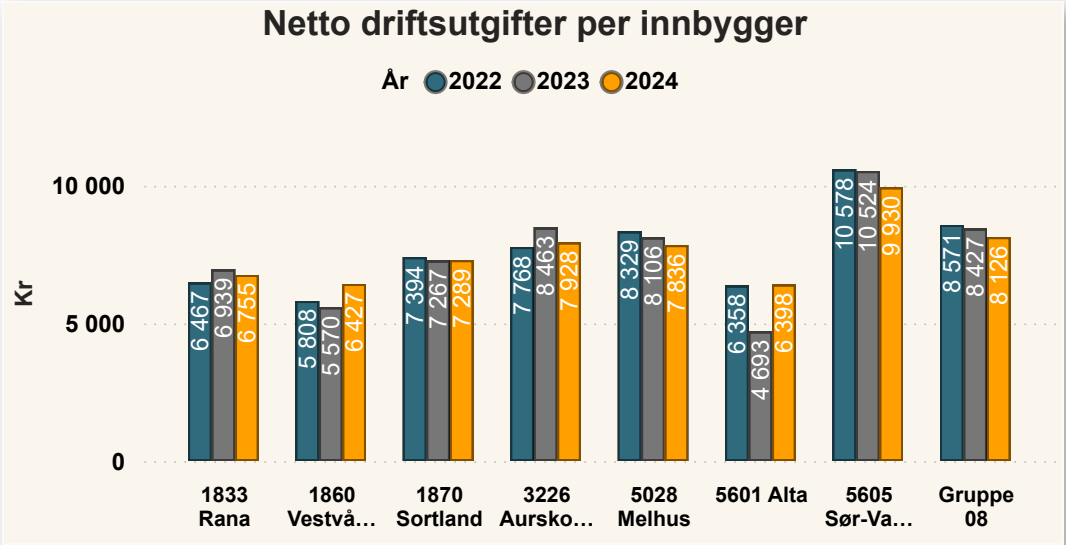
Kapittel 23 | EIENDOM

Netto driftsutgifter

96,5 mill.

Netto driftsutgifter per innbygger

9 930

Eiendomsforvaltningen omfatter de kommunale formålsbyggene. For å kunne gi et helhetlig bilde av eiendomsdriften i kommunen er det i dette kapittelet gitt en samlet analyse av eiendomsforvaltningen i kommunen.

Kostnadene er allerede gått gjennom i de tjenestene byggene betjener (barnehage, skole, administrasjon, PLO og kultur).

Høye utgifter per innbygger til eiendomsdrift kan komme av mye areal per innbygger eller høye driftsutgifter per kvm formålsbygg. Høye driftsutgifter per kvm kan komme av dyr drift eller høye avskrivninger.

Kommunen har høye netto driftsutgifter til formålsbygg. Det er høye utgifter til skoler og barnehager og idrettsbygg. Kommunen har mindre areal enn kommunegruppen, men 150 kr høyere netto driftsutgifter per kvm.

Funksjon	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	Gruppe 08
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	2 mill.	-1 mill.	-2 mill.	-3 mill.	-3 mill.	0 mill.	-2 mill.
130 Administrasjonslokaler	3 mill.	-6 mill.	-5 mill.	-1 mill.	2 mill.	-3 mill.	-2 mill.
221 Barnehagelokaler og skyss	8 mill.	11 mill.	6 mill.	6 mill.	1 mill.	8 mill.	5 mill.
222 Skolelokaler	7 mill.	15 mill.	21 mill.	8 mill.	13 mill.	19 mill.	13 mill.
261 Institusjonslokaler	0 mill.	0 mill.	3 mill.	-5 mill.	-1 mill.	2 mill.	-3 mill.
381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	9 mill.	13 mill.	10 mill.	10 mill.	4 mill.	3 mill.	7 mill.
386 Kommunale kulturbygg	3 mill.	1 mill.	-8 mill.	3 mill.	4 mill.	4 mill.	-1 mill.
Totalt	31 mill.	33 mill.	24 mill.	19 mill.	20 mill.	33 mill.	16 mill.

	1833 Rana	1860 Vestvågøy	1870 Sortland	3226 Aurskog-Høland	5028 Melhus	5601 Alta	5605 Sør-Varanger	Gruppe 08
Netto driftsutgifter per kvm formålsbygg	1 522	1 229	986	1 570	1 410	1 122	1 447	1 184
Areal formålsbygg per innbygger	4,4	5,5	7,7	5,1	5,8	5,9	6,7	7,1

KAP 22 EIENDOM | fdv

FDV-utgifter per kvm formålsbygg

Region	2022	2023	2024
1833 Rana	929	929	908
1860 Vestvågøy	510	471	652
1870 Sortland	885	821	723
3442 Østre Toten	1060	1003	867
5028 Melhus	922	966	861
5605 Sør-Varanger	903	778	917
Gruppe 08	886	798	781

Høye netto driftsutgifter til formålsbygg kan komme av mange kvadratmeter eller høye utgifter per kvadratmeter.

Vi har sett at kommunen har 150 kr høyere netto utgifter per kvadratmeter bygg.

FDV-kostnadene (netto driftsutgifter fratrukket avskrivninger) per kvadratmeter var ca 130 kroner høyere enn gjennomsnittet i kommunegruppen. Avskrivninger forklarer altså 20 kroner av forskjellen i enhetskostnader.

ORDLISTE

Arbeidskapital er omløpsmidler fratrullet kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen viser kortsiktig likviditet og bør som minimum være 5- 10 %.

Avskrivninger viser verdiforringelsen til kommunens eiendeler. Det benyttes lineær avskrivning i kommunene. Avskrivningstid varierer, bygg er vanligvis 40-50 år, inventar og utstyr vanligvis 10 år, mens IT-utstyr er 5 år. Avskrivninger inngår i brutto driftsresultat, men ikke i netto driftsresultat. Avskrivninger inngår i både brutto- og netto driftsutgifter.

Behovskorrigerig er metoden vi bruker for å kunne sammenlikne kommuner. Vi bruker inntektsfordelingen til kommunene for å korrigere for forskjeller mellom kommunenes sosiale, demografiske og geografiske sammensetning.

Brutto driftsinntekter er summen av skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd til løpende drift, samt brukerbetalinger, gebyrer og salgs- og leieinntekter.

Brutto driftsutgifter er utgiftene uten at inntekter i tjenestene er fratrullet. Begrepet omfatter også avskrivninger (se også korrigerte brutto driftsutgifter).

Deflator er veid samlet prisendring i kommunesektoren i prosent fra året før. I deflatoren inngår endringer i lønnskostnader, produktinnsats og brutto investeringer. Deflatoren brukes av Finansdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet. I denne rapporten brukes deflatoren for å vise tidsserier med 2024-tall slik at alle tall blir sammenliknbare.

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts- eller investeringsutgifter. Midlene stammer fra positive netto driftsresultat som ikke er bundet til særskilte formål. Disposisjonsfond er en del av kommunens egenkapital. Disposisjonsfondet bør være over 10 %.

Konsern er delen av kommunen som er underlagt kommunedirektøren samt kommunale foretak (KF), interkommunale selskap (IKS) og interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap. Kommunens eierandeler i aksjeselskap inngår ikke i konsern.

Netto driftsresultat er driftsinntekter fratrullet driftsutgifter, renter og avdrag. Netto driftsresultat viser hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer. Netto driftsresultat bør være over 1,75 %.

Netto driftsresultat = Brutto driftsresultat + resultat eksterne finansieringstransaksjoner + motpost avskrivninger

Netto driftsutgifter er de utgiftene kommunen må finansiere. Netto driftsutgifter er brutto driftsutgifter fratrullet inntekter knyttet til tjenesten, f.eks brukerbetalinger og øremerkede tilskudd fra staten.

Netto lånegjeld tar utgangspunkt i langsiktig gjeld, men trekker fra ubrukt låneopptak (som står på konto i påvente av oppstart av prosjekter), samt konsernets utlån til andre (f.eks startlån). Data hentes fra kommunens balanseregnskap og sarselskapenes balanseregnskap. Bør være under 50 % og maks 80 % for en sunn kommuneøkonomi.

Netto lånegjeld = langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser (konsern) - totale utlån - ubrukte lånemidler

Korrigerte brutto driftsutgifter er brutto driftsutgifter korrigert for kjøp fra andre kommuner eller private og interne overføringer.

KOSTRA, Kommune-Stat-Rapportering er et nasjonalt system som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Systemet forvaltes av Statistisk sentralbyrå. Det inngår både aktivitets- og økonomidata i KOSTRA. Foreløpige tall foreligger 15. mars og endelige tall 15. juni hvert år.

Ressurskrevende tjenester er tjenester med svært høye kostnader per bruker pga. behov for omfattende og individuelt tilpasset hjelp. Dette gjelder ofte personer med store og sammensatte somatiske behov eller funksjonshemninger. Den statlige medfinansieringsordningen som kompenserer kommunene for ressurskrevende tjenester dekker 80 % av utgifter over en terskelverdi (ulik terskelverdi for kommunene basert på innbyggertall).

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) er et offentlig utvalg som har som hovedoppgave å legge fram objektive og faglig forankrede analyser og nøkkeltall om kommuneøkonomien i Norge. Utvalget spiller en viktig rolle i å gi et felles faktagrunnlag for partene i den kommunalpolitiske dialogen.